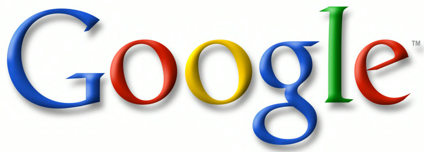

NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
8
31 G
5
ROMA

EXPOSITIO
SYMBOLI
APOSTOLICI.

ISTVMACENYE

SYMBOLA

APOSTOLSKOGA,

[redacted] TO YEST

VIRROVANYA

Privisokoga, i Pripostovanoga
Gospodina Gardinala
BELLARMINA,

Prineseno ù Slovinski Yazik

Po Prisvitlomu Gospodinu

PETRV GAVDENCZIV,

alli Radovçichiu Splichianinu,
Biskupu Rabskomu.

V RIMV,
V Pritisceniczi S. Skupschine od Razplodyenya
Virre, Lito 1662.

S'dopuschienyem od Stariscin.

EVNTES·IN·VNIVERSVM·MVNDVM·PREDICATE·EVANG·OMNI·CREAT·

ILLVSTRISSIMO,

AC REVERENDISSIMO

DOMINO, DOMINO

MARIO

ALBERICIO,

Vtriusq; Signaturæ S. D. N.

REFERENDARIO,

Ac Sanctitatis Suæ in Sacra Congregatione de Fide Propaganda

A SECRETIS

Vigilantissimo,

Sanctæ Vniuersalis Inquisitionis, ac etiam in Sac. Rituum Congregatione super Canonizatione Sanctorum

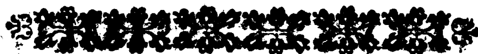
CONSVLTORI,

Vaticanæque Basilicæ

CANONICO.

PETRVS GAVDENTIVS

Episcopus Arbensis Felicitatem.

RIMA veræ Religionis dogmata nuper à à me ex Latino Idiomate in Illyricum reddita, cuinam potiùs destinarem, nequaquam mihi diutius deliberandum fuit. Cuius enim virtute atque ope in DEVM Fides undique propagatur, huic Christianæ Reipublicæ fundamenta dicari debere meritò existimaui. Hoc igitur qualecunque mei calami opus publicæ utilitati largiturus nonagenario iam proximus, Ti-

Tibi, Illuſtriſſimè Domine, apud quem Catholicæ rei cura quodammodo excubat, deuouere audeo. Id à me ampla Tuæ ſapientiæ decora, mores integerrimi, prudentia ſingularis, humanitas, manſuetudo, id Tua in me, ac meos innumera exigunt beneficia, quibus cùm me arctiſſimè deuinctum teneas, omnes mentis meæ labores Tibi dicari, addicique arbitror oportere. Et quamuis nullis officijs, nulla opera, nulloque labore, induſtriaque valeam ſatisfacere, nimium tamen mihi & inciuilis viderer, & inhu-

manus; ſi Tibi ſummo loco nato, amplis opibus innutrito, utpotè qui Paternam originẽ ad Auetranæ Principes, Maternam ad Farneſios Duces refers, omnium diſciplinarum cumulo instructo, meiq; ſtudioſiſſimo, Libellum hunc meum ſummæ in Te obſeruantiæ testem denegarem. Tuum erit illum ea vultus hilaritate, ac dexteræ beneficentia excipere, qua omnes, ac me præſertim amplecti ſemper conſueuiſti; vt Tuo patrocinio, & nomine nobilitatus quàm diutiſſimè conſeruetur. Vale.

APPROBATIO.

IVssu Reuerendissimi P. F. Raimundi Capisucchij S. Pal. Apost. Magistri, ego Simon Gaudentius Collegiatæ Ecclesiæ S. Hieronymi Illyricorum de Vrbe Archipresb. accuratè perlegi expositionem Symboli Apostolici, à piæ mem. Roberto Card. Bellarmino exaratam, eiusdemque Auctoris primum, & octauum gradum De Ascensione mentis in Deum, Tractatum de Contritione R. P. Marci Antonij Oliuæ è Soc. IESV. necnon breuem Tractatum, qui inscribitur, Compagnia, & Communione Spirituale del M. R. P. F. Domenico di Giesù Maria, Operæ Illyrico Idiomate donata ab Illustrissimo & Reuerendissimo D. Petro Gaudentio Episcopo Arbensi, nihilque in prædictis omnibus Fidei Catholicæ, aut bonis moribus obnoxium reperi, immo eadem cunctis Illyricæ Nationis populis perutilia fore; atque ideò typis mandari posse, censeo. In quorum fidem præsentes manu mea subscripsi. Romæ, die 23. Iunij, 1661.

Simon Gaudentius Archipresbyter, manu pr.

APPROBATIO.

EGo infrascriptus, iussu Sacræ Congregationis de Propaganda Fide, legi libellum, cui titulus est, Istumacenye Symbola Apostolskoga, hoc est, Dichiaratione del Simbolo Apostolico dell'Eminentiss. Sig. Cardinale Bellarmino, ab Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino Petro Gaudentio Episcopo Arbensi, ex Italico in Illyricum idioma translatum; nihil in eo censura dignum reperi, quinimmo valde proficuum, omnibus Christifidelibus Illyrica lingua vtentibus fore, iudico. Datum Romæ ex Collegio Apostolico ad S. Petrum, Idibus Nouembris, M DC LXII.

Raphael Frodanellus Soc. Iesu pro Illyrica lingua Pœnitentiarius Apostolicus.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſſ. Pat. Magiſtro Sac. Palat. Ap.

O. Archiep. Patracenſis.

Imprimatur.

F. Raimundus Capiſuccus Mag. S. P. A.

PRIDGOVOR.

OSTOYNOYE za ſpaſenyé Duſc Karſtianskih daſe prinéſe ú Yazik Slouinski iſtumaçenye Symbola Apoſtolskoga, koyee úçignéno, i dano ú Stampu od Priuiſokoga, i Pripoſtouanoga Goſpodina Gardinala Belarmina ouako kako nasliduye.

Yedna od ſtuarih naypotribniyih za naſce viçgne ſpaſenyé yeſt dobro, i çiſto poznanye Goſpodina Boga i Odkupiteglia Iſſukárſta, koyi ſam reççe: *Ouo yeſt xiuot viçgni da poznadu tebbe ſam oga Boga prauoga, i kogaſi ti poſlal Iſſukarſta*. Bogye nayposlidgne, i nayvechie dobro ſuakoga çlouika, a Iſſukarſt ye praui put za doyti uxiuati Boga kako reççe. *Nikor nechie poyti k'Bogu Otczu nego po meni*: nitiſe moxe gliubiti, ni xeliti ono çaſe nepoznaye, zato poçetak ſpaſenya, i ſuakoga dobra naſcega ſtoyi ú poznanyu Boga, i Iſſukarſta, naulaſtitò po ſuetoy Virri, zaç poznanye doſpiuenno, i oççito vidinye

Io. 17.

Ioan. 6.

A niye

niye ú ouomu xiuotu , zato odluçih s'pomochyu millosti Boxye za pomochi Puk Karstianski kako boglie i lasnie mochi buden istumaçiti sua Otaystua, nasce S. Virrè nastoyechi prikloniti-se razuminyu potisne çegliadi, i priprosre xèn, i Dicze, neka sui buddu znatti ono ça yimayu virrouati i tako oçischienom, i prosuitglienom pamétyu suéton Virron stauese putouati k' prauomu viçgnemu Blaxenstuu.

Dakle od Symbola Apostolskoga, toyest Virrouanye, rechichiémo naypria ça yest Symbol, zatim zaçse zoue takouim yimenom. paka od potribe, i od koristi toga Virrouanya, na pokon hochiemo istumaçitga po tanko dilak za dilkon i suaku riç od gnéga ponase.

Caye oui Symbol? Yest yedno kratko skupgliénye suega onoga ça namye Bog obyauil ú Suetih Pismih po Prorocih, i Apostolih. Zaç nemogahu sui Virni sctiti, i razumiti sueta Pisma, zato Apostoli Nauçitégli suega suita sloxise i ostauiscè ú yedan malahan skup od duanadeste dilih, toyest çlanih sue ono çaye potribba da sui znadu i virruyu za shranitisé. Oui skup zuasce Symbol, çachie rech, zlamen, illi, billigh,

zaç

zaç ouo yeſt zlamen, illi razluçuye virnih od nevirnih, Poganih, Xudiyih, Turak Poluuiraz, ki nepouidayu Virru, cilouato, i napunno: da nik yedan dilak, niki drughi, à niki niyedan: Samo praui Karſtiani Katolici iſpouidayu Virru cilouato, kako bi nauçena od Suetih Apoſtolih: i zato yimayu za gnihou zlamen oui Symbol, toyeſt Virrouanye, koyiſe zoue Apoſtolski, zaç bi sloxen od Apoſtolih, i nauçen; i zatoye razluçen i razdiglien, ú duanadeſte dilih po broyu Apoſtolih, kako piſce Sueti Leun Papa. *Epiſt. 13. ad Pulcheriam.*

Dili Symbola zouuſe Artikuli, zaçſu velle kratki. Artikulbo yeſt riç Garska, i rechichie yedno malahno udo kipa, kako po prilici, ruka yeſt udo poglauito kipa gliudskoga, á parſtiſu Artikuli, zaçſu dili, i uda malahna iſte ruke; tako da Artikuli, toye çlani Symbola Apoſtolskoga yeſu duanadeſte dili, i kratke beſide, ú kihſe uzdárxi ſpóuidanye Virre Katoliçanske. Daklé znatti, i razumiti priproſno, pren dane tako potanko oui Clani, yeſt potribba ſuakomu Karſtianinu. I niye zadouoglno rechi, ya virruyen ſue ono ça virruye Sueta Crikua, zaç ouo virrouati

ti ouako ú opchieno ſamo sluxinam ú onih ſtuarih ke niſu ſui darxani znatti, i virrouati. I kako neprimaſé nikor na karſt, ki neumi recchi, i izgouorit ouo Virrouanye, akoye priſcal yurrè na razbor, i ako ni priſcal reçega kum za gnega; Tolikoyer nimaſe priati na niyedan Sakramént, ni na Krizmu, ni na Iſpouid, ni na Red, ni na Matrimoniy, ni na nayzadgne Pomazanye Vglia ſue-toga, ki neúmi ouo Virrouanye. I od toga yeſt razlog oçit; Zaç ſui Sakraménti nareyeniſu za udilit milloſt Boxyu çlouiku; A oua milloſt nemoxe udilitſe, ako ni pripraυna Duſca; A oua pripraua yeſu atti alli dilla od Virre, od Vffanya, Gliubaui, Bogogliubſtua, Xélinya, i Reuerenczie: kako dakle moxe virrouati ki nezna ono ça yima virrouati? Kako more uffati ú Boga i ú doſtoyanſtuo Iſſukarſta ki nima poznanye od Boga i od Iſſukarſta? Kako moxe gliubiti Boga, i xeliti gnegouu milloſt, yimati Bogogliubſtuo, i çaſt gnegouih Otayſtuih, ki nima niyedno poznanye od Boga, i od gnegouih Otayſtuih? I zato poſtauglienaye duxnoſt velle tiskna Biskupon, i Paſtiron Duſc, Oççem, i Matéram, i ſua-
komu

komu kumu i kumi da uçe oue ſtuari Diçiczu, neka ako yedan pomagnka, drughi nadopuni, i nekaſe nikor moxe izuadit, aliti skuſcat, ni velli ni mali, ni çlouik, ni xena da ni yimal kibiga nauçil ſtuari potribne za shranitiſe. Koriſt Duſceuna kaſe prima od uminya i razuminya ouoga Virrouanya yeſt priuelika.

I. Páruo ki zna i razumi prozignuyuchi Virrouanye véchieye nauçen, i véchie mudar od ſuih Filoſóſih, alli Mudraz Poganskih, i takoſe yiſtino moxe recchi da Diçicza Karſtianska véchie znayu od ſtuarih Boxaſtuénih, nego Nauçitegli Poganski, Turak, i Poluuiraz.

II. Zatim koyi zna, i razumi dobro ouo Virrouanye yeſt oboruxan ſuprotiua ſuakomu Poluuirſtuu, i neſamo to da yeſchiè ſuprotiua ſuakoy napaſti, i grihu. Zaç akobi ki doſcal uçitinas ſtuari protiurè Symbolu, illi Virrouanyu Apoſtolskomu ſtanouito darximo daye ti Poluuiraz, i Nepriategl Boxyi, i takoyihſe yima çuuati. Dalli ki neumi Virrouanye kakoſe moxe çuuati od ouih Duhou Paklenih?

III. Takoyér Virrouanyé kripi

nas suprotiua suakoy napasti. Zaç ki virruye tuárdo daye Bog, i daye on suemoguch nésmiga uvriditi: I ko virruye da Spasitegl Suita úmro ye za nas za nebit neharan toliku Dobroçinczu usiluyese çuvati od suake stuari kabimu bila neugodna. Napokon ki virruye daye xivot viçgni, i dachiese uskrisciti ú ouoy putti, i da sui dobri bitichie blaxéni s' Duscon, i s' Tilon i to ú viké, i tolikoyer tamni i zli bitichie ú nevogli prez koncza s'Duscon, i s'Tilon, nechie vélle scziniti, paçechie pria poghárditi dobra vriménita, i nechiese strasciti od zla suega Suita, i tako pridobitichie sue napasti. Zato reçe Sueti
'Epist. 6. Pétar: *Protivniku Diaulu protivitese kripki ù Virri*; I Sueti Paval: *V suib*
1. Ioan. 5. *uzmite Schit Virrè*; I Sueti Ivan: *Ouo yest dobitye, ko dobie oui Suit Virra nasca.*

Napokon yest mnogo koristno umiti Virrouanye, zaç nam daye velik uzrok razmiscgliati, i razmiscgliayuchi obchiti s'Bogon, i tako pribiuati na visoko s'nascon pamétyu, i buduchi, tako odlipyeni od buke i smetenyia ouoga Suita uxivati mir i utiscenye Nebeske Patrie.

PAR-

PARVOGA CLANA
PARVA RIC.

Virruyu

SADA poçnimo tumaçiti riçi Virrouanya.

Párua riç, *Virruyu*, opchienaye suakomu çlanu, i yimase razumiti, i pridstauiti prid sue çlane.

Cachie rechi Virruyu? Virrouati yest darxati yednu stuar za istinitu, i stanouitu, i to za vridnost i dostoyanstuo onoga kivamyue gouori, i tako virrovati razluçuyese od vidinya kada yednu stuar oçito poznayemo i tolikoyer od uminya, kose naslagna na oçiti razlogh, kako rehsci, akote ko upita virruyescli daye sada dan tichiesc rechi nevirruyen nego vidim, opét akote upita, Virruyescli da tri, i tri, çine sest, rechichies nevirruyen zaç to znam, zaç trisu polouiza od sest: dakle tri, i tri çine sest. Tolikoyer akote ya upitan, Virruyescli da Kragl Filip drughi umroye? odgovoritchiesc, ya to neuidim ni znam, da

ſamo virruyem zaçſu to tolici, i tolici rekli tako dabi ne razloſcno bilo od toga ſumgniti : Sada otayſtua od Virrovanya alli ti çlani nevideſe, ni znaduſe oçitim poznanyem, négoſe virruyu, zaç yih ye Bog (kiye pridoſtoyan damuſe virruye) obyauil Suetin Prorokon, i Apoſtolon, i zaçye virnoſt, i potuaryenye Boxye vechiè od naſcega vidinya, i od naſcih razlogou, zatoſe yimayu darxati ſtanovitiyi i iſtinitiyi çlani, i otayſtua Virrouanya nego oneſtuari, ke vidimo, i znamo, zaſto naſci oççi moguſe prihiniti, náſci razlozi moguſe priuariti; dali Bog nemoxe po niyedan naçin ni prihinitiſe, buduchi neizmirno mudar, ni priuaritinas buduchi neizmirno dobar, zaç inako nebi bil Bog. Véllekratſe nayde da gliudi vechie ſczine oblaſt, i potuaryenye yednoga çlouika, nego ſuoy oſſobiti razlog, koyi véllekrat vecchie darxe iſtino ça yedan potuardi, nego ça kuſcayu, tiçu i vide, i ako yédan Filoſof reçe da Suncze yeſt vechie od ſuega okoliſca Zemglie virruyeſcmu, i yoſc da oçima to nevidiſc, i vechie ſcziniſc uminye i potuaryenye yédnoga Mudarza, nego ſuoye vidinye. I yoſc ako yédan Likar

re-

reçeti da yimafc fibru malignu, i nagovarate dafe ifpouidis, zaçchiefc do mallo vrimena umriti, timu virruyefc ifpovidiufcife, i yofc da mglifc da dobro ftoyifc, i fafuin tin znafc dabiti oui çlouik mogal rechi lax.

Koliko dakle yimamo bitti prez fumgne i prez ftraha, i virrouati fa fuim ftanouiftuon ono ça gouori Bog, yofc da razlog nafc, i nafce chiuchfenye i videnye ne dofixe tolliko vifoko, zaç fmo ftanouiti da Bog nemoxe lagati, *Bogboye iftinam, à fuaki çlovik laxgliu*. Rom. 3!
Dali zaç otay ftua Virre yefu priuifoka, i nadhode razlozi, zato Bog ne fczini zadouoglno gouoriti nam po Pifmih i po xiuomu glafu Starifcin, i Pripouidauaz, dali on ifti iznutargnim naçinom profuitlinas, gouorinam, i nas nagouara da virruyemo, i prez ouoga profuitglienya iznutargnega mi nebifmofe prignuli virrouati onim naçinom kakoye potriba. Zato gouori Sueti Paual: 2 Cor. 4.
On profinu ù Sarczih nafcih, i mallo pria namiri fakriueno Vanyelye, nego onim ki ghinu; i drugdi gouori, *Daye virra dar Boxyi*. I Iffukarft reççe: *Nikor nemore priti k'meni, ako Otacz kimeye poflal nepotegnega*. Ioan. 6.
I ouoye yedan pri-

ueli-

veliki dar kinamye Gospodin Bog udilil, ne samo danamse pripouida Sueta Virra; dali yoschie da nasye tako prosuitlil dasmo virrouali toliko visoka otaystua ka stuar niye mnozimi dopuschiena.

V Boga

OVa riç *ù Boga* daye nam znatti tri stuari; Paruu daye Bog na ouon Suitu; Drughu, daye Bog yédan sam; Tretyu, daye nasc Bog; dali paruo nego doydemo na oue tri riçi potribuye da damo znatti ça razumimo po ouoy riçi, BOG.

Po ovoy riçi, *Bog*, daye namse naznanye yedna stuar od kese nemoxe misliti ni razumiti, niyedna vechia stuar, toyest vechie vissoka, vechie izuarscita, vechie plemenita od suih inih. I od toga moxemo razumiti da Bog ni stuar prezduscna, zato niye Zemglia, ni Nebbo, ni Suncze, ni Misecz, ni Zuizde, zaç sue oue stuari yesu prezduscne i nevridniye od stuarih ke Dusce yimayu, i zato sueto Pismo gouorinam, da Bog
Isa. 49. yest ki xiue. *Xiuen ya, gouori, Gospo-*
Ioan. 1. *din;* I drughdi: *Vgnemu xiuot bisce.*

Yo-

Yoſchie znamō da Bog niyē ſtuar xiua, teleſna i vidina, zaçſu ſtuari duhovne i neuidine plemenitiye, kakoua ye pamet gliudska, i zato gouoriſe od Boga: *Kragliu vikou, neumarlomu, neuidinomu, ſamomu Bogu çaſt*. I na drugomu miſtu. *Suakaſi ù mudroſti ſtuoril*. I drughdi: *Ki ſtuorri Nebeſa ù razumu*. 2. Thi. 1. Pſ. 103. Pſ. 135.

Napokon potuardimo da Bog niye yedna pamet, kaſe moxe prominiti, kako naſca, koyaye ſada neumitgna, ſada razumna; ſada zna mnogo, ſada mallo, nigda darxi yednu ſumgnu, nigda drughu, zaç pamet kaſe nepromignuye yeſt izuarſnia. i plemenitiya, i zato gouori Bog: *Yaſam Bog i nepromignuyenſe*; i drughdi: *I tiboſi oni iſti yednak*. Mal. 3. Iſaia 101.

Dakle Bogye yedna pamet neizmirne ſuarſcenoſti; Viçgna, priviſoka, pribiſtra, prizuarſna, ka nezapaçaye miſto i ſuudye, ghibye ſuaku ſtuar, i onye ſtanouit, i neghibgliu, ki nima od niyedne ſtuari potribbu, i ſuaka od gnega potribuyu. Sada daye na Suitu taki Bog xiui, i praui, iſpouidamo ú poçetku od Virrouanya, i ouoye yedna iſtina, kuſu poznali yoſchie iſti Pogani, i nitkoryu ni zatayal da ni iſtinita;

ne-

nego kigod çlouik prefpameran. Yer tako reçe Pfalam: *Reççe ludi ù Sarczu fuomu, niye Bog.* I to reççe ú Sarczu fuomu, zaç nefmiafce to recchi uftmi, znaduchi dabi od fuih druzih bil pokaran.

Psal. 13.

I mamo priliku od Dufce nafce, koyaye neuidina, záçye duhouna, i nikoryu ni nigdar vidil, i fafuim tim iftinitifmo i ftanouiti, daye ú tilu çlouiçyému; I od kuda yimamo ouu iftinu? Zaç vidimo da çlovik gouorri i dilluye razloxito, i razumno ça neçine drughe xiuine. Ko bi nafcal ú yednoy puftofci yédan prilipi, i priplemeniti Palaz uçignen s' velikon hitroftyu, i mudroftyu s' lipin nareyenyem, i s'kladnofyu vifcine, duxine, i fcirine s'naredbon yedrih poniftar z'duoron, Polaç, Komor, Periuoyih, Fontanih, i takovih inih ftuarih nareyen, i dabife nenafclo ú gnemu únutra nego mifcih doli na zemgli, à Laftouize na gredah, i Rebczi na pokrouu, yédabi fczinil ti da oni Palazi izafcalye ú onomu miftu fam pofebbi, alli dafuga sloxili oni Mifci alli one Laftovicze, i oni Rebczi? Ne zaifto, da darxalbi dagaye uçinil ki kod mudri Meftar pren dabife onada neuka-

zal.

zal. Tako mi vidéchi zazidu, i tvor ouoga Suita, tako lipo izreyen i skladan videchi ganutye Zuizd, plodyenye Zemglie, razdiglienye Primalitya, Litta, Yesséni, i Zime, Pren da nevidimo kiye to stuoril, i izredil, sa suim tim stanovito znamo da ni po sébi izascal, ni dasuga gliudi stuorili, ki ú gnemu pribiuayu, da potribuye daye yedna pamet nevidina punna mudrosti, i moguystua, kogaye stuorila, koyi za néka mi Virru skaxemo, na ouomu Suitu nedase viditi, da na drugon Suitu viditichiemoga oçitim naçinom s'oçima Dusce. *Blaxeni çistim Sarczem zaççbie oni Boga viditi.* I na drugo misto: *Vidititchbie Boga kakouye.* Math. 5. 1. Ioan. 3.

Da oui Bog yest yédan sam ù bityu, i ù suchianstvu, spovidamo to ù Virrovanyu govorechi, *ù Boga*, i oçitnie ù Symbolu od Misse, *Virruyu ù yedinoga Boga*, i sueta Pismasu punna oue istine, kako onamo. *Bog tvoy Bog yedan yest*: Pak opéta. *Tisi sam Bog*. I opéta, *Izvan mene nie Bog*: I opét; *Da poznadu tebbe samoga Boga istinoga.* I ta istina yest spodobna, i skladna s' razlogon, i Mudarczi razumniyi to istosu spouidali, zaç akobi véchie Bogov Deut. 6. Psal. 85.

bilo

bilo, allibi bili yednaczi, alli ne, akobi neyednaczi, famo oni vecchi biobi Bog pravi, zaç niye Bog oni kibi yimal vechiega od febbe, da akobi bili yednaczi niyedan nebi bil dofpiven, ni izvarftan, zaçbi yednomu magnkala izvarfnoft drugoga i zato niyedan od gnih biobi pravi Bog, zaçfto pravomu Bogu nemoxe pomagnkati niyedna dofpivednoft. Zatim daye Bog nafc, kaxenam ona malahna riç, *V*, zaç negovorimo, *Virruyu Boga*, ka ftvar dayenam znatti da ne famo virruyemo dafe nahodi Bog i daye yédan, kako virruyemo mnoghe drughe ftvari, ke nam nepriftoyu i nedarximo fczine od gnih, da virruyémo daye Bog, i daye yedan, i virruyuchi ù gnega uffamo, i gliubimoga, i xelimo naytiga, i dafmo pod gnegovîm zafchichienyem, i razlogye od Boga, zaçye Otaçz nafc.

V Otçza

OVdife oçituye yedna velika ftvar skrovita velle nam korifna, à taye, da oui Bog yeft iftoçye, i poçetak fvih ftvarih i ovo po dva naçina; Párvo, daye iftoçye fuoga Sina yedinoga-

na-

naravskoga, i zatose navlastito zove Otacz, i od ovogachiemo gouoriti ú drughomu çlanu.

Po drughi naçin yest istoçye svih stvorenyih, zaç sva kolika yimayu bitye od gnega, i sama po sebi nistarsu: I zovese yoschie Otacz ù koliko svih stvarih stvorenih. *Nili Otacz tvoy ki stvori tebbe?* zaç kakono Otacz poklesumuse rodili Sini nezapuschiayih, (kako çini yedan Zidar pokleye zgradil kuchiu) da hraniyih uzdvixeyih, i dayeyim dobre chiudi uçechiyih, i napokon dayeyim Didinu, tako Bog blagoslouglieni, kako Otacz svih stvorenyih nesamoyih ye stuoril da uzdarxiyih, i hrani do dospitka i svaku po svoyoy vlastitoy naraui vodiyih na gnihov konacz, navlastito privodi çlovika na viçgne didinstvo. Deut. 32.

I oudi yimamo promisliti kolikosmo darxani Bogu, i koliko od gnegove ruke visimo, i yimamo potribbu. Akobi yédan bil slip, i dabi od yednoga Likara priyal vidinye, kolikobimu bil darxan; sada dakle kolikosmo darxani Gospodinu Bogu od koga yimamo vidinye, slischanye, govorenye, i isti xivot? I akobi yedan bil na poghibili za

izghu-

izghubiti yedno oko, yednu ruku, i dabimu drughi uçuual dayu neizghubi, kolikobimu darxan bil? Koliku vechiu duxnost yimamo yimati Bogu ki suaki ças uzdarxinam vid, ruke, i suaina chiuhienya? To istose moxe rechi od imanya nascega, od postenya, i od darih, i suake drughe stvari: zaç akobi namyih nedal nebismoyih yimali, i ako nebiyih uzdarxal udigl bismoyih
Act. 1. izghubili. *V gnemo xivemo, ghibgliemose, i yesmo.* Toyest Bog ye oni ki çini da yesmo ki nas uzdarxi ú xivotu, ki nas potiçe na suako dillovanye. I akoye Bog uvruchiak, i istoçye suakoga dobra çignenya, liposti, bogastua, plemenstva, i suake ine izuarsnosti, kolikoye on ú sebi dobar, lip, bogat i izvarstan? A çachie bitti uxivatga uzderxechise úgniemu suakodobro?

Svemoguchiega

SAda neka namse nevidi muçno da Bog ye poçetak, i istoçye od svih stvarih, i da svih on vlada, i uzdarxi toliko tisuch godisch prez niyednoga truda govorise, ú Virrovanyu, da oui Otacz yest suemoguch. Niye on kako-

no

no yedan çlovik, ki yima mnogo Sinov, i hotilbiyih uzdarxati kakoſe na gnega priſtoyi, dalli nima takouu moch; Zato Bogye ſuemoguch; i zaçye ſuemoguch? Zaç moxe ſve ono ça govori ù Pſalmu: *Suaka kaye hotil ſtvorilye na Nebbu, i na Zemgli*. I drughdi: *Ti maſc ti kad hochieſc moch, i nikor nemoxe protiuitiſe vogli tvoyoy*. Pſal. 113. Sap. 12. Eſther 13.

Dali promiſlite dobro da ne ſuaki oni ki moxe ſve ça hochie yeſt ſaſuima ſvemoguch, zaçto hotinye yima potribbu od uminya, i zato ki mallo zna, yoſchie mallo i hochie, i yoſc da moxe koliko hochie mallo moxe. Dalli Bog ki zna ſuaka moxe hotiti ſtvari mnogo velike, i ſveyer vechie, i vechie prez koncza, i moguchi ſve ono ça hochie moxe ſtvoriti ſtvari privelike, i vazda vechie, i vechie prez koncza; I ovoye pravo ſuemoguyſtvo, koye nepriſtoyi nego ſamo Bogu.

A kome upitaſc Bog neſamoye primoguch da yoſchie, i primudar, i zaſtvoriti ſtvari, ne ſamoye potribba mochi dalli yoſchie, i znatti: Zaç dakle neuçiniſe ſpomena ú ovom çlanu od mudroſti, kako i od moguyſtva?

Natoſe odgovara, da ù moguyſtvu

uzdarxise mudrost; da ù mudrosti neuzdarxise moguystvo; Mnozi umiyu uçinit ça nemogu uçinit, da nikor moxe uçinit ça neumi uçinit. Toliko da govorechise ù Virrovanyu da Bog yest Otacz suemoguchi, govorise zayedno da yest primudar, i kako moxe stvorit koliko hochie, tako umi stvorit koliko hochie.

Ni mi reçesc da Bog nemoxe uçinit suaku stvar, zaç nemoxe sagriscit, ni privaritise, ni umrit, zaç nemochi nike stvari uçiniti velikaye moch, i mochiyih uçiniti yest nemoch, i slabost. Kadse glasi da yedan Voyvoda yest toliko uridan, i yakì da od nikogar, nemoxe bit pridobit, nemochi bit pridobit, yest moch, i kripost, alli nemoch, i slabost? V yistinu to ye moch i kripost. Tako kada govorimo da Bog nemoxe sagriscit, ni privaritise ni umrit; govorimo, i razumimo daye toliko dobar da nemoxe bitti pridobit od tamnosti; daye toliko mudar, i razuman da nemoxe bit pridobit od neuminya, daye toliko i zvarsno xiv, da nemoxe bit pridobit od smarti, daye napokon sasvima dospiuen, da nemoxe bitti od niyednoka pomagnkanya pridobit.

Od ovih dviuh riçih *Otcza suemoguchie.*

chiega dobri vade, i primayu yedno ne-
izmirno utiſcenye, zaçto ko moxe nau-
dit onim ki yimayu yednoga Otcza ſue-
moguchia, kiyim hochie datti ſuako
dobro zaçye Otacz, i moxe izuarſciti
ono ça hochie zaçye ſuemoguch? Zdru-
ghe ſtrane Tamni yimayu izuadit ye-
dan neizmirni ſtrah; zaç akoye Bog
Otacz gnihou moxeyih velle pravedno
pedipſati; akoye ſuemoguch nikoryih
nemoxe oslobodit od gnegouih ruk, i
gnegovih biççih. Napokon neka ti vir-
ruyeſc daye Bog ſuemoguch, ſtavglia-
tiſe prid oççi yedno dillo Boxye, ko
nemoxe drughi uçinit, nego kiye ſue-
moguch.

Stuoriteglia Nebba, i Zem-glie

OVi tvor Nebba, i Zemglie yeſt ye-
dno dillo oçito ſuemoguyſtva
Boxyega. *Svi Bozi Narodòv*, to yeſt
Poganski, *Diavliſu*, *Goſpodinbo ye
ſtvoril Nebeſa*. Od ovogaſe poznaye
da ſui Bozi Narodov niſu pravi Bozi,
nego Diavli, nego da ſam Goſpodin
naſc yeſt pravi Bog, zaç on ſtvori Ne-
beſa. *Pſal. 95*

Razmisli ſuaki, da Bog uçinioye vas ovi Svit brez drugha, brez orudya, brez truda, brez dugoſti vrimena, neſtavſci dugo vrime, brez ſtihie, alliti materie, s'kim naçinom nemoxemo mi druzi uçiniti yednu dlaku, ni naymagnu ſtvar, i yoſc dabiſe ſua ſtvorenya skupilla ù yedno. Sada dakle koliko moguyſtvo yima bitti Goſpodina Boga, kiye ſtvoril brez materie illi ſtihie, brez orudya, i brez truda ſamin ſvoyim hotinyem neyedan liſt zeglia, nego yedan tvor neizmirni, yedno mnoſtvo ſtvarih brez broya, yoſc daſe imenuyu dvi ſame ſtvari, toyeſt Nebbo, i Zemglia zato ù ovih uzdarxeſe ſve ine: Nebbo uzdarxi ſve ſtvari nerazruſcene, a Zemglia razruſcene, alliti ſconçglive, zato voda yeſt ù Zemgli za pribivanye Rib, a ayer yeſt ſuarhu Zemglie za xivglienye inih Xivin. I imenuyuſe ova dva dila poglavita, zaçſu ſtaniçchie dvih ſtvorenyih radi kovih ſve ine yeſu ſtvorene; Nebboye Polaça Angelih, a Zemgliaye pribivaliſchie gliudih.

I nekabiſe razabranie, i biſtrie poznalo moguyſtvo Boxye, nehti Bog uçiniti ſve ſtvari ù yedan ças, da hti ſtaviti ſeſt dan. Parvi dan, koyi mi ſada

zovemo Nedigliu uçini Bog materiu illiti ſtihie ſuega Svita, dalliyu uçini prez razluçenya, i nareſcenya ſtvarih, kako çini yedan Pitur, koyi naypri uçini ſvu priliku prez colurih, i razluçenya udih i paka mallo po mallo gre doſpiyuchyih.

Svu ovu stihiyu alliti materiyu ſtvoriyu Bog od niſtar ù yedan ças, i prez pomochi nikogare, zaç nebiſce nikor neg'on; i ovo bi parvo dillo ſvemoguyſtua Boxyega, i zato oſſobito zoveſe Stvoritegl, zaç ſtvoriti niye drugo, neg' od niſtar uçiniti kukod ſtvar.

Mallo zatim uçini Bog Svitloſt, i ovo bi drugo dillo od moguyſtva: zaç çini ſyati tu Svitloſt nebuduchi onda niyedan kip ſvital, ni Suncze, ni dupliri, ni luchierna; kako dabi oudi doli ù pol nochia ſvitila ù aieru yédna velika ſvitloſt, nevidechiſe od kuda izhaya.

V iſti ças ſcziniſe da Bog ſtvori Angele koiſù ſvichie Duſcevne, Duſi priplémeniti punni razumá, i kripoſtih; i ovo bi trechie dillo ſuemoguyſtva od ſvih nayvéchie, i çudnovatie, da od nas velle velle malo poznano. Ovo dobro znamo daſu na Nebeſih Voyſtva neizbroyena Angelov razliczih Redov, imena

 poſten-

poſtenyih, sluxenyih; mnogo vechieyih ù broyu, i ù pleménſtvu, negoye gliudih. I ſve ovo uçini parvi dan.

V drughi dan poçe dillovati okolo ſtran gorgnih onoga kipa Velloga Svita: I tako doſpiveno uçini Nebbo, ko prozva Firmament, illiti Tvardinu, i razluçiga od ſtvarih dolnih: i od toga mallo poznayemo, buduchi toliko daleko Nebbo od oçiyuh naſcih; da nemoxemo ſumgniti niyedan kip priplemenit: Pokle kipi, kolikoſu viſci, tolikoſu plemenitiyi; i daſu velle vechi, nego mi moxemo zamisllti; buduchi da ſvaka Zvizda naymagna na Firmamentu vechiaye nego vas okoliſc Zemglie, i vidimo kolikoye Zvizd na Nebbu.

Trechi dan poçe dillovati Bog ù ſtrane dolne, i parvo razluçi Voddu od Zemglie; zaç na parvomu ſtvoru Vodda pokrivaſce ſvu okolo Zemgliu, da trechi dan Bog uçini na Zemgli nike privelike yame ù koye skuppi ſve Vodde Morske; i uçini kako brazde, illiti Potoczi po Zemgli ù koyih zatvori Rike; i tako oſta Zemglia ù vechiem dilu odkrivena, i ovo bi yoſc veliko dillo ſuemoguyſtva Boxyega; pokle gliudi s'velikon tratgnon, i mukon i ù dugho

vri-

vrime yédva mogu prisusciti yedno blatto alli svratiti yednu mallu Riku ù drugo misto.

I isti ti dan s'istom zapovidyu uçini ù yedan kip da Zemglia pokriese s' travami, s'czvityem, i istabli suake varsti punnih vochia zrilla. Nebisce tada kobi texal Zemgliu, niti bisce daxya ki biyu namoçil, ni Suncze kibiyu steplil, da sve te stvari prida, i nadostavi svemoguchia voglia Stvoriteglia.

Cetvarti dan opet poçççe dillovati ù gorgnu stran Nebba, i uçini ù yedan ças Suncze i Missecz, i mnostvo Zvizd, i staviyih na Nebbo, i zapovidi dase obrachiayu ù okolo, za razluçiti nooh od dneva i razlike promine vrimen, tako da çine svruchievati nigda vechie, nigda magne stvari dolgne. Koye moguystvo otiascese za stvoriti toliko mnostvo suitgnakov toliko veliczih i vikovgnih, da ù pét tisuch godisch i yosc vechie nisuse ugasili, ni smagnkali, i sa svim tim vazda obrachiuyuse s'velikon hitrostyu, i berzinom?

Peti dan vratise k'Zemgli, i toliko yer ù yedan ças samo zapovidivsci svake varsti Rib, i Ptiçz izuede, kesu neigreçenim naçinom brez broya, i zapo-

vidi gnim da restu, i dase razplayayu i tako vidimo da obsluxuyu zapovidi svemoguchiega Stvorcza: I yosc da niyedan çlovik nima tu pomgnu, dase uzdarxe, i konseruayu Ribbe, i Pticz i ne samo svakiyih hita, i ubiya, da yoschie meusobonse ubiyayu i skonçayu, nischie nemagne vazdase uzdarxe ú velikon broyu.

Sesti dan Bog istom samo zapovidyu stvori ù yedan ças svake varsti xivin Zemaglskih, Divyih, i Pitomih, i zapovidiyim, *Restite, i umnoxaytese*, i tako obsluxisce, i obsluxuyu, i obsluxiti chie do dospitka Svita. I prem da nikor nepomgni za hraniti niku varst xivin, kako reksci Vuke, Zmiye, Lisicze, i drughe takove, i svakse siluye ubitiyih, prognatiyih od Zemglie: sa svim tim nahodese brez broya, i bitichie, zaç tribuye da posluscayu naredbe suemoguchiega Stvoriteglia.

Napokon ù isti sesti dan hotechi uçiniti Bog yedan skup od svih svoyih dillih uçini çlovika; V komu postavi od svih Ellementih nike kako kriposti, alli qualitá, xivot xivuchih, i restuchih, chiuchienya xivin, i razuminye, i slobodnu voglin Angelov. Tako uçini zayedno yedno stvorenye Nebesko, i Zemagl-

maglsko sloxeno od putti, i Duha: I hoti da kakono yedna ſtvar uçignena na priliku Stvoriteglia da budde ſuarhu ſvih ſtvorenyih magnih od ſebe. Vçiniga od Zemglie nekaſe neuzoholi, i damu Duſcu razloxitu, nekaſe neſczini niſchietan, alli zloceſt. Vçini paka Xenu od Rebra çloviçyega.

Ovo bi nayzadgne dillo ſvemoguyſtva Boxyega ù rabotti od ſtvorenya. I ù iſtinu bi priveliko, i punno çudnovatih Otayſtvih; zaçga ſtvori prez bolli çlovika; i od onoga malla Rebra ſtvori udiglie yedno tilo uvgliudno ſpravno yedne Xene velike priſtale k'xenidbi. Satvori Xenu od çlovika neka iſtoçye çloviçyega Naroda nebi i zaſclo od Xene, nego çlovika, i tako da Xene nebiſe slaville, i priçale od ſtariſcinſtva s'gliudmi, da nekabi poznale daſu od magne ſczine. Vçiniyu od Rebra à ne od Glave, ni od Nogh; neka Xena nebude Goſpodaricza, ni sluxbenicza, nego Druxbenicza Muxa. I zato kako podloxna, da ne kako sluxbenicza, da kako Druxbenicza magna, i mlohavia ù mochi Tila i Duha nego Mux. Zato yimayu bitti mnogo karani oni kiſe puſte voditi, i vladati od ſvoyih Xen.

i to-

i toliko vechie yimayu bitti oni kiyih biyu, i zlo napravgliayu kako dabi bili sluxbenicze. Sveti Paval veli da Muxi gliube Xene svoye kakoè Issukarst gliubi Crikvu s'gliubavyu çiste xenidbe, i s'nikim naçinom razbornim, i tihim, i da vechie ischiu, i nastoye svoyih Xen spasenye, nego svoye naslayenye.

CLAN DRVGHI

V Issusa Karsta Sina gnegova yedinoga Gospodina nascega.

BVduchi Sveti Apostoli ù parvom çlanu dali niko takovo poznanye od Boga; sada ù ovomu drughomu çlanu dattichienam poznanye od Issukarsta, neka akobinas ki Nevirni pital çaye Karst, po komusmo zvani Karstiani? umimo odgovoriti da nebudemo od broya onih, koyi neznadu, zaçse zovu Karstiani. Dakle ù ovomu çlanu uçenas çetiri stvari, toyest da Karst yest Spasitegl, i Mesia, i yedini Sin Boga, i Gospodin nasç.

V Issusa

OVa parva riç, *ù Issusa*, daye naznanye da Karst ye Spasitegl. Ovo kaxe istumaçenye, koye daa ovomu imenu Angel Gabriel, govorechi Svetomu Ossipu. *Zvatichiesch ime gnegovo ISSVS, onbochie spasen uçinit puk svoy od gribovgnih*. I ù onu noch ù koyuse porodi yedan Angel reçe Pastiron: *Navischbiuyen van veliko veselye, davanseye rodil danaska Spasitegl Svita*. Cachie rechi vlastito Spasitegl? Hochie rechi da oslobaya od poghibili ù ku bismo moghli upast, kako dabi yedan stal na poghibili od smarti tertiga yedan vridan Likar ozdravil reklobise, dagaye oni Likar oslobodil. Tako reçe Sveti Pétar, kada stasce za utopitse: *Gospodine sbranime*. I drughi put svi Apostoli rekosce: *Gospodine sabraninas ghinemo*. Dakle Karst zouse Issus, koyest Spasitegl zaç nasye oslobodil od vikovgne smarti, koyoy bihomo podloxni radi griha; i nenahodyasese drughi kibi nas oslobodil, *Nibo drugho ime pod Nebon ù ko tribuye dasmo sabragneni*; zatoye on opchieni Spasitegl svih,

Matth. 1. Luc. 2. Matth. 14. Matth. 8. Act. 4.

i on

i on ſam ; nikor nemoxe bitti shragnen, nego po gnemu ; zato Otczi, ſtari biliſu shragneni po doſtoyanſtvu i meritih iſtoga Iſſuſa, i ki nevirruye ù gnega nemoxe yimati uffanye bitti shragnen : Ioan. 3. *Ko neviruye yureye oſſuyen*.

Ki hochie procziniti kolikaye velika ſtvar bitti osloboyen od muk Pakla, promisli kolikaſe ſczina çini od ſmarti vrimenite, i s'kolikon pomgnom, mukon, i tratgnon naſtoyimoſe ukloniti od gne. Iakobi ki rekal, zaçſe toliko trudiſc ubignuti od ſmarti? Odgovorilbih zaçye ſmart nayvechie zlo komi Iob 2. moxe doyti: *Koxu za koxu dalbi çlovik, i ſvaka ka yima za zivot ſvoy*. Dakle ako toliko ſczinimo ſmart uvrimenitu, i za produxityu tolike ſtvariſe çine çabiſe yemalo çiniti za Vikovgnu? Za iſto çinilebiſe ſtvari çudnovate dabiſmoyu procziniIi. Dakle od poghibili oçitte, i od vikovgne ſmarti ka ſvih nas çekaſce yadovito poxdriti oslobodi nas, i shrani nas Karſt ſvoyon ſveton mukon. Naçin s'koyim nas shrani od viçgne ſmarti bi osloboditi nas od griha, koyi noſſi duxnoſt viçgne ſmarti, Rom. 6. *Plaćbiabo griba yeſt ſmart*; i zato Sveti Apoc. 2. Ivan ù Kgnigah Oçitovanya zove grih,

Smart

Smart parvu, a Pakal Smart drughu, i govori da ki budde osloboyen od parve ſmarti, nechie upaſt ù drughu ſmart. Od griha nas oslobaya Karſt s'Svetimi Sakramenti karſchienya, i pokore, koyi yimayu kripoſt od Karvi gnegove; zaç Iſſukarſt ſvoyon mukon platilye zadovoglno za naſce grihe, i ovo zadovoglſtvo pridayenamſe zgora reçenimi Sakramenti,

Napokon ſahranitnaſchie od ſmarti tellesne, kada nas uskriſci: *Spaſiteglia çekamo Goſpodina naſcega Iſſukarſta, kichie priobraziti potiſno Tilo naſce*; i radi toga ſmart zovèſe ſaan, zaç imamoſe probuditi po' kripoſti Iſſukarſtovoy, i paka chiemo xiviti ù vike: *Kako ù Adamu ſvi umirayu, tako ù Iſſukarſtu ſvichie oxiviti*. Ad Phil. 3. 1. Cor. 15.

Od ovoga imena, *ISSVS*, çachie rechi Spaſitegl, poznayemo yednu duxnoſt neizmimu, ku yimamo noſſiti Karſtu, zaç naſye odkupil od vikovgne ſmarti, od ſmarti griha, i od ſmarti tellesne, i to ne Srebron, i Zlaton, ni Karvyu od xivine, nego ſvoyon vlaſtiton Karvyu. I zato çinimo toliku çaſt ovomu Svetomu Imenu; odkriemo glavu, i prighibgliemoſe do Zemglie, a

ſpomigniuyuchi da iſti Goſpodin ponixilſeye toliko za shraniti nas, i prighnulſeye, i ponixil do ſmarti Krixa.

V Karſta

DRughu ſtvar uçenas Apoſtoli ù ovomu çlanu da ovi Spaſitegl yeſt pravi Meſſia obechiã od ſvih Prorokov, i zatoſe zove Karſt, ki ù yazi k Xudiyski zoveſe משיח Meſſia, a ù Latinski, i opchieni, reklobiſe Pomazan. Ova imena *Meſſia*, *Karſt*, *Pomazan*, kaxunam tri privelika poſtenya Goſpodinova, toyeſt daye priveliki Pop, i priveliki Kragl, yedini Goſpodin ſvega Svita, i priveliki Prorok, zaç ove Poglavicze obiçane bihu poſvechievatiſe s' Pomazanyen, tako da Karſt, hochie rechi Pop ſvarhu ſvih Popov, Kragl ſvih Kragliev, i Prorok ſvarhu ſvih Prorokov.

Karſt yeſt Pop varhu ſvih Popov, zaçto ſvi ini Popi gnegoviſu Sluxitegli, i po gnihove ruke on iſti prikaxuye ſva kolika Poſvetiliſchia, i zatoſe naziva Pop viggni: *Tiſi Pop vikovni po redu Melkiſedeka*; druzi Popi sluxe nikoliko mallo godiſch, i pak priſtayu; dalli Karſt nigdar nepriſtaye. I tako kada
Pſal. 109.

vi-

vidite, da Redovnik govori Missu, yimate s'okon od Virre gledati Karsta nevidinim naçinom, da prikaxuye ono Posvetilischie po ruke onoga Sluxiteglia; i to isto imate misliti kada Pop karsti, alli priçeschiuye, alli odriscuye od grihov, i maxe s'Vgliem svetim Nemochnika, alli sdruxuye ù Matrimony, da sve to dilluye Karst po svoyih Sluxiteglih.

I odovle izhodi da yosc ako Pop umarli biobi taman, sasvim tim Posvetilischie od Misse, i takoyer i Sakramenti dobrisu, vridni, i korisni, zaç Velli, i Poglaviti Pop, toyest, Karst yest od neizmine Svetigne.

Tolikoyer Karst yest Kragl svarhu svih Kragliev, kako govori Pismo: *Poglavicza Kraglib zemaglskib*. Zaç svi Kragli, i Poglavicze toliko Duhovni, koliko vrimeniti gnegovisu Sluxbeniczi i od gnega yimayu oblast, i gnemu yimayu dati razlogh, onye dal Zakone skimi oni vladayu; onye Sudacz svarhu svih ki yima suditi svih xivih, i martvih; onye oni ki nas brani od Nepriateglia Paklenoga. Apoc. 1.

Napokon onye Prorok svarhu svih Prorokov, zaç zna sve stvari ke yimayu

bit-

bitti, i bilye poslan od Boga za nauçiti vas Svit: kako govori ù Evanyelyu:
Matth. 17 *Gnega posluscaytes* i ova tri poſtenya, nimayih Karſt po obranyu gliudih, nitye bil posvechien ugliem zemaglskim, kako ini Popovi, i Kragli, da bi uçignen Pop, Kragl, i Prorok od Otcza viçgnega, kako govori onamo: *Zaklese Go-*
Pſal. 109. *ſpodin, i nechiese kayati, Tiſi Pop ù vike*, toyeſt, da Bog uçini Karſta da bude vikovni Pop, i zakleſe nigdarga prominit; i ù drugho miſto govori David na Ime Iſſukarſta: *Yaſan nareyen Kragl*
Pſal. 2. *od gnega*; i drughdi: *Proroka od Na-*
Deut. 18. *roda tvoga probuditchie tebbe Goſpodin gnegachieſc ſliſcati*. I bi Pomazan nevidinim Vgliem, toyeſt yednom miloſtyu, i kripoſtyu priobilaton Duha Svetoga; kako govori Piſmo: *Pomaza*
Act. 10. *gnega Bog Duhom Svetim i kripoſtyu*.

Sina gnegova yedinoga

TRechiu ſtvar dayu nam znati Apoſtoli da Karſt ni ſamo çlovik, kako ina Goſpoda, i Poglavicze, da yoſchie pravi Bog, buduchi iſtiniti Sin Boxyi, i pravi Bog, nie zato vechie Bo-

Bozih, nego yedan, zaç Bog Otacz ro-divsci Sina dayemu isto svoye suchianstvo, i bitye, ko on yima ù sebbi, i takosu dva sobstua, dalli yedan sin Bog.

Dakle neka razumimo dobro oui çlan, potribuye poznati da ù Issukarstu nahodese dvi naraui zilouate, i dospiuene, çloviçya, i Boxya. Po çloviçkoy naravi priliçanye nam, imayuchi Duscu, i Tilo kako i mi imamo; po Boxyoy Naravi yest priliçan Otczu, buduchi Bog svemoguchi kako i Otacz: Po gliudskoy yest vidini, po Boxastvenoy yest nevidini, i tako ovi ki viyahu Issukarsta ù ovom xivotu viyahu daye çlovik, da neviyahu da bisce Bog, i tako gnim bisce potribna Virra za virrouatiga; Po naravi gliudskoy Sin ye yedini Divicze i nima Otcza, a po naravi Boxastvenoy yest Sin yedini Otcza Boga, i nima Matere; Po gliudskoy naravi vrimenitye zaçse ù vrime porodi, i sada broyimo od gnegova royenya tissuchia i seststo, i sestdeset i dva Lita, dali po Boxastvenoy naravi yest vikovgni, kako Otacz: Po gliudskoy naravi poroyen bi telesnim naçinom, buduchi pria pribiual ú utrobbi Divicze devet Misec-czih, da po naravi Boxastvenoy Du-

hovnim naçinom bi poroyen po razumu. Sveto Pismo dayenam dvi priliku, neka razumimo royenye Sina Boxyega, govorechi Sveti Paval ú Kgnizi Xudien: *Cùm sit splendor gloriæ, & figura substantiæ eius*. Buduchi zraka
Heb. 7.
sfiiti fyanye slave, i prilika fuchianstva gnegova: Parva ona riç, *Splendor gloriæ*, yest od Suncza, koyi izuodi zrak, i fyanye, zaç kako Suncze izuodi zraku brez pohotinya, brez pomochi od Xene naravskim naçinom, i s' velikon çistochion; i tolikoye staro Suncze koliko, i gnegoua zraka alli fyanye: Tako Bog Otacz svoyin razumom koiye svitlost nestvorena, izuodi Sina kako prauo fyanye brez pohotinya i oskvargnenya, i pomochi Matere, i vazda kad bi Otacz bi yoschie, i Sin. Drugha riç yest od prilike, kase izuodi famin pogledon ú Zarczalo, koyaye velle sliçna i dospivena, i izuodise ú yedan ças, i nemoxe biti ta prilika, nego samo yedna, pren dabise çlovik ogledal tisuchkrat: Tako Bog gledayuchi s'okon razuma samoga sebe kako u yedno çisto Zarczalo, izuodi yednu priliku izuchiu, i velle sliçnu i izuarsnu u yedan ças, i odvika. Istinaye, da mi
ka-

kadase ogledamo nedayemo bitye nasce onoy priliczi, daliyu Bog daye ù Zarczalo suoga Boxastvà; i zatoye Sin. Boxyi prilika xiva suoga Oteza, i onye Bog kako Otacz, i isti Bog, pren dasu dva sobstva razluçena.

Gospodina nascega

NApokon uçenas Apostoli ù ovomu çlanu da Issukarst yest ossobitim, i vlastitim naçinom Gospodin nasc, kaye stuar priistinita za dva razloga. Parvo buduchi on Sin Boxyi pravi i naravski, on nasye stvoril skuppa s'Otczem, kako gouori Pismo: *Svaka po gnemu uçignena yesu, i Svit po gnemu stvoren bi.* Ioan. 1. Oni koyi uçini yednu stvar, i çiniyu od suoye robbe, suoyon shition, suoyin orudyem, brez niedne sumgne, onye Gospodar od one stvari; i moxeyu darouati, prodati, i razçinit, i uçinit ono çamuye drago od gne, i toye pravim naçinom bitti Gospodar: sada dakle onu oblast yima Issukarst svarhu svih nas, ne samo varhu Teles, kako Gospoda ovoga Svita, da yoschie koliko varhu Dusce. Drughim razlogon, zaçye Spasitegl, i Odkupitegl, i

i buduchinas odkupio ſvoyon Karvyu, buduchi, kako govori Sveti Paval: *Od-*
1. Cor. 6. *kupglieniſte s'velikon ſczinom*, doſtoynim naçinom yeſmomu podloxni kako ſuxgni odkupglieni.

TRETI CLAN.

Ki bi zaçet od Duha Sveta, royen od Marie Dive.

V Drughomu çlanu kazaſcenam Sveti Apoſtoli da Iſſukarſt yeſt Bog, i çlovik, ſada ù ovomu tretyemu çlanu otvorayunam naçin, koyiye darxal Sin Boxyi za uçinitiſe çlovik, govorechi da gnegovo zaçetye bi od Duha Sveta, i gnegouo poroyenye bi od Xene Divicze. Zaçetye Karſta bi priliçno naſcemu ù yednoy ſtvari, i ù mnozih bi razliçno. Bi priliçno koliko ù materij i miſtu, zaç kakoſmo mi zaçeti ù utrobbi naſcih Mater, i napravniſmo od karvi iſtih Mater; tako iſti Iſſukarſt bi zaçet ù utrobbi ſvoye Matere, i tuoren od karvi iſte Matere, i zato bi praui, i

vla-

vlaſtiti gne Sin. Da bi različan koliko od ſtrane onoga ki dilloua, zaç mi druzi uçigneniſmo od naſcih Otaacz, i oniſu uzrok dilluyuchi naſcih Teles; da Iſſukarſt nebi royen illi tvoren od niyednoga çlovika, ni yima Otcza na Zemgli, i uzrok, ki ſpravi gnegouo Tilo nebi drughi, nego Bog iſti oſſobitim naçinom, i to zlamenue, i daye znati ona riç, *Od Duha Sveta*.

Nie muçna ſtuar Goſpodinu Bogu nakladiti, i namiſtiti ſue ono ça uzroczi dilluyuchi po ſebi tuore, tako ú poçetak Svita (kakoſmo, i drugoç rekli) uçini Bog zeglia, i ſtabla, nebuduchi Zemglia ni orana, ni poſiana, ni natopliena daxyen, ni ſtepgliena od Suncza: I tako uçini ſue xiuine, nebuduchi royene od druzih xiuin: Tako uçini parvoga çlovika prez Otcza, i prez Matere, namiſtiuſci Zemgliu za Mater, á Boxyu zapovid za Otcza.

Od oue parue razluke, koyaye meu zaçetyem Iſſukarſtovim, i meu naſcim, izhode yoſchie mnoghe drughe razlike: zaç miſmo zaçeti ù grihu, koga potexemo od Adama po naſcemu Otczu teleſnomu: Da Iſſukarſt ki nima Otcza putenoga, bi zaçet prez niedne varſti

Luc. 1. griha, i tako reçe Angel: *Cachiese roditi od tebe Sveto*. Zatim misimo zaçeti s'razliczimi pomagnkanyi, zato kiye od vechie velik, kiye odvechie malahan, niki slip, niki gluh, niki gharbav, niki mallo zdrav, i ostalih takovih. Da Issukarst ni yimal ù suomu xivotu niyedne varsti pomagnkanya. Zaç dilla Boxya yesu suarscena, i dospiuena, zato bisce veliçine i iuzresta prigliudna, uzrorit ù obliçyu suarhu suih Sinov gliudskih, priizuarsna sloxenya kipa, toliko da nechiuti nigdar bolli od glave, ni od boka, ni ima fibre, alli ku drughu nemoch naravsku. I takouesu sue stvari, koye Bog dilluye sam po sebbi, kako bi Adam, i Eua, vid onoga slipa royenoga, vino obrachieno od vode na piru, od kogaye pisano: *Sabranilsi dobro vi-*
Ioan. 2. *no do sada*.

Yosc nasca telessa slagayuse ù vrime çeterdeset dan, zaç narav dilluye mallo po mallo; Da Tilo Gospodinovo bi spravno ù yedan hip; zaç Bog ù suomu dillovanyu nima potribbu od vri-
Psal. 148. mena: *On reçe, i bihu stuorena*.

Yoschie nasca telesa stoye çeterdeset dan, prez Dusce, à pakyinse udili Dusca razloxita prez niyednoga uminya,

prez

prez kripofti, i prez razbora od pameti. Da Tilo Gofpodinouo ù oni ças ù koyi bi fprauno bi yofchie duhovato s'yednom Dufcom prip lemenitom, koya bi napugnena ù ifti ças fuakoga uminya, fuake kripofti, i millofti, i ne famo yima udiglie razbor pameti, dalli yofchie i vidinye biftro licza Boxyega, i koliko da ftoyechi Tilo zatuoreno ù tminaftoy tamniczi ù utrobbe Matere gnegoue, Dufca uxivafce slavu Blaxenih.

To kaza Izaia kada reçe: *Izaytichie prut od korena Gieffeva, i zvit od korena gnegova uzayde i poçinutichie fvarhu gnega Duh Gofpodigni, Duh mudrofti, i razuma*, i ono ça nasliduye; toyeft, Izayde od korena Gieffeva, koyi bi Otacz Davidov yedan prut, kiye Priblaxena Divicza; i prut izuede yedan Zuit koyi bi Karft, i fuarhu gnega poçine, Duh Sueti, Duh mudrofti, i razuma, i ono ça slidi. Iffukarft bi zuit ù zaçetyu, à plod, i vechie ù poroyenyu, tako gouorechi Ifaia da fuarhu zuita poçine Duh mudrofti, i razuma, hotechi rech, da Iffukarft zaçet i yofc neroyen yimafce bit pun mudrofti, i fuih inih darih, i kripoftih. *Ifa. 11.*

Napokon svi mi poklesmo zaçeti nismo gliudi dospiueni, da Karst zaçet oni ças bi çlovik, i Bog, alli hochiemo rechi Bog çloviçan, zaç u oni isti ças, u ki bi spravno Tilo bimu yosc udigliena Dusca, i tako Dusca, kako i Tilo bi syedigneno zayedno sobstvon viçgnega i yedinoga Sina Boxyega: *I riç put uçignena bi, i pribjva snami.* I za ove toliko nove stvari Karstye zvan od Svetoga Pavla çlovik novi: *Obuzitese novim çlovikon koyi po Bogu stvoren yest.* I ovoye yedna privelika millost Boxya dostoyna hamosti, i zahvaglienya prez koncza, da Bog uçinise çlovik, i Gospodin od svega dase uçini nasc Brat, i to ne za svoyu korist alli potribbu, dali za nascu korist, i za nascu potribbu, i da nasca narav budde takovim naçinom uzviscena, i uçignena plemenita suarhu svih stvorenyih, yoschie i suarhu Angelih. Dali mi veliku neharnost vrachiamo Bogu; pokle zabivsci gnegovo toliko dobroçinstvo ne nastoyimo nadrugho nego uvriyevatiga. Dali tri sumgne suarhu ovoga Otaystva protivese. Parva sumgna zaçse govori da Issukarst bi zaçet od Duha Svetoga; buduchi da na sva dilla Boxya pristayu Otacz, Sin, i Duh Sveti? To-

Ioan. 1.

Ephes. 4.

Tomuſe odgovara, daye iſtina da nã ſpravu, i ſazdanye Tila Goſpodinova, i na ſtvorenye Duſce, i na ſyedignenye Tila, i Duſce skupa Sobſtvon Boxaſtvenim priſta, i dilova ſve Priſveto Troyſtvo, da niſtar nemagne prilagaſe Duhu Svetomu, zaç to dillo bi privelike gliubaui, buduchi da dilla od moguyſtva, kako ſtvoriti Nebbo, i Zemgliu, i takova ina prilagayuſe Otczu Nebeskomu: i dilla od mudroſti kako proviyenye Svita, Sinu: i dilla od milloſardya, i gliubavi kakoye ovo od upuchienya, prilagayuſe Duhu Svetomu.

Drugha ſumgnaye illi dubiy, zaç ſva tri Sobſtva skuppa priſtaliſu za uçiniti reçeno upuchienye, billiſe moghlo rechi, da ſva tri Sobſtva Boxaſtvena uputtilaſuſe?

Na toſe odgovara da ſamoſeye drugho Sobſtvo uputtilo, dali ono ſdvima druzimi uçiniloye dillo od upuchienyã kako kada dva Sobſtva, alli dva çlovika pomagayu yednoga trechiega obuchi, Triſu ki obukuyu, dali oſtaye yedan ſam obuçen.

Trechieſe ſumgni; Biliſe Duh Sveti mogal zvatti Otacz Iſſukarſtov, pokle govorimo daye Iſſukarſt zaçet od Duha Svetoga?

Od-

Odgovorase na to, dase nemoxe zvati Otacz Issukarstov, zaç ne svaki ki izvodi, ali tvori yednu stvar, Otaczye od te stvari, da oni samo, koyiyu izvodi, i raya od svoga suchianstva, i uçiniyu priliçnu sebbi ù naravi; zato Mestri ki çine Sude, i takove drughe stvari nisu Otczi od onih kesu dillovali, zaçyih çine od Zemglie, à ne od samih sebbe i çineyih velle razliçne od gnih samih: Tako Duh Sveti ni Otacz Issukarstov prem daye spravil Tilo Issukàrstovo, zaçga ni spravil od svoga suchianstva Boxanstvenoga, nego od Karvi same Divicze, nitigaye uçinil ù naravi priliçna k'sebi, nego priliçna Diviczi koliko da Duh Sveti ni Otacz Issukarstov, nego on dillova i spravi Tilo gnegovo.

Rodyen od Marie Dive.

VDrugom dilu od ovoga çlana, dayenamse na znanye rodyenye vrimenito Issukarsta; koye rodyenye bi priliçno nascemu ù yednoy stvari, à razliçno ù mnozih, kakosmo rekli od zaçetya.

Bi priliçno ù ovomu da kakono mi radyamose od utrobbe Matere, nakon-

de-

devet Misеczih, tako Issukarst kako çlovik bi rodyen od utrobbe Matere nakon devet Misеczih. Bi zaçet na dvayeset i pet Marça, à rodise na dvayeset i pet Deçembra.

Dalli zato porod Divicze bi razluçno od poroda drughih Xen ù mnozih stvarih.

Parvo, da drughe Xene rodivsci ne ostayu Divicze, dalli Prisveta Gospoya, kako bi Divicza ù zaçetyu, takoyer bi Divicza ù rodyenyu, zaç ono Sveto Tilo Sina Boxyega, izayde iz utrobbe Matere, tako çisto, i pokoyno da ne otvori zatvor Divski, pravo kakono, kada izayde iz greba, nerazbivsci, ni podvignuusci Kamik kinse greb zatvorasce, i *Ioan. 20.* kako vlize ù Cenakul k'Svetim Apostolom vratmi zatvorenimi, i kako prohodi Suncze proz prozor, alli ponistru czaklenu, prem daye zatvorena, i ovo bi prorokovano od Ezechiela, ki govori, dachie bitti yedna uvrata vazda zatuorena po kihchie proyti sam Gospodin. *Ezech. 44.*

Drugho, sve ine Xene rode s'velikimi bolli, da Blaxena Divicza rodi brez bolli, paçe svelikin duhovnim naslayenyem, i tako nima potribu od drughe

Xe-

Xene kabiyu pomoghla, nise stavi ù Postegliu kako yine, da udigle rodivsci (kako pravi Sveti Luka) onaga priya, ù digl rodivsci, onaga povi, ù povoye, onaga postaui ú Yasle.

Luc. 2.

Trechie, mi druzi nemoxemo obratti, ni vrime, ni misto gdi bismose rodili, da Issukarst obra yedno i drugho, i sve to punno stvarih otaynih: Zaç obra roditise ù dan Nediglni, Misecza Deçembra, na pol nochi, i ù srid Zime, i na pokon na vrime putovanya, i obra misto Grad Betlem, i yednu Kuchiczu nitschietnu nesczignenu, i yedna Yasla ghdi yidisce xivina. Obra Nediglu, zaç ù ti dan poçetak bi Svitu postavglien; i tako Issukarst ù isti dan hoti dati poçetak ponovglenyu Svita.

Obra Misecz Deçembar, kada Suncze poçigne uvrachiatise k'nascim stranam, za kazati da ù gnegovu rodyenyu pravo Suncze od pravde poçigne pribli-xatise k'nami, od kih bisce odstupil çichia griha parvoga çlovika.

Obra vrime nay studeniye, i nay tmnastiye, negoye ù suem godischiu; Za ukazati, da dohodechi na Svit, nahodyascega ù nayvechih tminah, od neznanya stvarih od spasenya, i ù nayvechiem

chiem

chiem pomagnkanyu od gliubavi Boxye, nego nigdar bisce bio, i zato doyde za prosvitliti pameti nasce, i za uxgatti Sarcza, i ovako reççe paka: *Ya Svitlost doydob na ovi Svit; i doydob Ogagn staviti na Zemgliu*. Ioan. 12. Luc. 12.

Obra vrime putovanya za ukazati da nebisce doscal stati, nego kako Putnik ovoga Svita proyti: I to isto imamo, i mi dillovati, i takose vladati, kako Putniczi.

Obra Grad Betlem, koyi bisce Davidov Grad, za ukazatise pravi Sin Davidov, koliko po putti.

Obra Kuchiczu priprostnu na misto Palacza Kraglieva, i Yasla na misto Posteglie preçignene; zaç bisce doscal naçitnas poghardititi ovi Svit, i uçitinas ponixenye, i ubostvo, i da ovi Svit nebisce nasce misto, i Otoçanstvo, zato dase nepristoyi nam poloxiti Sarcze, i Gliubav ù oue stvari, kese imayu barzo ostaviti.

Dalli zaç ù Virrovanyu naziuase Maria Divicza? Nebisceli zadovoglno rechi: Royen od Xene Divicze?

Hotisce Sveti Apostoli izrechi ime Mayke Gospodigne. Naypri, za vechie stanovistuo istine; zaç nemogasce sua-

ki

ki iskatti ſtara Piſma i Hiſtorie, i nayti kako ù ono vrime bi yedna Xena od rodda Davidoua hchi Ioakima, i Anne zaruçnicza Oſſipova od iſtoga Rodda, nazivana Maria; kako yoſchie za iſti razlogh Sveti Luka, kada prauglia pripovidanye Suetoga Ivana Karſtiteglia, gouori; da to bi na vrime Tiberia Ceſſara, i Pontia Pilata Vladavcza od Xudie, i Iruda Vladavcza od Galilee, i Caiſe Poglauitoga Popa.

Luc. 3.

Za drughi razlogh za pohualiti ovim naçinom Priſuetu Matter. Zaç imenovatiyu ù ouomu kratku Virrouanyu, dayu znatti kaxuchi da bi doſtoyna Mayka Sina Boxyega, i tako bi priçiſta i priſueta, i punna ſuake kripoſti, i milloſti.

Trechie, za nauçitnas da budemo prigliubeznivi, i Bogogliubni ouoy Priſuetoy Diviczi, kako Primoguchioy Odvitniczi pri ſuomu Sinku i Goſpodinu, i Goſpodaru.

Ce-

CETVARTI CLAN

Muçen pod Pontion Pilaton, propet, martav, i pogreben.

NAslidujyu Sveti Apostoli ù çetuartomu çlanu istumaçiti Otaystvo prisuete Muke gnegoue, po koyoy bi dospiveno od kupglienye Naroda Gliudskoga: I ne sudisce isti Apostoli postaviti ù Virrovanye xivot Gospodinov od poroyenya do muke reçene, nisto, zaç bi bilo velle dugho praviti vas xivot, nisto zaç drughe stuari ke dilloua Spasitegl ù ono vrime meu ovimi duima Otaystvi nisu muçne virrovat od onih, ki virruyu Otaystuo od Vputchienya, da ouo od muke muçno bisce virrouati, i zato postauiscega ù Virrouanyu ossobitim naçinom; zaçto yosc na vrime kada bihu Apostoli mnozi nemogahuse ughlauit za da virruyu da Karst istinim naçinom bi propet. Zato Sueti Paval gouori, da muka Gospodinoua bisce skandal Xudien, a Poganom yedna ludost, *1. Cor. 1.*

dost, i do sada yosc Turczi virruyu da Karst yest Sin yedne Diuicze da nemoghu virrouat daye bil propet.

Dakle ù ouomu çlanu Sueti Apostoli uçenas da yemamo virrouati daye Karst tarpil pod Pontion Pilaton, i daye bil propet, umoren, i pokopan; Cinise spomena od Poncia Pilata za vechie potuaryeny: da muka oua zgodise, kada Pontiy Pilat poslan od Cessara Tiberia bisce Vladauacz od Xudie; i isti Pilat bi oni ki kako Sudaez ossudi Issukarsta na onaku smart, toliko da one riçi: *Tarpi pod Pontion Pilaton*, hochie rechi da Karst tarpi na vrime kada vladasce Pilat, i da tarpi po ossuyenyu istoga Pilata.

Kakoua bi oua muka, kaxu Apostoli s'ouimi riçmi gouorechi, *Bi propet, martav, i pogreben*, pren da yosc mnoghe drughe muke dascemu kako rehsci biççi, targnen, popliuuanyem, zausniczami, psouanyem, riçmi, kriui Suidoczi, i takoue ine; dali vechia od suih bi krix, zaç ú gnemu skupglia huse priuelike bolli, i priuelika pogharyenya, zaç nagn bi osuyen Gospodin, i ù gnemu bi muka smartna, i zaçto drughe bihu kako priprauе nareyene na oui od

Pro-

Propetya; zaçto bisce obiçay da oni ki yemahu bitti propeti naypri s'biççi bihu izbiyeni, i noscahu na ramenu Krix: zato Sueti Paual kada çini spomenu od muke ne imenuye drugho nego Krix. Phil. 2

Nadodayese ù ton çlanu da Issukarst umri, neka razumimo da ne sayde s'Krixa xiu da ispuni dillo suoye suarsceno stoyechi na Krixu dokle umri, zaç smart yest nayuechie zlo kose moxe nayti na ouon Suitu i tarpiti; zato za uklonitise od smarti gliudi tarpe suake muke. I yosc da ù smarti nebi bilo bollesti, kako oni stari gliudi ki umirayu samo po razdriscenyu, illiti razluçenyu Dusce od Tila: sasuim tim razdiglienye Dusce od Tila yest mnogo gorko, i suakomu ki xive velle marsko. Hoti dakle Gospodin ne samo tarpiti pri gliute bolli na Krixu, dalli yosc hoti okusiti onu prigorku çiascu od razdiglienya Dusce od Tila.

Pogrebenye Nadodayese ù ovomu çlanu kako oçito svidokovanye i potvaryenye iste smarti; zaç martuise sveyer kopayu; i yoschie nadodayese kako yedno potvaryenye istinita uskarsnutya; zaç hoti Boxastveno proviyenye da Karst budde pokopan ù yedan

greb novi gdi nikor drughi ni bil nikadar pokopan, i da budde zapeçatyen, opchienim peçaton Pilatovin, i da budde çuvan od Voynikov neka buddu stanovitti da oni isti à ne drughi uskarsnu, ki bi propet. Zato pomgnu ku stavisce Nepriategli çinechi da nebudde ukredeno Tilo Gospodinovo, naprudinam neka virruyemo isto istino uskarsnutye.

Sada varhu ovoga Otaystva od ponixenya, i muke Issukarstove mnogo koristno bittichie r zmisliti od koga bi uzrokovana, i dillovana ova muka i za ki konacz.

Rom. 8. Parvo bi uzrok Bog Otacz, *koyi svomu vlastitomu Sinu neprosti, da za nas svih prida gnega*, ne da Otacz Bog ubbi Sina alli zapovidi, da budde ubbien, nego da on to dopusti.

Drugho, bi uzrok isti Issukarst zaç on nebi usilovan tarpiti, da tarpi hotechi: *Prikazan bi zaç on hoti*. I drughdi
Isai. 53.
Ioan. 10. govori: *Nikor ne vazimglie xivot moy od mene, negoga ya stavglian*. I ovo ye oçito; zaç znadisce da Giuda yimasce ga izdati, i da Xudiyi hotiahuga uhititi, i ù to misto, i ù to vrime zato mogasce uklonitise ako hotiasce neumiriti.

Yosc

Yosc kadaga naydosce nepoznavahuga dali on reçe: *Yasam*. I kada slisca- sce ovi glas svi *padosce na Zemgliu* kako martvi, nego on pusti dase ustanu, i hoti pustitise uhititi, i kada yur bisce uhityen nebiscemu muka i zayti iz gnihovih ruk dabi kad hotio, buduchi on svemoguch. *Ioan. 18.*

I ne samo tarpi hotechi da yosc i umri hotechi, zaçtò vapiuchi umri, kaxuchi da yimasce kripost, i moch za xiviti kolikobimu bilo drago; zaco Centuriun videchi da tako vapiuchi izdahnu proslavi Boga, govorechi: *Zaisto ovi çlovik Sin Boxyi bisce*. To isto moxese razumit od onoga prignutya glave, i pak umri; zaç oni ki umirayu suprotiva suoyoy vogli parvo izdahnu, a pak glava prez Dusce ostavgliena dolise prighne. *Marci 15.* *Luc. 23.*

Trechi uzrok bi Giuda koiga izda.

Cetvarti uzrok bihu Xudiyi koiga pridasce ù ruke Pilatove, i koyi veli kon proscgnon nastoyasce damu da smart.

Peti bi Pilat, koyi da odluku, i ossudiga.

Sesto Voyniczi, i Slughe, ki izvarscise odluku.

Sada svi ovi yimasce razliçit konacz i misal, i kakova misal gnihova bisce allì

dobra, alli zla, bihu huale dostoyne, alli hudanya, kakochiemo sada razabrati poçansci od nayzadgnih.

Slughe uçinisce od yedne strane za zgoditi Xudiyen, od drughe za ispuniti suoyu bisnost i yadovistvo, zato nebiyim dosta ispunit odluku Sudcza, da yosc gnihovon ossobiton zlochion nadodasce muku tarnove Krune; I mnoghe pogharde psosti, i poruganya, i uçinisce grih velle ghardoban, olisc da buduchi Gospodin prez krivine, i osuda nepravedna; nimahu poslusçati Sudcza zaçse nima uçiniti posluh gliuden, kadaye suprotiva Boxyemu posluhu. Tako govori ù Attih Apostolskih: *Tribuye vechie poslusçati Boga, nego gliudib*. I ovose razumi kadaye oçççita neprauda, zaç kadase sumgni yelli prava stvar alli ne, tada podloxnik yima naslidovat Sud, i Zapovid suoye starisci-ne.

Act. 5.

Pilat povedese strahon gliudih zaç znaduchi daye Issukarst pravedan, i buduchi on vellekrat to potvardil, i prid svimi prigovaral, sasvin tin daga ne osnade pri Cessaru odluçi toliko oççito uçiniti nepravdu, koliko da on tesko sagrisci, i nepromisli onu bessidu Mu-

dar-

darcza: *Nebti bitti Sudacz, ako nemochi budesc razçiniti nepravednost;* i zaç Bog vellekrat plachia na sen Svitu nepraude, zloçesti Pilat upade ù saixbu Cessarovu, i bi izagnan iz Rima, i kako niki svidokuyu, nayposli ubbi samoga sebe. Eccl. 7.

Zato nigdar nimamo uvridit Boga za strah gliudski: zaçye Gospodin Bog svarhu svih Gospodar, i nemoxese iz gnegovih ruk utechi. I zato Mudri, i Sveti Ossip, i Mudra, i Sveta Susana buduchi silovani, alli uçiniti prigliubodiustvo, alli izghubit xivot i postenye; hotisce pria upast ù suako zlo, nego uvriditi Boga, i obadva bilisu osloboyeni od suake poghibili svelikon gnihouon slavon.

Xudiyi bihu uzrok od muke Gospodigne za nenavidost ku yimahu od slave Issukarstove, i za strah za neizghubiti Kragliestvo, kako govori Vanyelye: Matth. 27. *Znadisce Pilat da za nenavidost bihuga pridali: i doytichie Rimgliani, i vazetchienam misto nasce i Narod.* Ioan. 11. Zato i oni sagrisisce ghardye nego Pilat, zaç yosc postavisce krive suidoke, i zaç nebuduchiyim zadovoglno to, potaknusce Pilata s'pritgnon usilno viçuchi da

ossudi pripravednoga Spasiteglia : i zato bihu xestoko pedipsani i na ouom, i na onom Svitu.

Giuda izda Gospodina, i bi uzrok od muke gnegoue, za lakomost, i korist ku pria od toga bi yedna xançicza s' konse obisi. Ouoye konacz lupexih, i druzih ki doteku blago zlin puton, i imanye zlo doteçeno allise izghubi, allise vrati: dali grih ostane, i pedipsanye za grih, to yest smart vikouna, akose ti çlovik nepokaye; i akose pokaye ostaye za tim pokora vrimenita, alli na ovom alli na drugomu Svitu. Akobise ovo dobro razmislilo nebise nikor nascal ko bi tuye vazimal; I zato Sveta Crikua govori od Giude: *Tergovacz zali*, toyest, *Tergovacz ludi, i ne razumni*, ki nedobi nistar, à izghubi suaka.

Issukarst, i Otacz viçgni bihu uzrok od muke, za velle razliçit konacz, toyest za postenye Boxye, i spasenye çloviçansko: zaç grih paryoga çlovika, koyi vas Svit otroua uçini dva privelika zla, vaze postenye Bogu, i spasenye gliudem: za ovo duoye zlo nemogasce se zadovoglno uçiniti, akose nebi yedna izuchia pravda uçinilla od neizmirne vridnosti: zaç uvriyenye yest veliko

ko-

kolikoye velik oni ki ye uvriyen; iz drughe ſtrane zadovoglſtvo tolikoye veliko, kolikoye velik oni, ki çini zadovoglıo. Da kle zato Bog ſvoyin viçgnim ſudon hoti da gnegov Sin yedini uçiniyſciſe çlovik budde posluſcan do ſmarti Krixa; iſti Sin obra, i hoti bitti posluſcan tya do ſmarti Krixa, i yedan, i drughi dopuſtiſe da Xudiyi, i Pilat yimayu moch propeti Goſpodina; nekaſe pozna ovi priyeliki, i neizmirni posluh Iſſukarſtov, po kiſe napunno uçini zadovoglno neposluhu Adamovu, i naſcemu neposluhu. Toliko da Otacz viçgni buduchi uzrok od muke gnegova yedinoga Sina, ne ſamo ne ſagriſci, dalli uçini yedno dillo od neizmirne gliubavi, kako Vanyelye govorri: *Toliko Bog pogliubi Svit da ſvoga yedinoga Sina prida*. I Iſſukarſt puſtivſciſe ubbitti ne ſamo neſagriſci, dalli uçini yedno dillo od neizmirnoga posluha, igliubavi, kako govori Piſmo: *V çiniſe poſluſcan tya do ſmarti. Evo ki vazimglie grihe Svita. V echiu gliubav nikor nima*, i ono ça naslidu ye. Ioan. 3. Phil. 2. Ioan. 1. Ioan. 15.

Od ovih ſtvarih vadimo da parvi, i poglaviti uzrok od ſmarti Goſpodino-

ve bilye nasc grih, zaç ako nebi bil grih, nebi Bog dopustil da Sin gnegov budde muçen, i ubbien, i ako nebi Bog to dopustil, ni Issukarst dopustilbise umoriti, ni Xudiyi, ni Pilat nistarbi moghli uçiniti, i pribise çauli, i biççi obratili protiva Slughan onim ki izuarsceuahu to, allibise razçinili ù prah negobi izbili, i probili prisuetu Put Sina Boxyega.

Zato kada budesc razmiscgliati muku Issukarstovu, yimasc misliti dasi ti bil od gne uzrok, zato yemasc millovati Issukarsta, i bollitise od sagriscenya odluçiusci ù napridak gliubiti onoga koyi toliko obgliubi tebbe, i pria izghubiti robbu, postenye, i xivot isti, nego uvriditi Boga, i zayedno yimasc vazeti nauk od tvoga Gospodina propetoga, izvarsni posluh, i izvarsnu gliubav, isuarsceno ustarpglienye, isuarsceno ponixenye, zaç ove çetire kriposti Sfite kako çetire Zvizde na çetiri kraya suetoga Krixa; i ovesu prave radosti Dusce nasce, i pravi draghi Kamiczi, kiyu çine ugodnu Bogu, i priliçnu Issukarstu, i yesu kako çetire skaline illiti uzhodischia po kihse postupa, i uzhodi na ovom Svitu k'xivotu izuarsnomu,

à ù

à ù drughomu çeſtitomu, i blaxenomu xivotu, Amen.

CLAN PETI

Sayde nad Pakal, illiti na dolgna miſta, trechi dan uskarſnu od martvih.

RAzumiliſmo ù çetvartomu çlanu kako Tilo Spaſiteglia, pokle bi martvo bi poſtavglieno ù greb: Sada ù petomu kaxunam Sveti Apoſtoli çaſe zgoddi od Duſce, i ù kratko govore nam da Duſca Goſpodigna izaſadſci s' Tila poyde ù Pakal, i ondi ſtà za tri dni, i onadaſe vrati ù Tilo, i zyediniſe s' gnim, i tako poçe opet xiviti kako pria, i boglie neg pria.

Za iſtumaçit ovo Otayſtuo potribbachie bitti ukazati, kiye to Pakal ù ki ſayde Duſca Goſpodigna; za tim kako ſayde, a paka ça ondi uçini, çetvarto koliko vrimena ondi ſtà, peto kakoſe vrati k'Tilu. Koliko od parvoga Pakal ù ki ſayde Duſca Goſpodigna, nebbi

Pa-

Pakal od ossuyenih, nego Limb Svetih Otacz; koise zove Pakal, zaçye misto nizoko, i pod Zemglion, dalli zato velle razliçit, i razluçen od tamnicze gdisu ossuyeni. Bogoslovczi, ki nastoye stitti Sveta Pisma uçenas da ù dubini Zemglie nahodise çetiri mista.

Parvo naydubglie od suih yest Pakal za ossuyenih, koye ù Pismu zovese Pakal, nixyi, i pròpastniyi; i yest strana tminastya od svih mistih Svita; kako Ray Blaxenih visciye, i suitliyi, i takose pristoyasce da Diavli ki hotiahu bitti ù viscinah priliçni Bogu, da buddu varxeni na naynixe misto od svih drughih stvorenyih.

Drugho misto yest Purgatoriy, gdise muççe Dusce onih ki umirayu ù millosti Boxyoy, da nisu napunno ù ovon xivotu platili, i zadovoglno uçinilli pravdi Boxyoy pokorechise, i toye misto mallo magne muçeno, nego parvo; samo da ni vikovgne, kako parvo.

Trechie misto ye, gdi stoye Diçicza ki umirayu brez Karsta; ki pren zovese Pakal; i toye tminasto, i pod Zemglion, dalli nisu muçeni s'oggnen kako ù dvih reçenih.

Cetvarti ye, ù ki gredihu Dusce gliu-

dih

dih Svetih; parvo nego Issukarst umri, i otvori s'Kgliuçen Krixa Kragliestvo Nebesko. Ovo bisce misto pod Zemglion, i tminasto, i zato bisce zvano Pakal; dalli neçuyahu niednu varsti muke, nego yedan sladak pokoy s'obechianyem stanovitim, dachie barzo doyti Spasitegl i dachieyih izvaditi od onla. V ovo misto bi pouedena Dusca Lazara prosgnaka kako stimo ú Suetomu Luczi: i od toga Pisma oççitose, viddi da ono misto Suetih Otaacz bisce zvano krilo Abramovo, i bisce pod Zemglion da punno utihe. V ovi Pakal sayde ossobitim naçinom Dusca Issukarstova, i ne poyde sama Dusca da ù gnoy bisce Sobstvo Boxastveno Sina Boxyega, koye nikadarse nerazdili ni od Tila, ni od Dusce. Luc. 16.

Naçin po ki sayde ni bilo hodechi, alli mimo hodechi mista razliçita; da ostavivsci Tilo ù yedan ças naydese ù Limbu Svetih Otaacz zaç suchianstva duhovna kako yesu Angeli, i Dusce nimayu potribbu dugha vrimena, ni mista za proyti od yedne strane do drughe.

Da zaç poyde Dusca Issukarstova ù Limb? Poyde naypria za oslobodit

Sve-

Svete Otcze, i datti gnim plachin za sua gnihova dobra dilla; i tako ú oni ças ù ki ukazase Dusca Issukarstova slavna, uçini slavne, i blaxene Dusce Svetih Otaacz çinechiyih viditi Boxastveno Bitye; toliko da ù ono vrime Pakal uçinise Ray, i ovo hotti recchi Gospodin kada odgovarayuchi dobromu lupexu, Luc. 23. reçe; *Danaska samnom bittichiesc ù Rayu*. Ouo bi parvo dillo muke Gospodinove,

Sayde yoschie Issukarst ù Pakal s'Duscon za vazesti posses od onoga dila od Svita, kako mallo posli yimasce vazeti od Nebes; zato ne sayde kako suxagn, da kako Gospodar, i moxese virrovati, da odonla ukazase ù Pakal od ossuyenih strascechiyih, i karayuchiyih, a onih ù Purgatoriu kripechiyih, barzo oslobodivsciyih, alli svih, alli ki dilak od gnih.

Dusca Gospodinova stà tri dni ù Limbu; parvo za ukazati da gnegoua smart bisce istinita; i za drughi razlog buduchi Issus pribiual treset, i tri godischia na Zemgli uçinimuse pristoyno treset i tri ure stati pod Zemglion, i toliko urih bi prauo; zaç buduchi umro na duadeset, i yednu uru Velloga Petka

toga istoga dneva, tri ure stà ù Limbu, toyest do duadeset, i çetire. Posta yoschie vasdan Subotgni, toyest duaeset, içetiri ure s'trima od Petka çini duaeset, i sedan; Yoschie naymagne do pol nocchia Nedigle çasu sest uri. Ca çini ù vas broy treset, i tri; zaç pren da neznamo sasuima çisto vrime kada uskarsnu, znamo nis nemagne daye bilo obnoch, i blizu zore.

I ovosu tri dni ka toliko çesto Sveto Pismo poçita pren da nisu zili tri dni, koliko da ù çlanu negovorise da stà punni tri dni ù Grebbu, alli ù Paklu, da stà do trechiega dneva, i trechi dan uskarsnu; I toye istina, zaç ù Petak pokopano bi tilo ù Greb, i Dusca sayde ù Pakal, à ù Nedigliu uskarsnu.

Sada dohodechi na uskarsnutye i ouoye yedna od naymuçniyih stvarih, koye yima nasca Virra; i ko virruye Vskarsnutye Issukarstovo lasno virruye, i na Otaystua, toyest zaçetye, poroyenye, smart, vzascastye, i sva çudesa; zaç akoye cudnovata stvar Vskarsnutye yednoga martuoga, velle vechieye uskriściti samoga sebbe. I yosc uskrisciti samoga sebbe yest zlamen i i razlogh daye praui Bog; zaç yedna Dusca, ka ni

zdru-

zdruxena s' Boxaſtvon, ni uzmnoxno daſe vrati ſama po ſebbi k'Tilu; Da Iſſukarſt ſam ſebbe uskriſci zaç Boxanſtvo ko biſce ſyedigneno s'Duſcon, is' Tilon ù Sobſtvu Sina Boxyega ſuoyim neizmirnim moguyſtvon, i mudroſtyu skuppi, i ſyedini yedan dil s'druzim.

I zato Apoſtoli ſuidokouahu da oſſobitim naçinom bihu poslani od Iſſukarſta za ſuidoke gnegoua Vskriſcenya: I Sveti Aguſtin govori da Virra Karsſianska yeſt uskarſnutye Iſſukarſtouo. I zato Iſſukarſt hotti potuarditi ovo
Pſal. 120. ſuoye Vskarſnutye s'mnozimi naçini; i zato uzdarxaſe oudi doli na zemgli çeterdeſet dan pokle uskriſci, nekaſe ukripi, i uvrixa ù Sarczih Apoſtolih, i da oni pripovidayu gnu, i dayu ſuidokuyu brez ſtraha ſuemu Svitu.

Da ono biſce prauo gnegouo Tilo ko vidyahu Apoſtoli uskriſceno; to ukaza, i potuardi çinechiga tikati, govorechiyim: *Taknite, i viyte da Dub putti, ni koſti nima, kako vidite da ya iman.*
Luc. 24.
Da biſce iſto Tilo ukaza, i potuardi kaxuchiyim ranne od çaual, i od Lançe;
Ioan. 20.
I yoſc potuardi ſpomgnom ku uçiniſce Nepriategli ſuarhu Grebba. I da to biſce Tilo xivo pokaza yiduchi, piuchi,
ho-

hodechi, gouorechi, videchi, slifcayuchi, i s'takovimi dilli vechiekrat.
Da bifce ona ifta Dufca ù iftomu Tilu, Luc. 24.
pokaza fuidoçanftvon Angelih koyi yo- Ioan. 20.
fchie vide ftvari nevidene. Yofc zatim daye bil ifti oni Iffukarft, toyeft Bog i
Clovik, potuardi to ponaugliayuchi Ioan. 21.
yedno çuddo po Vskarfnutyu uçiniufci uhititi veliku mnox Rib, kako drugoç pria nego umri uçini: nego da ouo poslidgne çuddo bi vechie, zaç buduchi uhitili ftol i petdefet, i tri Ribbe velike ù yednu tagnahnu mrixiczu, ne razdirafcefe mrixa, kako parvi put. Napokon da bi uskrifcen na xivot neumarli, i slavni, skaza to i zafcadfci iz Grebba neduignuvfci Kamik, i ulazuchi ù Cenakul, ne otvorivfci Vrata. Yofchie ukaza s'hitroftyu, i barzinom dohoyen-
ya, i odhoyenya, zaçga neviahu vlifti Ioan. 20.
hodechi, daye ù yedan ças ukazafe, i kadafe digliafce tya neuiahuga hodechi, da ù yedan ças izmifcgliafcefe: yer za veliko Gofpoftvo ko yema slavna Dufca fuarhu Tila slavon narefcena nima potribbu noghami hoditi, da udiglie nayde'se gdi Dufca hochie.

Napokon ukaza da ima Tilo slavno nepodloxeno gladu, ni xeyi, ni zimi,

ni teplini, ni niyednomu tarpglienyu, ni ſmarti, kada uzayde s'gnim na Nebeſſa gdi niſu, nego ſtvari vikovgne, i ke nadhode vrime, i ſva promignenya vrimenita.

Put za doptiti na slauno Vskriſcenye yeſt naslidouati Iſſukarſta ù muki gnegouoy; i zato kako Iſſukarſt hotilye yemati tri dni izabrani, Petak od Propetya, ù Sobotu od Pokoya, ú Nediglu od Slavi, tako nam priſtoiſe yemati ù ouom xivotu yedan Petak gliuta tarpglienya, i po ſmarti, yednu Subotu slatkoga pokoya, à na doſpitak Svita yednu Nedigliu slavnoga Vskarſnutya.

Zato nikor nimaſe çuditi ako na ovom Svitu dayemuſe uzrok podnoſiti uboſtvo, kriva ſuidoçanſtva, pſoſti, oslo glaſcenye, nemochi, i takoue inepro tivſchine: zaçye ouo uvrime oue ſtvari tarpiti. Kako nikorſe neçudi, da zimi daxyi, alli daye ſtudeno. I kada koyi nima drugo nego damu ſve napriduye, i na gnegouu zgayaſe, yema velle ſtraſcitiſe, i zlo ſumgniti damuſe tako ſve zgaya povoglno, i ſrichno; yere niye to ſada vrime: kako kada Zima yeſt velle ſcuſna, tepla, i uedra zlamenuye zlu Litinu. Dakle kadaſi neuogljan, yimaſc

masc suprotiuschine, reczi sam u sebbi, neçudinse, zaçye ouo nasc Petak, i dragomiye yemat yedan Petak kratak, za neimatiga onamo, ki nigdar dospiye.

CLAN SESTI.

Vzayde na Nebessa, sidi na Desnu Boga Otcza suemoguchiega.

V Clanu petomu nauçilisunas Apostoli, kako Issukarst uçini ono quddo svarhu suih inih priveliko svoyon vlastitom kripostyu, da vratise od smarei na xivot slavni, i neumarli. I zaç nepristoyascese, da yedno Tilo svitlie negoye Suncze, i osloboyeno od svake neuoglie gliudske, pribiva ù ovoy dolini od suake nevoglie, zato nas uçe Apostoli, da yemamo virrouati, daye uzascal na Nebesa, i da sidi na desnu svoga Otcza svemoguchiega.

Svarhu koga Otaystva potribbaye parvo istumaçiti onu riç, *Vzayde*, zasim onu drughu, *Na Nebessa*, à pak

 onu

onu riç, *Sidi*, a napokon onu, *Na desnu Boga*.

I koliko od parve Sveti Luka kaxe kako uzayde, govorechi, nakon çeterdeset dan po Vskarſnutyu naſc Spaſitegl, uçini da poydu ſvi Vçeniczi na gorru Maslinsku, i biſceyih okolo pet ſto kakoſe razumi od Svetoga Pavla; i buduchiſe skupili ſvi ù ono miſto, pokazaimſe iſti Goſpodin po ſridu gnih, pokleyim govori, i napunno uvixbayih, nagovarayuchiyih, poçeſe uzdvizati, i za nikoliko vrime polagahno uzhoyaſce za utiſcenye Vçenikov, i zayedno blagoslivgliaſceyih zlamenyem Krixa kako darximo. I od toga vrimena poççe obiçay ſtariſcin, koiſu na miſto Iſſukarſta blagoslivgliati Puk s'ovim zlamenyem Krixa. I pokle Spaſitegl biſceſe zdvigal toliko viſſoko, da yedva mogaſeſce raſaznati, poſtaviſe yedan bili Oblak pod gnegove noghe, i takoga vechie nevidyahu, i tada vech negrediſce polagahno, da s'velikon barzinon ú velle kratko vrime doyde gdi hotiſce.

I od toga yoſchie yimamo yedno zlamenye ſtanovito, da ſtoyechi Vçeniczi gledayuch ù Nebbo prikazaſeſe gnim dva Angela ú priliczi gliudskoy obuçe-

Act. 1.

1. Cor. 15.

çena ù bilu nosechiim glas kako Issu-
karst yure bisce uzascal na Nebesa ; i
kako oni vidiliga bihu uzayti, takochie
doyti ù nayzadgni dan suditi Svit s'veli-
kim veliçanstvon ; I nepoyde sam Issu-
karst na Nebesa, da zdruxen tisuchia,
i tisuch Angelov, i sa svimi Dusi, ko-
yi od poçela Svita bihu stali ù Limbu,
kako govori ù Genesi: *V schiapu momu* Genes. 32.
proydoh priko Yordana, à sada s'dvima
çettami vracbianse.

Za zlamen od ovoga istinita uzascast-
ya hotti Bog da ostanu dva velika çuda
na Zemgli. Parvo da ostasce upite stope
od nogh na onoy Zemgli, gdi bihu bile
noghe gnegoue onada kad uzayde, prem
da bogogliubni Putniczi kad ono misto
pohode odnose sobom vazda od onla
onoga praha, zato vazda ostayu stope
zilovite. Drugo çudo buduchi ondi
yedna Criqua sagrayena ù ono isto mi-
sto nebi nikadar uzmnoxno pokritiyu
ù onu stran ayera po koy Gospodin
uzayde na Nebbo.

Da çachie rechi da od Issukarstase
govori, da uzayde na Nebbo, à od Bla-
xene Divicze da bi uzeta na Nebbo, à
od nas govori Sueti Paval dachiemo bit- 1. Thess. 4.

ti potegnuti ù Oblaczih protiuà Iſſu-
karſtu ù ayeru.

Svi gliudi ki yemayu, i kichie yema-
ti Tilo slavno mochichie uzayti ſami
po ſebi na Nebbo, nitchie yemati po-
tribu od pomochi od Koçiy, kako E-
lia, ni bitti noſſeni od Angelih, kako
Abakuk, i Filip, i tako od Blaxene Di-
vicze, kakoſe govori, *Bi vazeta*, tako
Cant. 3. yoſchieſe govori: *Koyaye ova, koya*
isbodi kako yedan prut dima? Saſvim tim
dobroſe govori i priſtoyno, da Iſſukarſt
uzayde, à da Blaxena Divicza bi uzeta;
zaç prem da Blaxena Divicza uzayde
ſama po ſebbi, yemayuchi ù ſebbi kri-
poſt, i moch za uzayti; niſtar ne ma-
gne onu kripoſt, i moch, nimaſe od
ſvoye naravi, dali od Boga, kiyu biſce
slavnu uçinil, i takoſe govori da bi va-
zeta od Boga: Da Iſſukarſt, neſamo
yemaſce ù ſebbi kripoſt, i moch za u-
zayti, da yemaſceyu od ſamoga ſebbe,
zaç biſce iſtinim naçinom Bog.

Yemamo priliçye od vaporih umidih
od uvlaxnih paar, koyih Suncze pote-
xe. Suncze ſvruchiuſciyih potexeyih
uzgor, oni vapori alli parre ſtepgliene
gredu zgor po ſebbi: da zaç yemayu
onu

onu teplinu, kayih çini uzhodit ne od sebbe, nego od Suncza, govorise dayih Suncze potexe. Dalli vapori, illi dimi suhi kakoye dim od oggna, zaç po svoyoy naravisu tepli, nisu potezani od Suncza, da od sebbe ishode; kako yosc i Pticze lete na visoko same po sebbi nepotegnute od inih zaç yemayu od suoye naravi krila.

2. Nasliduye druga riç, *na Nebbo*: Trisu Nebba, kako Pisma prave, Nebbo od Ayera, od Zvizd, i Nebbo Empirco. Na ko Nebbo uzayde Issukarst uçinas Apostol govorechi: *Vzayde svarhu svih Nebes*. Koliko da uzayde svarhu svih Nebes na nayvisce misto od Svita, i takose pristoyasce buduchi Tilo Gospodinovo svitliye, bistriye, svarsceniye, plemenitiye od svih teles buduchi syedigneno ù Sobstvu s'istim Bogom. Ephes. 4.

Velikye dar ovi uçignen nascoy naravi daye bila uzviscena svarhu svih Zvizd, i svarhu Angelih, i daye Zemglia svarhu Nebes, i Tilo svarhu Dusih Blaxenih: yoscchiee vechi dar daye ondi yoschie Blaxena Divicza, i privelikí dar da suaki od nas moxe toti priti.

Kolikoye dostoyna stvar da svi xelimo

mo ono misto, i pribivalischie, moxese procziniti od onoga ça viddi oççima. Zaç Nebbo Zvizdeno yest podnoxye kuchie Boxye, i pod izvanka, toyest sdolgne strane: Dakle akoye ovo podnoxye izvansko ugradyeno stolikimi draghimi Kamiczi, kakonosu Zvizde, çachie bitti od onoga çaye od zgora ù nutra? Dobro reçe Isaia: *Oko ni vidilo, ni uho sliscalo, i ù Sarcze, i ù pamet çloviçyu ni uzasclo ono çaye pripravil Gospodin Bog onim kiga gliube.*

Isai. 64.

Sasvim tim tolikoye nesuiyenye, i neharnost çlovika onoga prema Bogu, da onoga koyi nam vechie dobra çini, i kinasye toliko gliubil, vechiega uvridyuyemo, i kinam vechie postenye daye, vechiega pogardiuyemo. Viyte, i proczinite ù fagdagne uvrime xiuglienye Karstianih, kako nisu goori od nevirnih; niye poznanye ù onih od Boga ni xelinye xivota viçgnega, ni nikoga srama, alli straha, kogabi imali nositi Redovnikom. V staro uvrime nayvechia bisce pokora, i pedipsanye, nedatise yednomu priçestiti, alli nedatimu sliscati Missu, i nedatimu vlisti ù Criquu, a sada potribuye stiskati, kako nikom silom Karstiane dase gredu priçestiti, i

da

da slischayu Missu, i da gredu ù Criquu.

3 Trechia riç *Sidi* nedayenam znatti da Issukarst istimim naçinom sidi, zaç siditti tribuye onomu kiye trudan, kako lexati osobitoye, i potribno nemochnikom, i spechim. *Na Nebbu* niye, ni truda, ni spanya, ni nemochi, zatose stoyi na nogah, ko stanye yest naravsko çlovika, da govorise da Issukarst sidi na Nebbu za dva razloga. Parvo zaç siditti dayenam znatti pokoy; i na Nebbu yest izvarsni i viçgni pokoy. Velikoye dobro ovi pokoy, kobiga mogal dobro poznatti, i procziniti. Caye gorre na ovom Svitu, nego neprestani nepokoy? Koyi izhaya, od bollih, od uffanya, od nenavidosti, od straha, od sumgne, od zavidosti, od sarxbe, i od inih smuchienyih, i nayvechie od straha smarti, koya smuchiuye suako nasce veselye. Mismo kako yedno more, kose vazda miçe, alli ghibaglie; i nigdar niye sasvima pokoyno. Dakle koliko dobro bitichie ono kada dostignemo yedno dobro svarsceno bez straha, nigdarga izgubiti? Tose razumi siditti ù onomu xivotu kako sidi Gospodin Issukarst; Blaxena Divicza, svi Angeli, i Sveti ù Rayu.

Po drugi naçin govorise sidetti ki stoyi ù vladanyu, ki sudi ki yema oblast svarhu svih drughih. I zaç Issukarst yest vazda Kragl ki vlada, i Sudacz svih, zacose govori da sidi. Yoschie svi Svetisu Kragli, i Sudczi zayedno s'Iusskarstom i zato side, zaçsu skladni s'Boxyom vogliom.

Nay zadgnia riç, *Na Desnu Otcza*, ossobitaye Issukarstu, i nepristoyise niyednomu drugomu Sveczu, ni Angelu, ni yoschie Priblaxenoy Mayczi Diviczi; zaç bitti na Desnu Boga na Nebbu, zlamenuye, i kaxenam bitti par s' Bogom, yednak Bogu, govori S. Paval: *Komu od Angelih kada reçe: Sidi ob desnu moyu?* Nimamo misliti, da Bog Otacz stoyi na livu Issukarsta, ni da stoyi po sridu Sina, ni Duha Svetoga, zaç tri Sobstva yesu yedno isto bitye, i ovoye neizmirno, nimayuchi ni kraya, ni koncza, i svagdiye, i zatose ù Psal nih govori da Sinye na desnu Otcza: *Reçe Gospodin Gospodinu momu sidi ob desnu mene*; i malo za tim, da Otacz ye na desnu Sina: *Gospodin na desnu tvoyu, skarsci ù dan sarxbe svoye Kraglie*.
Psal. 109.
Dakle stati na desnu Otcza ni drugo nego bitti suarhu svih stvorenyih ù yedna-

dnakov viſcini Otczem prem da narav gliudska yeſt velle nixya od Boxanſtvene, ſaſvim cim, zaç Iſſukarſt ni vechie, nego yedno Sobſtvo, i onye Bog, i çlovik, i zato nemoxe ſtati na deſnu Otçevu, Iſſukarſt Bog, ako neſtoyi yoſchie Iſſukarſt çlovik. Priliçye moxenam bitti yedna odichia Kragleva, koya ſtoyi toliko viſoko, koliko i Kragl, kada ye onom odichiom Kragl obuçen.

CLAN SEDMI.

Od kuda yema priti ſuditi xive, i martve.

OVoye nayzadgni çlan, kiſe priſtoyi Sobſtvu Iſſukarſta, i ù kratko uzdaxi dachie iſti Iſſukarſt s'Nebba doyti, ſuditi xive, i martve. Ova iſtina mnogo uvridna, i potribna, bi oçitovana, i obyauglena virnim, za priveliko gnihovo dobro; zaç ki çeſto ſmiſſglia, i proczignuye ovu iſtinu, i virruye, i razumiyu kakoſe priſtoyi, zaçne ù Sarczu yednu boyazan, kaga çuva, i oslo-

i oslobaya od neizbroyenih sagriscen-
yih.

Razmislitichiemo sve riçi od ovoga çlana, zaç suaka uzdarxi svoyu ossobitu koi ist ù sebbi. Koye riçisu: *Od kuda yema priti suditi xive, i martve.*

Ona riç, *Od kuda*, uçinas, dase nima nikomur virrovati, kobi rekal daye Issukarst, kakochie rechi Antikarst, i kako mnozi neumichni ludo reklisu. Zaçto istino znamo da kada Issukarst doyde doytichie od nayvisceg Nebba, s'tolikom slavom, i veliçanstvom, da nikorse nechie nayti, kichie mochi sumgniti, yeli on alli ni: kako kada isteçe Suncze, suaki poznaye, daye onó Suncze, zaç ni na svitu svitlost niyedna priliçnaSunczu.

Da gdichie doyti Gospodin ¿ doytichie ù ayeru, tako govori Sveti Paval:
1. Thess. 4. *Bitichiemo potegnuti ù Oblaczih prema Issukarstu ù Ayeru*; i isti Issukarst govori kadaga hotiyahu muçiti: *Viditi-*
Matth. 24. *chiete Sina çloviçanskoga ù Oblaczih Nebeskih.* Toliko da Issukarst, i svi Sveti statichie ù Ayeru s'telesi slavnimi, à tamni na Zemgli s'telesi neumarlimi, à ne slavnimi. I darximo da ossobito misto bitichie svarhu Yeruzolima, kako govori yedan Prorok: *Dovestichiu-*
Ioel. 3.

yih

yib ù Dolacz Iosafata, i ondichiuse sgnimi priçati; i razlogye ovi, nekase vidi misto gdinas odkupi, i dase stanu zayedno milosardye, i pravda; za ki uzrok ukazatichiese ù Ayeru zlamenye Svetoga Krixa: *Vkazatichiese zlamenye Sina çloviçanskoga na Nebbu.* Matth. 24.

Od one drughe riçi, *Yema priti*, razumimo da Issukarst doytichie ù priliku çloviçansku suditi: yosc daye sva oblast privisoka od Svetoga Troystva, nisctar ne magne dillo, alli izvarscenye sudayema bitti ispugnerio od Issukarsta ù kolikoye çlovik, nekaga svi mogu viditi, i sliscati: i tako govori Sveti Paval ù Attih Apostolskih: *Odredioye dan ù ki yema suditi Svit, s'pravdom ù çloviku, ù komuye odluçil uskriseuyuchiga od martvih;* i isti Gospodin govori po Svetomu Ivanu: *Da gnemu oblast çiniti Sud zaçye Sin çloviçanski.* Act. 17. Ioan. 5.

Kada yema bitti to doscaschie nikor nezna zaç Gospodin Bog hochie da vazda bdimo, i stoyimo pripravni.

I zato govori Sveti Paval: *Dan Gospodigni kako lupex ù nochi hochie doyti*, i to isto Gospodin nam spomegnuye govorechi dachie bitti, kako potop nauvrime od noya, koyi doyde nenadino, 1. Thess. 5.

kada

kada naymagne miscegliahu, i to dobro znamo dachie bitti nayzadgni dan ovoga Svita, *ù nay zadgni dan*; zaç poslia nechie bitti promignenye dneva, ni od nochi; da dobrimchie vazda bitti dan, à tamnin noch.

Soph. 1. Isti dan zove Prorok, *Dan Gospodigni, dan veliki*. Zovese dan Gospodigni razluçuyuchise od inih dan nascih. Sadagnie uvrime zouese nasc dan; zaç çinimo ono ça hochiemo, à Bog çinise da spi; dalli oni nayzadgni dan nechie bitti nasc, nego Boxyi zaçchie çinitì ono ça on hochie, i zalim tribachie bitti podnositi, i tarpiti. Zovese dan veliki zaç ù ti dan datichiese razlog, i çinitichiese raçuni od svih inih dan mimoscasnih. Onichie bitti dan od opchiene ratti, i boya: i od svih pedipsanyih i muk, kechiese datti svakomu sagriscenyu, i krivini, ko ni bilo pomarsceno s'pokorom.

Recognit. Govori Sveti Clement Papa, daye Bog odluçil yedan dan osobitti, za ovo veliko onoga dneva iskuscenye, i zatose govori, dachie bitti *velle gorak, i çemeran dan*: zaç ù sadagne uvrime draghigne, glad, kughe, ratti, i ine nevoglie, yesu kakono yedne priprave, i pridboy kratke, i lagahne;

da

da ù oni dan hochiese çinitti boy na-
medanu veliki, i opchieni.

O nevoglni grisçniçe, i nesrichni ka-
kochiessce nayti, kada budes viditi Bo-
ga suprotiva tebbi, oboruxana sarx-
bom oggnivom? I svako stvorenye ob-
ratise suprotiva tebbi: *Boritichiese vas* Sap.
Svit suprotiva smamnim zayedno sgnim.

Trechia riç, *Suditi*, kaxenam da ù
oni dan uçinitichiese razlozi, i raçuni
prid Issukarstom, od svih dillih, govo-
renyih, i miscglenyih, i prem dasu vel-
le skroviti. Ovi razlozi uzdarxe isku-
sçenye po tanko, i odluku alli senten-
czu.

Iskusçenye uçinise velle barzo, i
svarsceno; zaç nechiese mochi nikor
izvaditi, ni branitise, ni yavitise drugo-
mu Sudczu, i ù digliacz bitichie navis-
chiena, i ispugnena odluka; za ovi
razlog, zaçchie Bog odkriti, i çiniti oç-
çite sve conscienzie, illi svisti svih gliu-
dih, kako govori Sveti Paval: *Tada-
chiese odkriti, i oçitovati skrovita tmin,* 1. Cor. 4.
i svitovanya Sardacz. Ovosù Kgnige,
koye, govori Daniel, dachiese otvoriti Dan. 7.
na dan od Suda.

I ne samochiese otuoriti svaka svist,
i conscienzia od onoga od çesase çlovik
spo-

ſpomigna ; i ſaznaye, dali ona zraka Boxanſtvena, kachie otvoriti Kgnighe od conſcienzie, uçinitichie yoſchie ſpomenutiſe od ſtvarih, keſmo zabili, i poznatti ono ça çlovik ni hotil poznatti. Toliko da ſvaki hochie zamuknut, i nechie imati ça odgovoriti: zaç kada ko iſpovidi, i pravi oſſobito ſvoye grihe, nebuduchi muçen vechiu moch yima Sudacz oſſuditi Krivcza; nego velle Svidokov; kolikochie moguchie bitti iſpovidanye Sarcza, i odkrivene ſviſti, i ſvemu Svitu oçitovane? O koliki znoy marzli, i ku nevogliu chiutitichie griſcnik, kadaſe vidi tako oçitovan, i pridobit od tolikih krivin, i nechie mochi niyedan lik nayti za osloboditiſe, nebuduchi vechie vrime od pokayanya, ni daſe moxe naçiniti, alli utechi.

Matth. 25. Odluka alliti ſentenzia bitichie ona kaye piſana ù Vanyelyu: *Hodite blagoſlovglieni Otcza moga, uzdarxite pripravno van Kraglieſtvo*. I ta odluka yima tri dila: *Hodite*, kako Priategli, kako Kuchni, kako Sinczi viditi licze moye, i moye Boxanſtvo; *uzdarxite Kraglieſtvo*, vlizite ù Baſchinu; i uxivanye Kraglieſtva Nebeſkoga, koye uxivayu ſvi oni, koyi vide Boga; *Bla-*

go-

goſlovglieni Otczà moga ; Ove rîçi keſu po ſridu ſtavgliene yeſu kako vruchiak odkle iſtiçe ſva Slava, i Blaxenſtvo.

Takoye odluka dana protiva nepravednim, i yema tri dila : *Odtidite od mene prokleti ù ogagn viçgni*. Po onoy riçi, *Odtidite*, razumiſe muka i pedipſanye od skode da nigdar nechie viditi Boga. I ova muka yeſt velle ſtraſcna, zaç çini uliſcena çlovika od nayvechiega dobra. I pren da ſada malloſe zna, i proczignuye i mallo xaloſti, dalli onada hochieſe napunno poznati, i uxgatichie yednu neizmirnu xegliu dabi mogal uxivati ono dobro neizmirno, i zato bitichie xaloſt velle xeſtoka videchiſe daye ù vike uliſcen od toga dobra. Po drugoy riçi, *V ogagn viçgni*, razumiſe muka od chiuchienya koya bittichie velle vechia za buduchi bolleſti velle oſtre prez niyednoga utiſcenya, i prez koncza. Po ovoy riçi, *Prokleti*, koya ù ſridu ſtoyi razumiſe koren, uvruchiak i iſtoçye od yedne, i drughe muke, kaye viçgne prokleſtvo Boxye. Ovochie bitti yedna skomunika, alliti prokleſtvo, koya usliſci çlovika od ſvake milloſti. I kako ono ſtablo ſmokveno, ko bi prokleto od Iſſukarſta, udiglie uſahnu

nu do korena, i do xil , tako oni nesrichni ki budu prokleti od Boga ù oni dan izgubitichie udiglie svako dobro, i nechie vech mochi çiniti, ni govoriti, ni misliti niyedno dobro.

I buduchi dospiven strascni Sud, dobri uzaytichie s'velikin veselyen na Nebbo, i zali propastichie s'velikon xalostyu, i yeçanyen ú dubbinu od pakla. I ovo nisu lude ni taschie beside, ni stvari, ke nas netiçu, dali yesu priko istinite, i ke yemayu barzo bitti, i suaki od nas imase ondi nayti.

V zadgnoy riçi, *Xive, i martve*, kaxese da svi gliudi bittichie sudyeni, i svi oni kise ù ono vrime naydu xivi, kako i oni ki buddu umarli od poçela Svita do onoga vrimena. Pren da oni kise naydu xivi udiglchie umriti, i uskarsnutichie, yoschie i oni isti.

Da zaçto tribuye çiniti ovi Sud opchieni buduchi sudyeni svaki ù vrime kada umiru? Potribuye za mnoghe razloghe. Parvo za postenye Boxye, zaç sada mnozi misle da Bog ne vlada ovi Svit; alli daga dobro nevlada, zaç vide mnozih tamgnakov uzvifcenih, i mnozih dobrih ponixenih. Vçiniechiese za to Sud opchieni, neka suaki vidi pravdu Boxastvenu. Dru-

Drugho za slavu Issukarstovu da buduchi bio nepravedno na ovon Svitu ossuyen, nekase vidi na drughomu kolikoye od Boga proslavyen, i posſctovan.

Trechi, za postenye mnozih Svetih, koyisu kako ozloglasceni umarli, i ubieni od zalih: Pravoye dakle daimse vrati çast, i dobar glas prid suim Svitom.

Cetvarto, za poghardu, smetenye, i zasramenye zalih, nekase svi zali, i tamni sramuyu, koii vellekrat umarlisu darxechiyih, i sczinechiyih ini, dasu dobri, i Sveti, i zatoye dobro dase oçituye ova istina.

Peto, neka Tilo koyeye bilo drugh, i Dusce budde po gnegovu dostoyanstvu slavom plachieno alli pedipsano zayedno s'Duscon.

Sesto, zaç proczes, toyest broy iskussen i zayedno izreyen dillih gnihovih mnozih ni yoschie dospiven, buduchi da mnozi Sveti gnihovimi Pismi, i Kgnighami, alli s'inimi dobrimi dilli, koye nepristayu, da produxuyu po gnihovoy smarti çinechi sueyer dobar plod ù Iskargnih, kise pomagayu obsluxuyuchi gnihove dobre nauke ostavgliene ù reçenih Pismih gnihovih. Tolikoyer

yoſchie mnôzi tamgnaczi ſvoimi Kgnigami neçiſtimi, i nepoſctenimi, alli punnimi poluvirſtva, i ne Bogoſtovya, i inih zalih dillih gnihovih, kako rehſci, kiſu oſtavili i iznaſcli prilike nepoſtene, alli Blago po zlu putu doteçeno, çine prez priſtanka skodu, i uzrok od ſagriſcenya Iskargnim; i tako reſte dugh gnihov vechiega pedipſanya i muçenya. Toliko da na dan Suda kadà dospiv gnihova doſtoyanſtva alli nedoſtoyanſtva doſpitichieſe ſvi ti gnihovi Proczeſſi, i dattichieſe nayzadgna odluka illi ſentenczia gnim;

CLAN OSMI

Virruyu ù Duha Svetoga.

BVduchi doſpiven nauk, i uvixbanye Otcza, i Sina, nasliduyu Sveti Apoſtoli uçechi nas ono ça potribuye znatti od Duha Svetoga. Ovi çlan velleye kratak da punye Otayſtvih, i velike koriſti.

Cetare ſtvari potribbuye znatti od Duha Svetoga.

Par-

Parvaye, da Duh Sveti yest Sobstvo Boxastveno razluçeno od Otcza, i od Sina.

Drugha, kakoye Duh Sveti istiniti Bog, i Bog isti kiye Otacz, i Sin.

Trechia, zaçse zove Duh Sveti.

Cetvarta, zaçse depingaye ù priliku Golubicze, Yazikov od oggna, i svitla Oblaka; i oudichiese govoriti yoschie od darih Duha Svetoga.

1 Koliko od parvoga Duh Sveti yest yedno Sobstvo Boxastveno razluçeno od Otcza, i od Sina; tako reçe Gospodin nasc: *Drugoga Paraklita datticbie vami*; i ovo Sobstvo izhodi od Otcza, i od Sina. Da izodi od Otcza, govori Issukarst: *Duh Sveti ki od Otcza izhodi, i Duh Otcza vascega, i Duh kogacbie poslati Otacz*; i ça naslidu ye. Da izhodi od Sina to nam on isti Sin govori: *Od mogacbie vazeti, i kogacbiu ya poslati vam*; I Sveti Paval govori: *Posla Bog Duha Sina svoga*. Nemoxe bitti vechie Sobstvih, nego ova tri; zaç Otacz neizhodi od drugoga, Sin izhodi od Otcza s'dillom razuminya, a Duh Sveti izhodi od yednoga, i drugoga s'dillom od gliubavi: i nisu ù Bogu nego ova dva naçina, po kih izho-

Ioan. 14.
Ioan. 15.
Matth. 10.
Ioan. 16.
Ioan. 15.
Gal. 4.

di, toyest dvoye izhoyenye iznutargne.

2. Koliko od drugoga nemoxese sumgniti illiti dvoiti, da ovi Duh Sveti nie pravi Bog, kakoye Otacz, i kakoye i Sin; zaç yema isto Boxastvo Oççino, i Sinovglie. I isto reççe S. Petar; *Zaçye Satona napastoval Sarcze tvoye da laxete Duhu Svetomu? Nisi lagal gliuden nego Bogu.* Zatim yoschie Duh Svetiye vazdi ù suakomu mistu: *Kamochiuse odiliti od Duha tvoga? I kamochiu pobignut od licza tvoga; Zna svaka, i znayde, i vidi svaka, yoschie dubboka Boxastvena, moxe svaka, uzdarxi svaka.* Yema shran alliti Tempal: *V da vasca Hransu Duha Sveta.* Dakle kise nahodi vazdi, zna suaka, uzdarxi suaka, yima Tempal, kako nie Bog?

Act. 5.

Psal. 138.

1. Cor. 2.

Sap. 1.

1. Cor. 6.

I zato Spasitegl imenova skupa s'Otczem, i zayedno Sinom ù ovih riçih od Karschienya, *Karstechiyih ù ime Otcza, i Sina, i Duha Svetoga;* zaç Karst nemoxese datti ù ime niyednoga stvorenya, nega samo ù ime Boga, ki moxe datti milloſt i odriseit grihe svoyon vlastiton oblastyu, i kripostyu. I zato kakose govori ù Virrovanyu: *Virruyu ù Boga Otcza, i Sina;* takose govori, *Virruyu ù Duha Sveta;* za nau-

Matth. 28.

çiti

çiti nas daye Duh Sveti Bog kako Otacz, i Sin. I zato nesamo potribuye virrovati, i uffati ù gnega, i gliubitiga kako priveliko dobro: zato ù çlanih ki slide negovorise, *Virruyu ù Criquu Svetu*, *i ù odpuschienye gribov*, dallise govori, *Virruyu Svetu Criquu*.

3 Koliko od trechie stvari, i yosc dase govori ovo ime, *Od Duba Svetoga*, pristoice Blaxenim Duscam, i Angelon, i velle vechie ossobitie Bogu, i suskomu Sobstvu Boxastvenomu: Sa svim tim kada samo, i ossobito govorise, Duh Sveti, nerazumise ovim imenom, ni Dusca, ni Angeli, ni yosc ni Otacz, ni Sin; nego ovo Sobstvo Boxastveno ko ima ossobito ime zvatise Duh Sveti. Razlogh da kadse imenuye Duh Sveti nerazumise Dusca, ni Angel, nego Bog xest: zaç ovo ime poghlavitim i izvarscitim naçinom pristoise Bogu kiye Duh pri izuchi, i istoçye od Svetigne. Kako ono kadase ossoboynim naçinom govori Otacz Sveti, razumise Papa, kiye Otacz od svih Otacz na Zemgli, i ima duxnost velike Svetigne, buduchi Namisnik Issukarstov; sa svim tim mnozi druzisu Otczi, i Sveti.

Da razloghye, zaç ovo ime vechieye

ossobito od trechiega Sobstva nego od Boga Oczа, i od gnegoua yedinoga Sina, ni plimenitiyim, ni izversitiyim naçinom, zaç Sobstva Boxastvena ù suemusu yednaka; nego zaç drugha dua Sobstva imayu suoya ossobita çinena, dalli ouo trechie Sobstvo nimayuchi ossobito ime danamuye opchieno suin; za gnegouo ossobito.

I odkle izhodi da drugha dua Sobstva imayu ossobito ime, i da ouo trechie nima? Neishodibo od nikoga kako pomagnkanya. zaç imena koya dayemo Bogu, vazimamo od imen, ke pridayemo stvorenyu, ni gouorimo, ni umimo govoriti od Boga, nego s'riçmi, i besidami, s'koymi gouorimo od stuorenyih; sada zaç meu nami oni ki rodi zouese Otacz, à oni kiye rodyen zouese Sin, zato mnaduchi Proroczi, i Apostoli, buduchiyin Bog obyavil, da paruo Sobstuo radya drugo Sobstuo, zualisu paruo Otcza, drugho Sina, i zaç treche Sobstuo izascloye od parvoga Sobstua, i drugoga, kako od suchianstua gnihoua, da ni rodyeno, ni stuoreno ni uçigneno, nitye meu nami niyedno priliçno istrodyenye po suchianstvu. zato nisumu nascli ime ossobito, da zado-

douoglno gnimse çinilo zuattiga Duh Sueti, ostauiuscimu za ossobito ime, koye yoschie bilobi opchieno Otczu, i Sinu.

Da potribuye znatti, da kadase gouori od onoga trechiega Sobstua, ime od Duha Sveta yest yedno samo ime. Da kadase govori da Otacz yest yedan Duh Sveti, tada niyedno ime, nego dua, zaç Duh zlamenuye narav Duhovnu, à ona riç, *Sueti*, zlamenuye, illi daye znatti Svetignu, ku ima ona narav, kako po prilicci kada yedan na Karstiyenyu naziuase Ivan Batista, one dvi riçi yesu yedno ime samo; kada govorimo Sveti Ivan Batista, toyest, Karstitegl, bisce yedan velik Pripovidavacz, on da Ivan Batista yesu dva imena, od kih paruo ime zlamenuye Sobstvo onoga Svecza, à drugo zlamenuye, Posal, i dillo, kodilllouasce karstechi.

4. Koliko od çetuartoga Duh Sueti ukazase ù priliku Golubicze suarhu Isukarsta kada bi karschien od Suetoga Ivana Karstiteglia; i prikazase yoschie ù prilliku Oblaka suitla ù dan od priobrazenya; i napokon ukazase ù prilliku Giazikov oggnenih na dan Duhov, koyimi trima naçini moxese, i obiçaiye

dase zamira, i depingaye. Da potribu-ye razaznatti da one prilike nebihu Duh Sveti; nego ſtvari ſtvorene po dillih Angelskih, alli iſtoga Boga, koye mal-lo posli nevidiſceſe, Zato nebihu ſye-dignone Sobſtvom Duha Svetoga (kako ye Putt, i Duſca gliudska, Sobſtvom Sina Boxyega.) da ſamoſe prikazaſce, za zlamenovati, i ukazati çudnovata dillovanya Duha Svetoga.

Prilika Golubicze prikazaſe na karſ-chienyu Iſſukarſta za hazati da kadaſe karſtimo dohodimo po miloſti Duha Svetoga çiſti neoskvargneni kako Golu-bicza, i plodni za imatti moch dillova-ri dilla doſtoyna plachie, i dây unamſe krila od Golubicze za poletiti do Neb-bes. Yazici oggneni zlamenuyu da Duh Sveti dadde Apoſtolom tri priveli-ki dari, od mudroſti dar, od izvarſna govorenya dar, i yoſc dar od izvarſne Gliubavi. Mudroſt yeſt zlamenovana od ſvitligne oggna. Gliubav po pla-menku oſtoga oggna; izvarſno govo-renye po zlamenyu inih Yazikov. I ta-kove dare diluye u nas Sakrament Ber-me, illiti Krizme, dayuchi nam yakoſti umitti, mochi, i hottiti iſpovidatti imo Iſſukarſtovo, priprogoniteglii Karſtia-nih.

Ob-

Oblak svitli koyi prikri Apostole kadase priobrazi Gospodin na gorru Tabora skaxuye da kada zaydemo na gorru od Raya, i kada budemo priobrazeni po Vskriscenyu; on dachienas pokritti slava od Suuda; kada immamo niç mallo Slave ù Dusci po milosti Boxyoy, da Tiloye obastarto, snevogliami od Suuda, ondachie bit obastarto, i ù Tilu, i ù Dusci slavom, ku stvar kaxe Vanyelye ù ovih riçih: *Vlizi ù veselye Gospodina twoga.* Matth. 25.

Ostran ovih darih uçinas Prorok Isaia, da Duh Sveti obiçanye udiliti onomu, kiga prima sedam dari, koyi yesu ovi, Strah, Vminye, Milina, Yakost, Svitt, Razum, i Mudrost, koyisu kako sedam Skalini, po kihse uzhodi od xivota griscnoga na varh izvarscnoga. Isai. 11. Svaki kadamu ovo tumaçimo proczini samoga sebe, i vidi ù komu Skalinu, illi uzhodischie nahodise, neka pozna ça yema uçiniti.

Na parvo Stupanye, illi Skalin yest Strah Boxyi, koyi nam se darie kada poçnemo strascitise od Suda Boxyega, moguystva Boxyega, od gnegove pravde, i od oggna viçgnega pripravna tamnim, nestanovitstvo smarti, i od inih stva-

ſtvarih priliçnih ovimi, ke çine da çlovik odluçi ſprave oſtaviti grih, i çinitti pokoru za uvridyenya proſcaſna.

Drughi Skalin yeſt Milina, illi Dragoſt: zaç pokleſeye çlovik pokayal ſpravim naçinom od ſvoyih grihov, Bogmu dariye yednu milu, i dobru voglju gliubiti Boga kako Otcza, i obsluxiti gnegove zapovidi, ne ſamo radî ſtraha, da navlaſtito za Gliubav: i ova hitgna voglie i dragoſt zoveſe Milina, illi Pietà.

I pokleye çlovik priſcal doula, Duh Sveti dademu dar od Vminya: zaç pokle çlovik poçne gliubiti Boga udiglemu doyde xelinye znatti, kako yima ugoditi Bogu, çamuye ugodno i çamuye marsko, i tako grę ſtitti Kgnige Svete, i ako neumi ſtitti, iſpituye od drughih, i tako Goſpodin Bog s'ovimi naçini nauçiga, i ù vixbaye; i tako ova pomgna za znatti ſtvari Boxanſtvene yeſt oçççiti zlamen Gliubavi Boxye. Od Svetoga Françiska ſctiſe, da ù poçetak kadaſe obrati k'Bogu, neçignaſce drugu Molitvu, nego znatti voglju Boxyu, i razumiti od gnega, kako hochie damu ſluxi.

Za ovim uminyem potribnaye Yakoſt: zaç

zaç oni kiſe nauçi uçinitti çaſe ima za-
udraxatiſe Bogu, i poçne to iſpugneva-
ti, nayde mnoghe muke uzrokovane
od slaboſti gliudske, od zlih obiçayih
od napaſtih, i arvanye Diavalske. Ni-
kor nemore izmisliti kolikeſe naydu
muçnoſti za dobro dillovati, nego ko
kuſca, i poçne dobro çinitti, i s'ſpravim
naçinom odluçi ſtati ſvarhu ſebbe, i ob-
sluxiti zapovidi Boxye. Dalli Goſpo-
din Bog nezapuſchianas, nego dayenam
veliku Yakoſt za pridobiti ſve ſtvari mu-
çne: koya Yakoſt navlaſtito ſtoyi ù ye-
dnomu umnoxanyu Virre, Vffanya, i
Gliubavi; zaçto, *Svakaſu uzmnoxna* Mat. 9.
onomu ki virruye; i yoſch vechie, *Sva-
kaſu uzmnoxna onomu, ki gliubi*. Go-
vori Sveti Paval: *Da ù ſvib ovib prido-* Rom. 8.
biyento radi onoga ki nas obgliubi.

I zaç Diaval kada vidi çlovika, tako
dobro oboruxana i ukripgliena, i nevi-
di daye uzmnoxno pridobitiga, poſili,
obratiſe na himbe i privare razliçite, a
napuni Duſcu ſumgnih, i skrupulih,
alli ſtavi prid oççi zlo pod prilikom
dobra: za to Duh Sveti dayemu dar od
Svitta, koyiye yedan Duh od razabran-
ya, za razaznatti pravo dobro od priliç-

no-

noga, i çaye pravi grih od onoga çase prikaxeuasce, a ni prauo.

Kada Dusca uzayde po ovih pet postupanyih, prisclaye na suarscenost xivota diluyuchiega; i onadayoy da Bog dar od Razuma çinechiyu razumiti otayna Boxastvena, i potegneyu na viscinu od izuchia razmiscglanya, kako ye uçinil s'mnozimi Sveczi, i yosc dasu billi priprosti, i neumichni, i s'mnozimi xenami, kako Svetom Clarom, Svetom Catarinom od Siene, Svetom Skolastikom, Teresom, i s'ostalimi takovimi.

I napokon dayoy dar od mudrosti, kiye varh visoki svarscenosti; zaç uzdarxi u sebbi izvarsnu Gliubav skuppa dospivenim znanyem stvarih velle visokih; zaç oniye mudar, koyi poznaye parvi uzrok i poçetak, i po onomu izredi, i ispravi sva svoya dillovanya.

Ovosu dari zaçse neprodayu, nego darivayu, pokle niye niyedna sczina podobna, ni takmena gnim. I yesu dari Duha Svetoga, zaç ni drugoga Stvorcza, ki umi çiniti stvari, toliko priczignene.

CLAN

CLAN DEVETI.

Svetu Criquu Katoliçansku, Svetih opchinu.

ISTumaçilimo çlane kese pristoye Bogu, sada nasliduymo one, kese pristoye Criqui Zaruçniczi Boxyoy. I kakoye Bog yedno Bitye, i tri Sobstva; tako i Criqua yest yedna, i ima tri privelika dobra, odpuschienye grihov, koyeye dobro Dusce, uskriscenye putti, koyeye dobro Tila, i xivot viçgni, koyeye dobro Dusce, i Tila skupno. I sve ovo uzdarxise ù çetiri çlana nayzadgnia: ú Devetomu, *Svetu Criquu, i Katoliçansku*; ù Desetomu, *Odpuschienye grihov*; ù Yedanadestomu, *Vskriscenye putti*; ù Dvanadestomu, *Xivot viçgni*.

Dakle Deveti çlan uçinas, da imamo virrovati, daye yedna Criqua Sveta, i Katoliçanska, i dase ù gnoy nahodi, opchienye Svetih.

Tri stvari potribuye izrechi od ovoga çlana. Parvo çachie rechi Criqua, i ka-

i kakose ima virrovati daye Criqua.
Drugo, kakoye yedna Sveta, i Katoliçanska. Trechie, kakoye ù gnoy opchienye Svetih.

Koliko od parvoga, Criqua hochie rechi dvi stvari, toyest Skupglienye, i zazvanye gliudih; i misto gdiye obiçay dase skupe. Kada govorimo, da Criqua Rimska Glavaye svih Crikav, razumimo da skupglienye svih Virnih, kisu ù Rimu, toyest Redovnikov, i Puka Rimskoga yest Glava svih inih skupglienyih od Svita. Dalli kada govorimo Criqua Svetoga Petra yest lipglia od svih, kese vide ù Italiyi, razumimo daye ona Sagrada, kase vidi koyaye posvechiena Svetomu Petru.

V çlayu ovomu govorimo od Crique ù parvomu razuminyu samo; toliko da ù onoy riçi, Criqua, razumimo mnostvo Virnih Issukarstovih. Ka mnox zovese Criqua, çachie rechi skupglienye, i zazvanye; zovese skuplienye nekolikosu svi Virni skupglieni ù yedno misto, nego zaçsu syedigneni pod yednim Pastiron, kiye Issukarst, i gnegov Namisnik na Zemgli, kiye Papa, I zovese zazvanye, zaç Karstiani nerodese, da zazuanisu od Boga po Redovni-

niczih, nekase syedine s'ovim Pukom Boxyim.

Tri stvarisu potribne yednomu da bude od ovoga puka Boxyega: parua Karschienye koyiye kako Vrata pokihse vlazi. Drugo, ispouidanye Virre. Trechie, syedignenye s'Glavom koyaye Papa Rimski. I tako Poganni vankasu Crique, zaç nisu vlizli; Poluvirczi vankasu zaçsu izascli, buduchi izgubili spouidanye Virre; yosc i Scismaticzi zaçsu izascli, nehotechi stati syedigneni s'Glavom od Crique; i Prokleti, zaçsu izagnani, kako Ovcze gubaue.

Svi ostali, yosc dasu griscniczi unutrasu Crique; gdichie stati do koncza Svita. Dalli onda uçinitichiese razluçenye dobrih od zalih, i samo dobri ostatichie ù Criqui. Isto to kaza Sveti Ivan Karstitegl, s'ovom pritaçyu od gumna, koye uzdarxi Pseniczu smiscanu slamon, doklese razluçi, Psenicza stavise ù Xitniczu, a Slama uxexese, i Issukarst to skaza prilikom mrixe, ka uhita Ribu dobru, i zalu, i uzdarxiu dokle potegnuvsciv na kray uçinise od gnih razluçenye. *Matt. 3.* *Matt. 13.*

Sada mi virruyemu ovu Criquu, zaç

prem

prem da gliudi oue Crique videse, sasuim tim dasu ovi gliudi puk praui Boxyi, ouose neuidi, da virruyese od nas Virnih, à Poluvirczi diyu da ni. To istose moxe rechi od Issukarsta, kada bisce na Zemgli, snaki diasce daye çlouik: ma da bisce praui Sin Boxyi, i Bog upuchieni, tose nevidyasce dallise virrouasce od prauih Virnih, à od inihse to tayasce, i nevirrouasce, kako dabi bila yedna stuar neistinita.

Koliko od drugoga, Criqua Boxya yema tri Osobschine, zaçye yedna, Sveta, Katoliçanska, i moxese nadodati çetuarta, toyest Apostolska, koyaye nadostaugliena od Symbola Veloga kose gouori na Missi.

Criqua ye yedna, i zatose gouori Criqua, à ne Crique, zaç yosc dasu Virni rastarkani po suem Svitu, i yesu od razliczih darxav, Yazikov, chiudih, i naredbah, i dasu podloxni pod razliczimi Poglaviczami Svitovnimi; sasuim tim suisu yedna Criqua, zaç yemayu yednu Glavu, koyaye Issukarst, i na misto gnegouo Papu; kako yedna Voyska od sto tisuch Voynikov, govorise daye yedna, zaçye podloxna, i uvladana od yednoga Vvladavcza, Za tim yoschie

Cri-

Criquaye yedna, zaç ima yednu istu Virru; yedno isto Vanyelye, yedno Karschienye, kako govori Sveti Paval: *Yedan Gospodin, yedna Virra, yedan Karst.* I kada govorimo Criqua Rimska, Criqua Napulitanska, razumimo dasuj Crique osobite, dalli Criqua opchiena, yest yedna sama. Ephes. 4.

Svetaye, zaçyoye Glava prisveta, kiye Issukarst, i kako çlovik, ki yema lip Obraz, govorise daye lip, prem dabi yemal, kogod razgardie, ù drugoy strani Tila, tako kip Crique govorise daye Svet, zaç gnegova Glavaye Sveta, i yosce da kagod uda punasu grihov. I yoscye Sveta Criqua zaçye posuechiena Bogu, i ima Virru Svetu, i Svete Sakramente, i Zakon Sveti, i Ispovidanye Sveto, i Napokonye Sveta, zaç yema ù sebbi mnoge Dusce pravedne, i Svete. I ovoye razliçye meu Criquom Issukarstovom, i meu ine skupschine Poganih, Xudiih, Turak, Poluviracz, da ù Criqui Virnih nahodese dobri, i zali miscani, dalli ù skupschinah zgor reçenih, nenahodise niyedan dobar pravim naçinom.

I Katoliçanskaye, toyest opchiena, zaç ni stisnuta ù yednom mistu, ni ù yedno vrime, da prostirase, i rascirnye

ù ſuaka miſta, i vrimena. I neſamoſe nahodi po ſvih krayih Zemglie, da yoſchie, i ù Purgatoriu, i na Nebbu.

Sve skupſchine Nevirnih uzdàrxeſe ù yednomu miſtu, i barzo doſpiyu, i prilikuyuſe od Svetih Otacz yednomu povodgnu naglih Vod, koye ù Zimi teku ſnagloſtyu velikom, i videſe daſu kako velike Rike, pak ù Littu oſtanu ſuhe.

Napokonye Apoſtolska; zaç Apoſtoli poslani bihu od Iſſukarſta, za zaſtavitiyu, i od onoga vrimena do ſada, ni na magne doſcla produxuyuchi naſlidbom nepriſtanom Papih od Svetoga Petra, do ſadagniega Pape Rimskoga: Pokle ſve skupſchine, Poluviracz, poçeleſu poslia Apoſtolih, i ſvechin diloniſu doſpile.

Koliko od trechiega, *Opchienye Svetih*, zlamenuye da Criquaye, kako yedno Tilo çloviçansko, ù komuſu ſva Vda ſabrana, i ſyedignena, po ti naçin, da od dobra yednoga Vda, dilniczíſu ſva ina Vda.

Dobra Crique, navlaſtitoſu Sveta Krovya, illi Sakramenti, i oviſu opchieni ſvakomu nego ako ki godir uçiniſe nedoſtoyan. Zatim yeſu poſvetiliſchia, i proſchienya, Molitve, i dugo-

govanya, illi sluxbe Boxaſtvene; I ovi-
ſu koriſni yoſchie ſvim onim, kiſu ù
Criquu. Yoſchie Pripovidanya, çude-
ſa kaſe zgayayu, oblaſt Criquena, yeſu
pomochi od Iſſukarſta, naredyeni ù
Criqui, za koriſt ſvih opçhienu.

Ne ſamo uda Crique pomagayu ye-
dno drugo ovdi na Zemgli, da yoſchie,
oni ki xivu pomaxu Duſce, keſu ù Pur-
gatoriyu, i Sveti na Nebbu mole za nas,
i napokon Gliubav Karitadi çini daſe
ſvaki veſeli, od dobra drugoga, kako
dabi gnegovo bilo dobro.

Od ovle moxemo razumitti koliſkoye
veliko zlo prokleſtuo: zaç izgoni çlo-
vika iz Crique, i çiniga ulisſcena od ſuih
zgora reçenih dobar, i yoſc od Crique-
noga pokopanya. Paçe Sveti Bernardo
zamira yednu ſtvar, kaſe ima proczini-
ti; da Criqua ù Veli Petak oſſobito mo-
li za Pogani, Xidovi, Poluvirczi, i Od-
metniczi, da ſamo za prokletih nemoli.
Iſtinaye da Criqua neproklina ſvoye
Sine neposluſcne, za çinitiyih umriti ù
vike, nego da ſramuyuçhiſe daſu iza-
gnani od opchienya Virnih, pokayuſe,
i povrateſe ù krilo Svete Crique.

CLAN DESETI.

Odpuſchienye grihov.

DEſeti çlan uçinas da virruyemo kakoſe mogu griſi odpuſchieuati, i daſe ſtanovito odriſcuyu od Sluxbenikov odredyenih Svete Matere Crique.

Koyi poznaye veliçinu griha, vidi daye toliko muçno i tesko da bude odpuſchien da ako nebbi to Virra kazala, moglobiſe viditi neuzmnoxno gnega odpuſchienye. I dviſu ſtvari muçne ovomu odpuſchienyu griha: Parva, od onoga kiye uvridyen, druga od ſtrane iſtoga griſcnika, ki uvridyuye.

Koliko od parve grihye uvridyenye veliçanſtva Boxanſtvenoga, i doſtoyi muke prezkonczive. Ako na ovomu Svitu çlovik ukrede yednomu Kragliu vevelik broy Pinez, i akobi uçinil himbenu munitu, allibiga izdal prizdayuchi gnegovim Nepriateglem yednu Fortizzu, neuſſa damuſe proſti, neko ako nebi znal Kragl gnegouo pomagnkanye, alli ako nebiga mogal imati ù ruke, illibi potriboual gnegoua yunaſctua, illi

vrid-

vridnosti, illi razuma; alli akobi bil moglien od gnegovih, od kihbi yemal potribu.

Dakle Bog kiye Kragl suarhu svih Kraglev, i zna suaka, i nikoi nemore ubiggnuti i zgnegovih ruk, nima potribu ni od znanya, ni od yunastua, ni od uminya niçigovra. Koyi dakle uvridivsci takovo veliçanstvo, moxe uffatti dachiemu prostiti? i ako ovi Bog ni prostil toliku mnostvu Angelov, nego svih neizvadivsci niyednoga, osudiyih ù vikovgni oggagn, koyichie mochi bit stanovit dachie hotit, prostit gliudem, i meni navlastito, i çaye vechie za tolike grihe tolikrat ponougliene?

Oudi dakle potribnaye Virra, i çini nas stanovite po oçitovanyu Boxanstvenomu, da Bog hochie prostiti nam, i prostiti suaki grih, yosc daye koliko hochies tesak, i dachie prostiti suakoç, kada sagriscimo, listo dase sprauim Sarczem kayemo. I sue ovose nahodi oçitovano Prorokom, i Apostolom ù Svetih Pismih; Isaia govori na ime Boxye: *Yasan oni ki pomarscuyem nepravde tvoye*. I na drugo misto: *Ako budu grisi tvoyi kako Skarlat çarglieni obilittichiese kako snigh, i ako budu çarglieni* Isai. 43. Isai. 1.

 kako

kako çervak, kako V uma bilichie ostati; I yosc, *Svakoç kad uzdahne griscnik, od svih nepravdih gnegovih nespomenese.*

Ezech. 18. I ovo prascchia Bog ne za potribu ku od nas ima, nego za gnegovu dobrotu, i milosardye.

I nadodayese yosc vechie da u Novomu Zakonu virruyemo daye Bog dal oblast istinitu Redovnikom, kako svoyim Sluxbenikom odpuschievati grihe, kako govori Sveti Ivan: *Koyim odpustite grihe odpuschieni budu;* i ça nasliduye, koya milost, i dar takove oblasti

Ioan. 20. nebisce na Zemgli parvo nego doyde Issukarst, ovochie dakle rechi odpuschienye grihov.

Koliko od drughe stvari muçne imamo znatti, prem da Bog odpuschia grihe, nisctar magne ischie paruo kayanye; zaç inako ne praschia, nego pedipsa svelikom osctrinom: *Akose nepokayete svichiete zayedno pogbinuti;* sada dakle çlovik da ostavi spravim naçinom, i sasvima svoye sagriscenye, i dase pokaye od Sarcza stvarye mnogo teska.

Luc. 13.

Zato reçe Sveti Augustin, daye vechie dillo griscnika uçiniti pravedna, nego stvoriti Nebbo, i Zemgliu, i to razlog potuardyuye, zaç nasladyenye, ko-

koye grifcnik yema ù grihu, fadafe chiuti ù dillu, i rukamife tiçe, i kufca à zdrughe ftrane Veliçanftvo Boxye, ni Slava gnegouih Priategl, muke Paklene, lipoft milofti Boxye, nevidefe, ni poznayu, oftran dafe poznayu od velle mallo Dufc, i mnogoye muçno oftaviti dobro ko çlovik vidi, i chiuti, za yemati ono ko nevidi, i tolikoyer zdrughe ftrane, upafti ù zlo, kofe vidi, za uklonitife od onoga kofe nevidi.

Na ovom Suitu, ko uvridi yednoga Kraglia, nimu velle muçno pokayatife a zaç vidi veliçanftuo Kraglia, moguyftvo gnegovih Sluxbenikov, Sohe, Sikire, i ina takova muçenya. Safvim tim Virra nas uçi, dafe çlovik moxe privefti na pravu Pokoru fpomochiu milofti Boxye, zaçye vechie moguchia milofť Boxya, negoye grih. I zato nimayu izgubit uffanye Pripouidavczi, i oftali ki naftoye na obrachienye Dufc, i ifti grifcniczi, kada poçnu immati malahno profuitglienya, i malahno xelinya za pokayatife, i prem da çuyu muku, napafti, i zla obiçaya, yemayu uffati, i priporuçitife Gofpodinu Bogu, dayim da, i udili vechiu miloft, nasloniufcife, na onu iftinu od Virrovanya, rekfci,

Virruyem ſtanovito *odpuſchienye gribov.*

Kolikoye veliko blago odpuſchienye grihov, moxeſe poznatti od ovoga, da grihye nayuechie zlo, koſe nahodi na Suitu: çaſe moxe razumiti od mnozih razlogou, à navlaſtito daye uzrok mnoghih drughih skod. Ako nebi bilo griha, nebi ni ſmart billa kako govori Piſmo: *Plachia griha yeſt ſmart, ù ki godir dan od gnega blaguyeſc ſmartyuchies umriti*, à ako nebi bil grih, nebi bil ni Pakal, ni Purgatoriy: i na ouom Svitu nebil billa niyedna nemoch; ni draghigne od ſtvarih potribnih, alli Kareſtiye, ni Kughe, ni Ratti, ni Sikire, ni druga muçenya. I zato reçe Goſpodin dartauczu: *Yur nemoy ſagriſcevati, nekatiſe nezgodi çagod gorre*; i Davidu da obrati Bog za pokoru gnegoua ſagriſcenya, hochieli Kughu, alli Glad, alli Ratt. Zato ù Rayu gdi nechie bitti griha, nechie bit niyedna varſt od zla. i na ouom Svitu gdi vechie obiluyu griſi, vechie obiluyu, i Boxyi biçç, i pedipſanya.

Rom. 6. Gen. 2. Ioan. 5. 2. Reg. 24.

CLAN

CLAN YEDANADESTI.

Putti uskrifcenye.

VOvomu çlanu daye namfe znatti yedna iftina od velike vridnofti, i ovaye da ova nafca putt po fmarti imafe vratiti na xiuot za neumriti vechie. S'velikon mudroftyu Duh Sueti hoti dafe reçe ù Virrouanyu, *Vskrifcenye putti*, à ne çlovika, ni Tila uskrifcenye; pren daye yedno, i drugo iftino, nego hoti dafe reççe putti, à ne çlovika, neka nebifmo virrouali da vas çlovik umira ù koliko s'Dufcon, i s'Tilon; zaç çlovik od dviuh dilihye sloxen; yedanye dil opchieni s'xivinami, koiye putt, i chiuchienye. Drughi dil opchieni s' Angeli, koiye razum, i slobodna voglia, po komu yeft on prilika Boxya. Oni parvi dil umira, drughi nemore umriti. Koliko da mi govorechi virruyemo Vskrifcenye putti, fpovidamo daye Dufca neumarla, i nima potribbu uskrifcenya: i kakono çlovik umira ko-

koliko ù Tilo à ne koliko ù Dufci, takochie i uzkrifciti ù koliko s'Tilon, à ne koliko s'Dufcon.

Yofc govorimo, *Vskrifcenye putti*, à ne Tila neka kigodir nebbi pomislil, da na uskarfnutyu imatichiemo Tilo to od Ayera, ne od putti. Zaç niki ù pridgne vrime yemalifu ovu krivu mifal, da Tilo uskrifceno imafce bit od Ayera, à ne od prave putti. (I zaç ouoye neiftinito, fafuima, i lax kako Sveti Gargur kaxe fuprotiva nikomu Euthikiu prid Ceffaron fuidoçanftvon Svetoga Iobba, koy govori: *V putti moyoy viditichiu Boga Spafiteglia moga*) Zato Duh Sveti

Iob 19. privi dechi ovu lax naredi dafe ftavi ù Virrovanyu, *Putti uskrifcenye*, tako dakle Tilo uskrifceno bittichie od putti, i od koftih à ne od Ayera, alli od Vitra. Zatim ona riç, *Vskrifcenye*, dayenam razumitti da ne famochie uskrifciti Tilo od putti, da bittichie ono ifto ko fada imamo, i koye yofc do mallo vrimena umritichie. Zaç akobi Tilo uskrifceno drugo bilo, nebi bilo uskrifcenye, nego nouo priçignenye alli prituorenye, zaç nemore uskrifciti nego ono çaye umarlo. Bittichie dakle ifto Tilo ko, fada imamo koliko ù fuchianftvu, i bit-

yu,

yu, dalli ù drugoy slavi, kakò chiemo sada rechi.

Ne samochie bitti onò istò kolikò ù bityu, da yoschie koliko ù Polu; zaç Xene imatichie Tilo Xenskò, à gliudi Tilo Muskò: inako nebbi bili ista Telesa. I pren da pò uskarsnutyu necchie bitti vechie Xenidbe, ni Matrimoniyi; da zato bittichie ista Telesa neka ù onomu ù komuse arvali s'Diavlon, da ù iston buddemo slavòdobitniczi. I kakochie bitti slava Muçenikov, i Ispòvidnikov, nekase vidde ossobita dòstoyanstva, i zasluxenya ù vlastitomu, i istomu Tilu; takochie bitti velika slava Divicz nekase svitla vidè ù gnih Teles tolika kripòst. I varhu svega kakobise poznala slava Mattere Boxye ako nebi na Nebbu imala Tilo Xenskò? Da oude zduixese yedna velle muçna stvar, koya vidise dase muçno moxe uirrouati, da oni kisu umarli velle davno mimoscastno vrime i od kihse nenahodi ni kosti, ni praha, ni stvari niedne, dase mogu vratiti na ono isto bitye ù kon parvo bihu. I navlastito da mnozi yesu umarli ù utrobbi Mattere, à drughi malahni, à drughi ù nayvechioy starosti: i takose uskrisce ù onoy priliczi ù koysu bili

ro-

royeni, pari yedna ſtvar nepriſtoyna; ako ù drugoy nechie bitti oni iſti ki umriſce.

Na ouoſe odgovara da onomu ki virruye daye Bog ſuemogucb, nimu muçno virrouati uskarſnutye; i ki virruye daye Bog ſtuoril Svit od niſctare, laſniechie virrouati dachie çiniti vratitiſe yednu ſtvar kaye paruo bila, naulaſtito da Bog, ki zna ſuaka, zna dobro kadie prah Teles ſvih martvih, i yoſc daye ù dubbini Morskoy, alli ù komu godir puſtu miſtu.

Ephes. 4. Nimamo misliti alli ſumgniti da nechie bitti iſtà Teleſa, ako nebudu ù priliczi male Diçicze i dobbi ſtaroſti, zaç kakonas Sveti Paval uçi ſuichie uskriſciti ù uzreſtu dobbi Iſſukarſtove, toyeſt ſvi gliudi uskriſcitichie ù onom uzreſtu koſu imali kada bihu od treſet i tri godiſchià, alli koibi yemali imat kadabi priſcli na onu dobbu od treſet i tri godiſchia, kako po priliczi. Yedan umre od tri godiſchia uskriſcitichie tolika velika Tila, kobi yemal imati ù ſuoyoy dobbi od treſet, i tri godiſchia, i ſaſuin tin bittichie iſti çlovik kakoye iſti kadye od yednoga godiſchia, i kadye od tri godiſchia, i kadye od treſet godiſch, i ka-

kadaye od petdeset.

Oudi yoschie imamo znatti da kako svi uskrisciticheimo ù czvitu dobbe, takochiemo uskrisciti brez niyednoga smagnkanya: alli nemochi naravske. Nikor nechie bitti slip, ni gluh, ni nim, ni hrom, ni odvechie velik, ni odvechie malahan: zaçtosu to pomagnkanya naravi, koya sva bittichie napravgliena od Stvorcza iste naravi ù onomu dillovanyu, koyechie bitti sve koliko gnegovo, i nechie yemati dil niedan uzrok naravski, zaç dilla Boxya sva kolikasu suarscena, i dospivena.

I zaçto ovo uskriscenye yednoye Otaystvo toliko potribno nascemu spasenyu, zatoye hotil Bog da budde vazda Virra od ovoga Otaystva.

V Zakonu naravi bilye Sveti Iob, koyi ù suoyih Kgnigah govori s'riçmi oççitlmi da ù nayzadgni dan vratitichiese na xivot, i bittichie on isti ki bisce pria, i s'oççima svoimi viditichie Spasiteglia; i nadodaye: *Ovoye moye Vffanye sabragneno*, toyest da Vffanye od stanovita Vskriscenya stasce ù krilu suoye spomene toliko dobro sahragneno, i çuvano, da nikormuga nemogasce vazeti, i daga ouo utiscevasce ù suakoy gnegovoy ne- Iob 19.

vo-

vogli. V Zakonu pisanomu yemamo
Daniel. 12. Daniela koyi çisto govori, da oni ki spe
ù prahu Zemglie, napokonchiese probudit yedni na Slavu, yedni na poruganye vikovgne; i govorise, *Dachiese probuditi*, za nauçiti nas daye Bogu toliko lasno uskrisciti yednoga çlovika obrachiena yure ù prah, kolikoye lasno nam zbuditi yednoga ki spi na yednoy
2. Mach. 7. Postegli. Sveti Machabei s'gnihovon Sveton Materyu ù onih gliutih mukah nimahu drughe utihe nego misliti, da Bog chieyim vratiti sva ona Vda, koya za gnegovu Gliubav gubgliahu.

I ù Evanyelyu, i ù Pistuli Svetoga Pavla, nie stvar, kaye vechie oçitta, koliko Vskrisçenye: zato Marta kadayoy
Ioan. 11. reçe Issukarst: *Vskrisçitichie Brat tvoy*, odgovori udigl, *znam dachie uskrisçiti ù uskrisçenyu ù nayzadgni dan*.

I ne samo s'riçmi da yoschie, i dillon hotioye Bog svistitinas ù ovomu çlanu toliko potribnu. Da zaç neka çlovik virtuye da martav moxe vratitise na xivot, Elia, i Eliseo ù Staromu Zakonu uskrisçisce od martvih, i ù Novomu Issukarst, i Apostoli, i mnozi Sveti to istosu çinilli. Da zaç svi ovi kisu uskriscili umarlisu drugoç, ostrap Issukarsta us-

uskriſcena, ki ni vechie umarl, ni moxe umriti, i ono çaye ù ſebbi dilloval obechialye uçiniti ù ſvih nas. I nekanamſe nevidi ta ſtvar muçna, da yedan çlovik od xiue putti moxe vazda ſtati neſtarayuchiſe, i nerazçignayuchiſe hotti primiſtiti Enoka, i Eliu, kih ù toliko tiſuch godiſch uzdarxiyih ù onoy dobbi, ù koyſu bili prineſeni. I ako Bog moxe uzdarxati Enoka, i Eliu, buduchi oni gliudi umarli daſe neſtarayu, ni razçignayu, kako nechie mochi uzdarxati Teleſa neumarla pokle uskriſçe?

Svemu ovomu potuaryenyu mogu nadodati, da uskriſcenye ni protivno razlogu, paçeye skladno gnemu, zaç buduchi Duſcа neumarla, i buduchi obraz, i ſvarſnoſt, alliti forma naravska Tila, velleye razloxito da budde imati Tilo neumarlo, i tako kada Goſpodin Bog uçini çlovika uçiniga takova da mogaſce neumrit nigdar; da çihia ſuoga ſagriſcenya doſtoyan bi umriti, za to mudroſt Boxaſtvena naſclaye yedan naçin za uçiniti zadovoglno pravdi Boxyoy da umre çlovik, i niſctarnemagne opet daſe vrati na xivot i da budde drugh doſpiveni Duſce neumarle.

I ko moxe virouati da Bog priko pra-

ve-

vedni Sudacz dopustilbi toliko gliudih tarpiti ne izbroyene neuoglie, i tughe ù Telesih gnihouih do smarti, ako nebi bilo uskriscenye Teles: po komu moglibi isti gliudi yoschie i ù Tilu bitti proslaug lieni?

I tolikoyer kobi mogal virrouati da Bog pravedan Sudacz dopustiobi da mnozi tamgnaczi uxiuayu tya do koncza suoga xiuglienya tolike razkosce telesne ako nebi bilo uskriscenye putti, po komu isti takovi tamni gliudi moglibi bitti ù Tilu pedipsani, i muçeni?

Ovi razlogh ne samo çini nas virrouati, da Telesa imayu uskrisciti, dalli yoschie pomaxenas da razumimo ono çanam govori Gospodin ù Evanyelyu: *Da kisu dobra dillovali uskriscitichie na uskriscenye xivota, à koyi zla uçinisce na uskriscenye osuyenya*, toyest dobri uskriscitichie za imati plachiu xivota viçgnega, à tamgnaczi za bitti suyeni, i osuyeni na viçgnu smart, da od ovoga chiemo gouoriti ú çlanu ki nasliduye.

CLAN

CLAN DVANADESTI.

Xivot viçgni.

V Ovomu nayzadgnemu çlanu, tumaçiſe konacz, i zamirak za kiſmo uçigneni Karſtiani, i za kiſu nareyeni ſvi Zakoni, ſui Sakramenti, ſvekolike kripoſti, i ſve ine ſtvari. Yemamo dakle virrovati tuardo, i priſtanovito, i velle çeſto misliti, i razmisliti, da po uskriſcenyu putti oſtatichie na Svitu dvi varſti, i naçina xivglienya, yedno mnogo koriſno, i çeſtito, à drugo velle neſrichno, i çememo, i obadva viçgna, i ſvakomu od nas ima dopaſti yedno od ovih dviuh reçenih. I ſadaye vrime naſtoyati dotechi ſtanye mnogo ſrichno, i doſpivſci ovi kratak xivot nechiemo imatti vechie vrime.

Dvi ſtvari imamo izrechi, illiti iſtumaçiti; parvo zaç ſtanye Blaxenih zoveſe xivot viçgni, i ſtanye oſuyenih zoveſe ſmart vikovgna. Buduchi da ſvi gliudi imayu uskarſnuti, i nigdar

vechie umriti. Drugo, kolikosu velika dobra xivota viçgnega, i s'drughe strane kolikosu velika zla smarti vikovgne.

Koliko od parve ova riç, *Xivot*, zlamenuye dvi stvari. Parvo, bitye stvari xivuchie; drugo yoschie dillovanye xivglienya; Kada ki spi, alli akoye pritisnut od nemochi padglive, alli od inih takovih nevogl, koye vazimgliu dillo od chiuchienyih, i od ganutya; govorise od tih da imayu xivot zaç nisu martvi, buduchi Dusca ù Tilu gnih; dallise zato moxe rechi da nexivu, i dasu kako dabi umarli, zaç nimayu dillovanye xivota; koliko da xivu koliko ù bityu, da martvisu koliko ù dillovanyu, alli ù izvarscenyu dilla.

Koyeye dillovanye xivota? yest miczati, alli ganutti samoga sebbe, kako tebsci miczati oçima videchi, ganuti uscima slisçayuchi, yazik govorechi, noghe hodechi, razum razloxechi, vogliu xelechi, i gliubechi. Zato dakle po priliczi govorimo da Vodda od Rik xivaye zaç teçe, à Vodda od Blatih yest martva, zaç stoyi na mistu.

Blaxeni imatichie xivot viçgni; zaç ne samochie imati Tilo xivo koliko ù bityu; da imatichie veliku slobod ganu-

nutise, i dillovatti sve ono ça buddu hotiti, prez niednoga zapriçenya. I za tim imatichie yosc millost Boxyu, koyaye xivot svarhu naravski.

Osuyeni govorise dasu ú smarti vikuviçenoy, zaç pren da budu xivi koliko ù bityu xivota naravskoga, zaçchie imati Tilo i Duscu; nisctar nemagne bittichie martvi koliko ù millosti, koyaye xivot suarhu naravski Dusce nasce, i nigdaryu nechie mochi dostignuti, yosc moxese rechi dachie bitti martvi, koliko od ganutise na suoyu slobod zaç nechie mochi viditi, ni sliscati, ni govoriti, ni dillovati, koya budu hotiti, i kakobi hotili; zacchie bitti vezani ù tamnicze mraçne Paklene, i stavglieni ù ogagn viçgni; Nitichiese mochi ganuti od onoga mista, nitichie mochi viditi, ni sliscati, ni govoriti stvari keyih naslayuyu, da vazdachie bitti silovani viditi, sliscati, misliti stvari suprotivne gnihovu naslayenyu. Zato xelitichie bitti vliscenì od chiuchienyih, i xivota, ni ovochie mochi dostignuti. I to nam kaxe Vanyelye kad govori da osuyenim bittichie vezane ruke, i noghe, i onichie bitti varxeni ù tmine iznagrske gdichie ù vike stati

nimayuchi uffanya nigdar odonla izayti. O kobi ovo dobro razmislil kolikaye velika nefrichia, i nevoglia oua: Za isto barzo barzobi prominil xivglienye svoye.

Sada doydimo na drughu stvar zgora zamirenu. Veliko dobro xivota viçgnega moxese izrechi po priliczi dobar, koya gliudi xele na ouomu Svitu. Koyase stvar xeli na ovumu Svitu? Koliko ù Tilu xelise zdrauye, lipost, hitrost i yakost; Koliko ù Dusci mudrost ù razumu, dobrota ù vogli, i ispugnenye xelinya: Koliko od stvarih izvagnskih, blago, postenye, naslayenya, moguystvo, druxba pravih Priateglih, i xivglienye brez straha za nemochi biti uvriyen od Nepriategl. Sve ove stvari imatichie dobri pokle uskarsnu, i imatichieyih prez straha nigdaryih izgubiti.

Za zdravye imatichie da nechie mochi nisctar zla tarpiti, ni umriti. Govori Sveti Paval: *Posiyese ù razçignenyu, ustanese ù nerazçignenyu*; i yosc da neumarlost, toyest nemochi umriti 1. Cor. 15. bittichie opchiena svim dobrim, i zalim, sa svim tim nemochi tarpiti nisctar protivno, bittichie ossobito dobrim.

Za

Za lipotu imatichie yednu suitlost, kakovaye Sunçena, govori isti Sveti Paval: *Posiyese ù neplemenschini, ustatichie ù Slavi;* takoyer govori nasc Gospodin: *Tada pravedni svititichie kako Suncze ù Kraglieſtvu Otcza gnihova.* Od ove liposti nechie imati niyedan dil ossuyeni; a Blaxeni imattichieyu velle razluçenu; zaç po dostoyanstvu zasluxenyih yedanchie bitti vechie blaxen od drugoga; i za zlamen vechiega blaxenstva Dusce bittichie vechia svitlina Tila. Svi zato bittichie zadovoglni i kuntenti brez niedne zavidosti; kakono mnozi Sini yednoga Otcza kuntentayuse yemati odichiu podobnu kipu svakoga od gnih, preri da stariyi, i vechi vechiu odichiu imatichie. 1. Çor. 15. Matth. 13.

Za hitrost imatichie yednu kripost çudnovatu za mochi poyti kudgodir budde hotiti Dusca, kako dabi nebili Telesa, nego Dusi; kako reçe Sveti Paval: *Posiyese Tilo Xivinsko, vstanese Tilo Duhovno;* ne zaç nie pravo Tilo da za posluh Duha. 1. Cor. 15.

Za yakost imatichie yednu moch za mochi xiuiti neblaguyuchi, ni piyuchi nigdar, i za upritise suakoy stvari protivnoy kako govori isto Pismo: *Posiye-* 1. Cor. 15.

se ù mlobarſchini uſtaneſe ù kripoſti.

Koliko ù Duſci yematichie uminye i od ſuih ſtuarih ſtvorenih, i çaye vridnie viditichie s razumon bitye Boxaſtveno, zatochieſe napunniti priviſoke mudroſti. Yoſchie imattichie vogliu punnu milloſti, pravednoſti, dobrote, gliubezni, toliko da nechie mochi naymagni grih uçiniti. I bittichie zadovoglni vidiechi daſu iſpugnena ſva gnihova xelinya.

Koliko od bogaſtva bittichie neizmirnim naçinom bogatti, pokle ù Bogu imattichie ſuaku ſtvar: *Bittichie Bog ſvaka ù ſvih Blaxenih*; Bogchieim bitti Kuchia, odichia, pichia, i ſuako dobro: nitichie nigdar ù vike imati potribbu od niyedne ſtvari: I ouoye bitti bogat; i ouoye iſtinim naçino Bogaſtvo, i ouakoye bogat Bog.

1.Cor.15.

Koliko od poſctenya, bittichie Sini Boxyi yednaczi s'Angeli, Kragli, Redovniczi, kako govori Sveti Ivan: *Vçinilſinas Bogu naſcemu Kraglieſtvo, i Redovniczi, i kraglievatichiemo ſuarhu Zemglie.*

Apoc.5.

Koliko ù naslayenyu; ù ſvih chiutchienyih imattichie naslayenya od ſtvarih priſtoynih, i podobnih; Kechieih

sla-

slaçit, i velle vechie ù razumu, i ù vogli, i tolikochie velika bitti gnihoua slatkost, dachieim rechi; *V lizite ù veselye Gospodina vascega.*

Moguystuo bittichie po niki naçin svemoguystuo, zaçchie mochi sue ça buddu hotiti, buduchi vazda syedigneni, i skladni s'voglion Boxyon.

Imattichie napokon druxbu od toliczih pridobrih, i privridnih, i pripraudnih Priategl; Koliko budde Angelov, Gliudih Blaxenih, i bittichie ù vike prez niednoga straha od Nepriategl; zaç svi Tamgnaczi toliko Angeli, koliko Gliudi bittichie zatuoreni ù tamniczah Paklenih s'Kgliuçem onoga ki zatuori, i nikor ne otuori. *Apoc. 3.*

Za svimi ovimi stvari tribuye razmisliti, da Slaua ouoga Syita i suako ino dobro, i sua druga dugovanya nisctarsu prilikouana ouomu priuelikomu dobru, i zato ima bitti pristavglieno, i vechie sczignено, nego suako ino dobro, pren dase çini privridno, i pridrago, govori Sveti Luka: *Zatoye yedna stvar potribna*, sa suim tim ouo priveliko dobro od vechiega dila Gliudih magnese sczini od suake ine stuari, i mnozi nehayu çiniti tolika sagrisçenya znaduchi da

uçiniusci suaku od ouih neçistoch ghubiſe ouo priveliko dobro, i zato ni niyedno çuddo daihſe velle mallo shrani. Za shranitiſe potribuye da suaki hotitiſe bude shraniti. Koyi hochie yednu ſtuar prauim naçinom, i od ſuega Sarcza, misli ſuarhu toga ſueyer za doſtignutiu, i tarpi ſuaku xaloſt za dotechiu. Koye od nas ki tolika çini za xivot viçgni: Koliko za vrimeniti xiuot? O slipochia, ò iznesuiſchienye gliudsko! Akonamſe ukaxe yedno dobro velle malahno, mallo çagodir dobitka, malahno çagodir dimma, i poſtenya, malahno çagodir naslayenya, uçinitichie çlouik, ſiluyuchiſe koliko vechie moxe za dotechiga; Akoſe ſtaui ſprid oççi, i prikaxe yedno dobro vikuviçgne, i priueliko, nemari, i nehayeſe misliti od gnega. Koiye oni ki ſmiſcglia to kolikobiſe hotilo, i kolikoye priſtoyno? Zaiſto, zaiſto dabiſe ſmiſcglialo, i dabiſe procziggneualo s'uxganom Virron nebbi mogal ino uçiniti kibi tako virroual, i razbiral, nego prominit xiuglienye. Koye oni ki gouori ſue od toga, i iſchie ſprauim Sarczem put za shranitiſe? Koye oni ki dilluye dan, i noch, i trudiſe za shranitiſe. à

Ko-

Koye oni ki hochie podniti, i tarpiti postechi, mollechi, praschiauchi uvriyenye?

Promislimo kolikoye Issukarst uçinil za vlisti ù suoyu Slauu; çasu uçinili Apostoli, i Muçeniczi, i sui ini Sveti za shranitise, i nechienamse viditi dachiamo mnogo uçiniti, da velle mallo óno ça çinimo, paçe nisctar kako gouorasce Sueti Paual: *Nisu podobne, ni dostoyne sve muke ovoga vrimena pridoscastnoy Slavi;* Kakochiemose mi dakle shraniti sue naopak çinechi suprotiua onomu, çaye potribba. Amen.

SLAVA BOGV.

PROMISGLIENYE
NARAVI,
TILA, I DVSCE
CLOVICANSKE.

PROMISGLIENYE
NARAVI,
TILA, I DVSCE
CLOVICANSKE.

PROMISGLIENYE NARAVI,

Tila i Dusce çloviçanske.

ELLE koristno i spaseno hochie bitti Dusci bogogliubnoy nadodatti ovomu Symbolu velle izuchie proczignenye, koye ostaui pisano Privisoki Kardinal Bellarmino ù Kgnigah, koye nadpisa, *SKALA*, toyest *Vsbodiscbie za uzayti na poznanye Gospodina Boga*; ù Parvomu i ù Osmomu Skalinu, ù koyihse daye izvarsno poznanye poçetka i dospitka çloviçyega, i kakose suaki yema s'yedne strane ponixiti, à s'drughe uzviscitise, i diciti ù Gospodinu Bogu Stvoritegliu.

GLA-

GLAVA I.

SKALIN I.

AKLE ako tko xeli uzdvignuti Skalu alli Vzhodischie, za postupiti, i uzayti na poznanye Gospodina Boga, tolikoyer i samoga sebbe, yema poçeti od promisglienya samoga sebbe; zaç suaki od nas yest stvorenye i prillika Boxya, i niyedna stvar ni blixgnia nami, negosmo mi isti, zato pravo reçe Moyzes, *Nastoy tebbi, i proçzini çasi:* svarhu kih dviuh riçih Sveti Basilly veliki tumaçi, i pise yedno izvarsno govorenye: zato akose i yedan razgleda svud okolo, i promisli pomgnivo one stvari, kesu u nutra u sebbi sakrivene, naytichie, kako yedno çudnovato skupglienye svega Svita. Od razaznanya koyih stvarih lako uzaytichie na poznanye Tvorcza gnih; dalli nechiemo razabrati, i iskati drugo, nego promisliti çetare opchiene uzroke, toyest, koye moy Stvoritegl od koga lisa, alli materie uçini mene, koye li-

çze,

cze, alli formu dademi; i za ki konacz ſtvorime, zaç ako iden iskati moga Tvorcza, naytichiu daye bil ſamo Bog, ako materiu, alli lis, od keme udilla, toye niſčtar, od klechiu izvadit da ſue ono çaſe ù meni nahodi, od Bogaye ſve ſtvoreno, i ſve koliko yeſt Boxye; ako napokon iziſchien kónacz, naytichiu, da iſti Bog yeſt konacz, on i doſpitak moy, ako furmu, alli licze, naytichiu daſam prilika Boxya, toliko da poznatichiu kolikoye veliko moye ſyedignienye, i priazan s'Bogom, zaç onye moy Stvoritegl, onye moye Iſtoçye, onye moy Otacz, onye pravo Priliçye moye, illi Eſemplar, onye moye Blaxenſtvo, onmiye ſvaka ſtvar. I ako dobro ſve to poznam, hochieliſe mochi nigdar zgoditi daga ya neiskati budem uxganim Sarczem? Daga niman vazda na misli? Da kgniemu ne uzdiſcem? Daga ne xelin viditi, i obgarliti? Alli naymagnie nebudem marziti, na privelike tminne neſaznanya moga Sarcza: da toliko dugo uvrime ſvaku inu ſtvar mislih, ſvaku ſtvar xelih, ſvaku inu ſtvar iskah oſtran Boga, koyiye ſam ſvako moye dobro?

GLA-

GLAVA II.

DA sada svaku od ovih stuarih pomgniviye razmislimo .. Reczimo, molimte Dusco moya, kotiye dopustil da to bitye yemasc, buduchi ti mallo pria bila nisctar? istinaye da, Roditegli putti tvoye nisu te porodilli: zaç ono çase od putti rodi, putye à ne Duh, kakovasi ti. Nisute izvelli Nebbesa, Zemglia, alli Suncze, alli Zuizde; zaçsu sve te stvari telesne, à ti nisi stvar telesna: ni magne mogglisu uçiniti Angeli, alli Arkangelli, alli drugo Duhovno stvorenye; da imasc ti to bitye. buduchi da od niyedne materie stvorenasi od nisctar: nemoxe drughi, nego svemoguchi Bog od nisctar uçiniti kugod stvar: dakle on sam prez druga, prez Slughe, svoyimi uvlastitimi rukami, koyesu razuminye, i hotinye kadaye hotil, stvorilteye.

Barxchiesmi rechi, da ne od Boga i dalli od stvarih stvorenih, biloye izvedeno tvoye Tilo: po ti naçin, da Dusca poznaye Boga za svoga Stvoriteglia, à Tilo Otcza, i Mater. Ni tako, zaç Bog sam

ſam, yoſc da sluxiſe çlovikom, i Xenom, kako od slug nevridnih, za roditi put, i za zgraditi Kuchiu çloviku: ſa ſvim tim onye poglaviti Sagraditegl, onye Stvoracz, on pravi Otacz, ne ſamo od Duſce, dalli yoſc i od Tila, toliko daye hotil bitti iſtinito, i zuatiſe Otacz ſuega çlovika. Zaç akobi Roditegli tvoye putti bili praui Tvorczi, i za ovako rechi poglauiti Sagraditegli tuoga Tila; znalibi do iſto, kòliczibi bili muſckoli ù Kipu çloviçanskomu, koliczi pruzi, kolike xille, kolike koſti vechie, kolike magne, koliczi umori, i ine takove ſtvari, koye neznayu, ako od hitrie, notomie, niſuſe nauçili. Oſtran toga, kadaſe Tilo razbolli, alli ko Vdo uſahne, alliye odrizano; moglibi za iſto s'onim iſtim naçinom, s'koyimga naypri ſagradiſce, ponovitiga, i opet poprauiti dabiga pravim naçinom ſagradili, i izuelli; kako çine oni, ki Oroloyi naçignayu, alli ki Kuchie zidayu, koyiyih umiyu poprauiti, kadaye potriba i ponoviti, dalli Otczi i Matere, koyi niſu pravi Tvorczi Tila, nemogu, nit umiyu niyednu takovu ſtvar uçiniti.

K'ovomuſe nadodaye, da ſyedignenye

ye Dusce s'Tilom, koyaye dil nayvridniyi, i potribniyi od sloxenya naravi gliudske, od niyednoga drugoga Stvorcza moxese uçiniti, nego od onoga, koyi yema neizmirno moguystvo. Zaç skom hitriom moglobise syediniti Duh zayedno s'Tilom, toliko tiskno, daye uçignena yedno isto suchianstvo; nego s'Boxanstvenom mochiu? Pokle Tilo nima niyednu priliku, ni skladnost s' Duscom. Zato oni samye to uçinil koyi sam dilluye velike, i çudnovate stvari. I istinu govori Duh Gospodigni po ustih Moyizesa ù Deuther. *Nili on isti*

Deuter. 32. *Otacz tvoy, koyi te posede, i udilla, i*

Iob 10. *stvori?* I po ustih Svetoga Ioba: *S'koxom, i s'mesom obuçe mene, s'kosti, i xilami skupi, i sazda mene;* I po ustih

Psal. 118. Proroka Davida: *Ruke tvoye uçinisceme, i satvorisceme;* I opet: *Ti spravi*

Psal. 138. *mene, i stavi svarbu mene ruku tvoyu.* I po ustih one primudre Xene Ditich

2. Mach. 7. Makabeyskih Matere: *Neznam kako ù utrobi moyoy prikazastese? Zaç ya Duh, i Duscu nedadoh vam, ni xivot: i svakomu od vas nisam ya ista V da ù yedno staxila; dali Stvoritegl Svita, koyi spravi rodyenye çlovika, i koyi iznayde od svih istoçye.* Za to Mudrost Boxanstve-

na

na Karst nasc Gospodin govorasce: *Nehtite vami zvati Otcza svarbu Zemglie, yedanboye Otacz vasc kojiye na Nebesib;* S'ovim naukom govorasce Sveti Augustin Bogu od svoga Sina neistacza Deodata: *Ti dobro uçini gnega, zaç ya ù onom Ditetu nisctar drugo nimab ostran griba.* Matth. 23. 6. Conf. 9.

Nut sada Dusco moya, akoye Bog Tvoracz Tila, i Dusce tvoye akotiye on Otacz, i Nauçitegl, ako to ça yesi, yest sve Boxye, ako od gnega saznayesc sve ça yemasc, i ono ça uffasc yemati, çekasc od gnega: kako dakle neveselisc-se, i raduyesc, i diçisc, yemayuchi toliko velika Otcza? Kako negliubiscga sasvim Sarczem? Kako sve stvari Zemaglske odnisctar nesczinisc i darxisc? Zaçse puschiasc, dati gospoduyu taschia xelinya? Dvigni oççi Bogu, i neboyse niçesar. Zaç koyu protiuscchinu moxeti uçiniti, i neprav, tvoy Nepriategl na Zemgli, ako yemasc yednoga Otcza suemoguchia na Nebbu? S' kolikim uffanyem, i gliubavyu govorasce David Kragl one riçi gliubeznive: *Tvoyssam ya, sbragnena uçini mene?* Psal. 118. Oh dabi ti Dusco moya poscla proczignuyuchi çaye da suemoguchi viçgni

Bog, oni ki nima potribu od niyedne, tvoye ſtvari, oni koyi, yoſc dabi ti izghinulla, niſctar negubi, ſa ſvim tim nigdar nedvixe oççi od tebe, i po ti naçin dobrati hochie, branite, zaſchichiuye, çuvate, i vodite, kako pravo dabi ti bila gnegovo yedno veliko blago, i Theſor, za iſtobi poſtavila ſue tvoye uffanye ù gnega, boyalabigaſe kako Boga, gliubilabiga kako Otcza, i nebi niyedno zlo alli dobro toliko veliko moglote odvratiti od gnegoua priſtolya, i oççiyuh, i od gliubavi gnegove.

GLAVA III.

DOydimo ſada na skitiu, alli materiyu, od keye çlovik omiſcen, alli sloxen.

Onaye za iſto ſaſvima zloçeſta, i malo uvridna, da kolikoye vechie zloçeſta, i neſczignena, toliko lagglie pripravglia, i potiçe za uſtanouitir ù nas ſvetu kripoſt od ponixenya, od koye dokleſmo na ſem ſuitu niyedna ni koriſniya, ni izvarſniya, i zatoye vechie priczignena, i ku yemamo ſvechiom hitgnom xeliti doſtignuti... Iza

I za isto brez niyedne sumgne shitia Dusce, ni drugo, neg nisċtar od koga nisċtarstva nemoxe çlovik izmisliti, i iznayti stvar zloçestiyu, i prazniyu. Blixgna materia Tila nascega, çaye drugo, nego Karv misztoçna? Stvar toliko neçista, i gnusna, dayu oççi marze viditi, ruke taknuti, i gnusi çlovik mislitiyu. Stvar od ke bi çlovik parvi zamiscen, ça bi drugo nego Zemglia çargliena, i neplodna, alli prah, i kal? Govori Sveto Pismo: *Sloxi Gospodin Bog çlovika od kalla Zemglie*; Gen. 2. I opet reçe Bog: *Prahsi, i ù prahchiesce vratiti*. Gen. 3. Za to reçe Sveti Patriarka Abraam, spominuchise od svoye nizokosti, i govorasce Bogu: *Zaç sam yednoç poçel, govoritichiu Gospodinu momu, buduchi ya prah, i lug*. Gen. 18.

Dalli ni oude dospiye nizokost i nevridnost materie çloviçye; zaç kal isti i prah nisu yemali drughi poçetak, nego nisċtar: od kogasu poçela i zascli, nego od nisċtar: buduchi da Bog yest iz poçela stvori Nebbo i Zemgliu, ne od drughe Zemglie, i od drugoga Nebba stvoriyih da samo od nisċtar. Dakle istoçye odkle izayde ova ohola Zvir od çlovika, illichiesc misliti Duscu, illi

Tilo, iztaſchieſe, i uvratiſe ù niſctar; po ti naçin da niyednaye ſtvar ù çloviku, od ke moxeſe iſtinito slaviti, kako da nebiyu prial od Boga.

Zdrughe ſtrane dilla gliudska ſvakolika aliſu od gnihova protumitglia, alli od truda, vazda yemayu kugodir ſtvar od ſebbe, od koye dabi yemali pamet, moglibiſe slaviti ſuprot gnihovu Tvorczu, kako yedan zlatni Sud, yedna Skrigna od lipa driva, yedna Prilika alli Statua od Mramora moglibi rechi dabiyin bilo dopuſchieno govoriti, Mayſtoru, kiyihye uçinil, iſtinaye da od tebe poznayemo ovu Priliku, ku yemamo dalli ne materiu od keſmo dillani, i onaye nimayuch niſctar, mnogo vechie priczignenia nego prilika, i tvoye dillo, koyeſmo od tebe priali: tako da çlovik koyi niſctar nima od ſamoga ſebbe, i koliko gledayuchi ſuoyu oſoboſchinu, ſaſvimaye niçeſar, nima od çeſabiſe s'prave hvalil, i za to dobro govori Apoſtol: *Koyi miſli daye çagodir buduchi niſctar, ſan ſebe bini, i vara*;

Galat. 6.

I drughdi: *Ca yemaſc ça niſi prial? I akoſi prial, çaſe hvaſtaſc kako da nebi prial?* I s'Apoſtolem skladaſe Sveti Ciprian: *Od niçeſare nimamoſe hvaliti*,

1. Cor. 4.

Lib. 1. ad Quirinum c. 4.

po-

pokle najce ni drugo, neg nisčtar.

Moxe bit dachiescmi rech; Gliudi çine mnoga dilla veliçna, i slavna, od koyih s'praviczom pohvaglienisu, neka ta ko kripost reste i napriduye. Istinaye ça govorisc, da gliudi çine mnoghe stvari velike, i plemenite, radi koyih mogu biti pohvaglieni, i uzviisceni, dal-li ù Gospodinu da ne ù sebbi: kakoye onamo pisano: *Kose bvali, bvalise ù Gospodinu;* I drughdi: *V Gospodinu bvalitichiese Dusca moya.* Zaçte ya pitam, kad çlovik dilluye kogod dillo izuarsno, od koga lisa ono dilla, i s'koyom kripostyu dilla? Pod kin nauçitegliem dilla, i s'kom pomochiu? Prez sumgne, daga dilla od onoga lisa, illi skitie, koyuye Bog stvoril, à ne çlovik s'onom kripostyu, kumuye Bog dal, à ne s'drugom, kuye on po sebbi izuel, i uçechiga, i pomagavchiga Bog, prez çigova nauka, i prez çigoua dilla, nebi uçinil za isto niyednu stvar dobru, ni pohvaglienu; buduchi da nasc Gospodin Bog dilluye mnoghe dobre stvari ù çloviku brez pomochi, i brez dilla çloviçyega, da çlovik ne dilluye niyednu stvar dobru brez nauka, i pomochi Boxye. Za rechi ù kratko neizmirna dobro-

2. Cor 10.
Psal. 34.

ta Boxya naslayuyese sluxiti s'dillom nevridnim çlovika, çinechi on stvari velike, i dobre, koye za isto mogalbi on dillovati sam po sebbi, nesluxechise druzim orudyem, nego suoyim uvlastitim hotinyem, neka çlovik s'ovim uzrokom ispovidi, daye toliko vechie duxan Bogu, à ne dase oholi, i da posvoyi Slavu, koyase samo yema dati Gospodinu.

Za to Dusco moya akochiesc pristati ù dobru svitu, uçinise ponixna, i sedi vazda na nayzadgne misto, nebudi lupexicza posctenya, i Slave Boxye, ne samo ù veliczih stvarih, dalli yosc i ù naymagnih; prighnise na ovo nisctarstvo, koye samo tvoye, i stoy stanovita da niyedna stvar od ovoga Svita, ni Svit vas zayedno mochichie nigdar naduti s'oholion, i taschiom sminostyu; da zaç ova izuchia kripost od ponixenya nebisce od ovoga Svita poznana, ne uçascese

Philip. 2. o Kgnigh Mudracz Filosofih, nise viyasce ù chiudih oholih Poganov; sayde s'Nebbes Nauçitegl, Tvoracz, i Daritegl ponixenya, i buduchi koliko ù bitiyu Boxanstvenomu ne magni, dalli yednak s'Otczem; tolikose ponixi, da vaze obliçye i sluxbu yednoga slughe, pa-

paçe ispuniyu toliko napriduyuchi u gnoy, da za poslufcati Otcza viçgnega, dopegliafe, i prida na propetye, i na smart, i uçechi narod gliudski, reçe: *Vçitese od mene zaçsam krotak, i ponixen Sarczem, i naytichiete pokoy Duscam vascim.* Matt. 11

Dakle Dusco moya, ako tvoyom nesrichiom sramuyescse naslidovati ponixenye gliudih, nemoyse sramovati naslidovati ponixenstvo Boxye, koyi ne varra, ni moxe bit privaren, protivise oholim, i daye milost onim kisu ponixeni.

GLAVA IV.

POtribuye sada da razmislimo trechi uzrok, toyest Formu, illi Obraz. I za isto kolikoye nevridnia materia, od koyeye çlovik uçignen, tolikoye od vechie sczine, i uvridnosti Obraz, alli Forma, kaye dana çloviku. Ostavglian priliku, i licze izvansko Tila gliudskoga, kaye nayplemenitia svarhu svih obliçih xivinskih; buduchi oua, kase samo nadodaye Tilu çloviçyemu, à ne dil suchianstva, koyi svarscuye çlo-

viç-

viçyu narav, zaç ova Forma suchianstva çloniçyega, koya çini çlovika razliçita od suake drughe xivine, yest Dusca neumarla, narescena razlogom, i slobodnom vogliom, prilika Boxya uçignena na sliku, i priliku priveli koga, i neizmirna Boxanstva, kako sctimo, da reçe Bog, kadą hotti stvoriti

Gen. 1. çlovika: *V çinimo çlovika na sliku, i priliku nascu, da gospoduye Ribami Morskimi, i Pticzami Nebeskimi, i Xivinami, i svoy Zemgli, i svakomu plazuchiemu, kose ghibglie na Zemgli;* dakle çlovik ye prilika Boxya, ne radi Tila, da radi Duha, zascto Bog ye Duh a ne Tilo, i tot ye prilika Boxya (govori S. Basiliy) gdiye ki zapovida inimi Xivinami, i çlovik yema gospodstvo suarhu Xivin, ne çichia udih telesnih, zaç oua uda vechiasu, i yaça brez primine ù mnozih Xivin, nego su ù çloviku, da radi dara od razbora, i od slobodne voglie; zaç çlovik ye vechi od druzih Xivin, ne po onih stvarih i mochih, koye su po daru od naravi opchiene gnemu s'gnimi, nego po onih koye ga çine razliçita od tih Xivin, i uçine ga priliçna Bogu.

Vzdvigni sada Dusco moya tuoyu pa-

pamet, razmisli sliçye tuoye, komusi uçignena priliçna, i proczini da koliko dobra yest ù priliczi, ſve kolikoye ù priliçyu, ku yema slikom Boxanſtvenom: i zato akoye kagodir slika gardobna, kakoſe zamira Diaval, i prilika takmena gnoy, bitichie i priliſka gardobna, da ako slika bude lipa i çiſta; priczignena, i izvarſnim naçinom lipa, i prilika bittichie, yoſchie ako ſaſuom pomgnom bude naslidouati, i skladatiſe s'lipotom od slike ſuoyom oſſobitom lipoſtyu. Akobi prilika yemala chiuchienye, i poznanye, niyednu ſtvarbi vechie xelila, nego viditi ſuoyu sliku, i k'onoy iſtinim naçinom ſveyer skladatiſe, i ſaſuom mochiu prilikouatiſe, i uçinitiſe takmena s'gnim.

Tvoye Zarczalo, i priliçye ò Duſco, yeſt Bog iſti oni, koyiye lipoſt priizuchia, i prez konçiua, i ſvitloſt pribiſtra prez nikakovih tmin, od koye vgliudnoſti Suncze, i Miſecz, priſuitli Pianeti Nebbes ki çudeſe, i sluxe gnoy; i nekabi ti mogla po ſuaki naçin laggli e naslidovati lipoſt tolika sliçya alli Eſemplara xeliti, i iskati priliçna uçiniti gnoy, ù koy ſtvari ſtoyi ta tuoya ſuarſcenoſt, ſua kolika koriſt, ſuako

poſc-

posſtenye, ſuaka utiha i ſuaki pokoy, i ú koy napokon uzdarxiſe! ſuako tuoye dobro: promisli da lipoſt Boga tuoga sliçya ſtoyi ù mudroſti, i ù Svetigni, pokle kako lipoſt teleſna ſtoyi, i izhodi od skladnoſti udih, i od lipih, i ugliudnih colurih, tako ù ſuchianſtvu, i lipoſti Duſcevnoy, ugliudnoſt colura, yeſt ſuitloſt mudroſti, à skladnoſt udih yeſt pravednoſt; da pod ovom riçyu pravednoſt, ne razumiſe yedna kripoſt oſſobita, da pravo ona opchiena, koya skupglia, i ù ſebbi zatuara ſuaku kripoſt. Dakle oniye Duh pravim naçinom lip, çigoua pamet ſya ſuitloſtyu mudroſti, i çigoua voglia yeſt punna izvarſne pravednoſti. Zato Bog tuoy eſemplar, ò Duſco, iſtaye mudroſt, i iſta privelika pravednoſt, i zatoye neſamo iſtoçye lipoſti, dalliye iſta yedna ſtvar zayedno ſc'gnom! I zaç ù Svetomu Piſmu s'ovim imenom Svetigne dayenamſe na znanye yedno, i drugo dobro, mudroſt, i pravednoſt; zato Sveti Iſaia govori: *Dva Seraſina vikahu yedan prema drugomu: Svet, Svet, Svet Goſpodin Bog Sabaoth, toyeſt Voyſtva*; i to iſto reçe Bog Narodu gliudskomu: *Budite Sveti kako i ya ſvet*

Iſai. 6.

Levit. 11.

ſvet yeſam Goſpodin, i Bog vaſc: I ù Evanyelyu govori Goſpodin: *Da budemo ſvarſceni, kako ſvarſcen yeſt Otacz naſc Nebeski*.

Dakle Duſco moya ako xudiſc, kako prava prilika Boxya bitti mnogo prikladna tvomu sliçyu, potribueti gliubiti mudroſt, i pravednoſt. Prava mudroſt yeſt ſuditi upravno od ſvih ſtvarih skladno s'priviſokim razlogom, çaye voglia Boxanſtvena, alli po Zakonu, koyi uçi çlovika, koya yeſt voglia Boxya. Zato ako gliubiſc mudroſt, potribuye, da ne sliſcaſc ù niyednoy ſtvari, ono ça velli, i hochie potaç, i Zakon putti, i ono ça ſude chiuchienya, i pohotinya, daye dobro ono ça Svit potuaryuye, i naſci Rodyaczi dayu nam razumit, i yoſc magne, ono ça himbeni gliudi; ki varayu s'riçmi ke laskayu; dalli da zatiſneſc uſci mudro takovimi ſtvari, i ſamo da paziſc, i obsluxiſc vogliu Boga Goſpodina naſcega; i da ſudiſc, i ſtanovito darxiſc datiye ono iſtinom naçinom, koriſno, slavno, i nayvechie xelino, çaye skladno s'vogliom i Zakonom Boxyim. Ovoye mudroſt Svetih, od koye Mudracz poſtavi piſano: *Svarhu zdravya, i lipoſti* Sap. 7.

ski poglubib gniu, i odluçib za svitlost darxatiyu, zasçto zraka gne nepomagnkaye, i nemoxese ugasiti, i zayedno s' gniom sva dobra doydoscemi. Pravednost zatim, koyaye drughi dil liposti duhovne, zauhita, i uzdarxi sve one kriposti, koye prosuitluyu, i resce voglju nascu, çinechiyu izvarsnu, i navlastito kripost od Karitadi, alli Gliubezni, koyaye Matti, i koren svih kripostih, i svake kriposti svete, od koye Sveti Augustin ù Kgnigah od naravi i milosti ouako besidi: *Karità poçeta yest pravednost poçeta, Karità, ka napriduye, yest pravednost, ù nadpridku, isvarscena Karità, yest svarscena pravednost, koya svarscuye milost, i Dusce nasce pri Bogu pravedne, i çiste çini.* I kako Suncze upire zrak ù Oblak, koyi tako prosuitglieh vidise kako drugo Suncze, tako i Dusça od milosti Boxye prosuitgliena prilikuyese Sunczu od pravde. Zato i Apostol piscuchi k'Rimglianom govori; oni koyi yema gliubezan, ispunioye zapovid Zakona, buduchi da ova nedilluye niyedno zlo, i onaye izvarsnost, dospitak, i ispugnenye Zakona: *Zaç ki gliubi, ispugnuye Zakon, zaç gliubezan, ne dilluye zlo; i zato ispugnenye*

De natura & gratia c. 70.

Rom. 13.

Za-

Zakonia yeſt gliubezan. I Sveti Ivan govori: *Koyi obsluxuye riç Boxyu, za iſto ù tomu gliubav Boxya ſvarſcena yeſt*. Oni dakle, koyi hochie bitti ſaſvima takmeni priliçyu Boxyemu, potribaye da usliſcayu Apoſtola, ki piſcuch Effeſinom, govori: *Budite naſlidniczi Boxyi, kako Sini pridragbi, i hodite ù gliubavi*; zaç Sin yeſt prilika Oççeva i ſva dobrota, i izvarſnoſt prilike, kakoſeye gori reklo, yeſt ſamo kolikoſe vechie moxe, da bude prikladna ſvomu priliçyu. Ioan. Ephes. 5.

O dabi dobro razumila Duſco moya, ove ſtvari, i po lipoſti prave mudroſti, i pravednoſti uçignena skladna tvomu priliçyu, dabi naſcla miloſt prid oççiyuh privelikoga Kraglia Goſpodina Boga: Kolikobi velik mir uxivala? Koliku slatkoſt okuſila? Koliko z'dobre voglie pogardilabi laskanya, i naslayenya ſvitovna? Zdrughe ſtrane pak dabi razmislila, koliko teſcko raſardiſe Goſpodin Bog, kada vidi gnegovu priliku prilipu prez zrake mudroſti, i urehe pravednoſti, oskvarnitiſe, oſmraditiſe, i pomraçatiſe mnogo slipom tminom od grihov: i *da çlovik poſtavglien ù poſcteny*e toliko viſoko slave, po koy- Pſal. 48.

ſe

se prilikovasce Gospodinom Bogom, dase paka takmi, i syednaczi xivinami ludimi, i ù svemu uçinise priliçan gnimi, za isto pristrascilabise, i darhtala, i nebi mogla po niyedan naçin upokoyitise, dokle s'yednom Rikom naglom suzami prigorkimi od skruscenya nebi oprala sve krivine i skvarni griha, i dokle nebise vratila ù paruo stanye prilike prilipoga obliçya i milosti Boxye. Da dokle stoyisc putuyuchi daleko od Gospodina, i po putu od Virre hodisc ù ovom xivotu, à ne po bistroy zraki òd vidinya, yemasc sveyer potribu od milosti, i gnegova zaschichenya, ne samo za uzdarxitise ù prilikovanyu kosi yure doteklà, da za uçinitise sveyer vechie prikladna, lipglia, i svitliya: uzdisci plaçuchi Bogu, i ouakomu govori. O prisveti, i primilosardni Gospodine, komu bi ugodno uçiniti ovu moyu Duscu priliku tvoyu, neostavi molimte uçinityu dospivenu, zaçchie yoschie kako yedan porad, zaçet neusnaxan, umnoxayyoy mudrost, nadodayyoy pravednost, ustanouitiyu, i zaklopiyu ù shranu tuoga Sarcza, neka ni smrad pohlepih putenih, ni taschina posctenyih svega Svita, ni prah, ki vitar dvixe
po-

pohotinyih, i smetenyih Zemaglskih; nigdar moglibi pogrubiti, ni osckvarniti ovu priliku suarhu stvarih stvorenih mnogo priczignenu; i ovo budi zadovoglno govoriti, od ovoga trechiega uzroka.

GLAVA V.

OStaye sada çetvarti uzrok, toyest konacz i dospitak, za koyiye çlovik stvoren i namignen, koyi ni drughi nego isti Bog; dalli ovi konacz yest od dvi varsti. Yedanye iznutargni, à drughi izvanski kakochiemo ù kratko izrechi suaki pose. Konacz i dospitak iznutargni od suake stvari yest dospiuenye, i suarscenye na kiye odluçena i namignena po suoyoy naravi, i koyi ona yema dotechi, kako dospitak yedne polaçe yest kadyoyse da nayzadgna ruka, i isto suarscenye od polaçez,aç onadaye sasuim dospiveua, kadyoy nemagnka niyedna stvar od onih, kese hochie na sagrayenye te polaçe. Takoyer dospitak yednoga stabla yest; kada istino moxemo rechi, daye doscal na suo-

ye svarſcenye, i kada daye vanka Mladicze, kada raſciruye liſtye, i reſciſe cuityem, à paka çini ſvoye vochle. Clovik dakle kiye uçignen, i namignena yedan doſpitak priviſoki, i priplemeniti, onada doſtigne ſuoy konacz, i doſpitak, kada gnegoua Duſca oççima od pameti viditi bude Boga, kakovye, i takovó vidinye bude zdruxeno poznanyem, i uminyem ſvih ſtvarih, i uxiuati bude ono nayzadgne, i nayvechie dobro, koyeye toliko yako gliubil, i ſaſnima xelil, à Tilo yemayuchi neumarloſt, i ſue ine doti, i vrehe Nebbeske, dotechichie Ray, i obilni plod plachie Boxye.

I zaç vridnoſt ovoga zadgnega Blaxenſtvua çlovika yeſt vidinye Boxye, pò komu mi kiſmo prilike gnegove yemamo prit na ſvarſceno ſtanye, i na izuchiu priliku s'naſcim sliçyen, i zato piſce Sveti Ivan: *Sadaſmo Sini Boxyi, i niſe yoſchie uskazalo çachie no bitti, zaç znamo da kadaſe ukaxe priliçni chiemo gnemu bitti, zaç chiemoga viditi kakovye*. Dabbi ti moya Duſco mogla ſtvoyin razumom poznati çaye ovo. Bitichiemo priliçni gnemu zaçchie-

1. Ioan. 3.

mo-

moga viditi onako pravo kakovye: velle hitro sve magline od svakoga pohotinya, i dragosstih razçinillebise. Bogye priblaxen, i zatoye takov, i uxiva, zaç vazda vidi samoga sebbe ù bityu svomu vlastitomu; i poznayuchi oçito daye priveliko dobro, s' velikin uxganyen gliubi samoga sebbe, i prez promine hipa vrimenitoga, od vika sam sebbe uxiva.

Od ovoga privelikoga dobra hotilye Bog da i ti yoschie budesc dionich, i na ovi privisoki, i priizuchi konacz stvorilteye. Ovo dayu na znanye one riçi Svetoga Mattia: *Vlizi ù veselye Gospodina tvoga*; toyest, dionich yoschie budi ti slugo moya, od onoga veselya koye uxiva Gospodin Bog, i one drughe S. Luke: *Ya naredyuyen, i pripravglian vam kakoye naredil i pripravil meni Otacz Kragliestvo, da blaguyete, i piyete svarbu stola moga*; toyest yachiu çiniti vas dionike Kragliestva moga, i moye Kraglieve Yizbine neka uxivate sammom ono posctenye, onu Gospodarschinu, i ono naslayenye ko ya uxivan, i ko uxiva Bog Otacz moy. I kobi nigdai mogal smislit kolikoye vi- Matt. 25. Luca 22.

 so-

soka Slava, kolikoye moguchie Gospostvo, i kakosu izuchie razkosce, i od ke varsti Blaxenstvo nascega Boga Kraglia svih Kraglih, i Gospodina od svih Gospod? Za isto oni koyi po putu razuminya, i uffanya uzdvigalbise na toliko visoko dostoyanstvo nascega dospitka zasramilbise boriti, i pravdati za dostignutye dobar Zemagl skih, i smuchievatise za kuti drago suprotiuschinu kabimuse zgodilla radi tih dobar, alli postaviti misal, alli Sarcze, i ù gnihse naslayevati. Zasramilbise, govorin, iskati telesna naslayenya, i darise ù suxanstvo podloxivsise gnimi, kako xivina oni kiye drugh, Angelih, illi dionich Priateglstva Boxyega, i neizreçenih dobar koye on opchi, i dariye svoyimi Priategli.

GLAVA VI.

KOnacz i dospitak izvanski suake stvari, yest oni, za kiye namignena, i uçignena stvar. Konacz yednoga stabla yest Gospodar, konacz çlovika yest samo Gospodin Bog gnegov, zaç Bog uçini clovika, uçiniga od svoga, za se-

sebega uçini, onga uzdàrxi, onga hrani, onmu daye plachiu, zato spraviczom zapovida: *Gospodinu Bogu tvomu klagnatichiesçse, i gnemu samomu sluxiti*. Proydi yosc naprid Dusco moya, i promisli, da sve ine stvari kesu uçignene za sluxiti çloviku, gnemu prude i sluxe, à ne sami sebbi. Za çlovika trudise xivina à ne za sebbe; Poglia, Vinogradi, i Vartli napugnayu Xitnicze, Konobe, i Tobozi çloviku à ne sebbi, i na pokon trud, i znoy slugh ni za gnih, nego za Gospodara, i dobitak, pokoy, zgoyenye; da ne tako Gospodin Bog tvoy koyi yosc da nima potribu od niyedne stvari, hochie za to bitti sluxen od çlovika, dalli korist, dobitak, i misto hochie daye za çlovika kimu sluxi, à ne gnegovo. O prislatki, i priugodni Gospodine od milosardya kochie bitti oni, koyi okusivsci yednu samo kapgliczu slatkosti oççeva tvoga gospostva, datti nesluxi svin Sarczem? Ca zapovidasc ti Gospodine tvomu Sluzi: *Primite yaran moy svarhu vas*. I koyiye Gospodine moy, ovi tvoy yaram? *Yaram*, odgovara, *moy sladak yest, i brime moye lagahno*. Ko nebi nosil z'dobre voglie oni yaram koyi neda ye

Matt. 4.
Deut. 6.
Matt. 11.

ye tugu, nego krIpi, i brime, koye nedaye texinu, dalli utiſcenye? S'pravin razlogon dakle nadoda, *ſnayticbieſe pokoy Duſcem vaſcim*. I koyiye ovi yaram tvoy koyi ne trudi, nego daye pokoy? Yeſt ona parva, i privelika zapovid: *Gliubiticbies Goſpodina Boga tvoga od ſvega Sarcza tvoga*. Matt. 22.

I kaye ſtvar laſnia, i lagya, i ugodniya, nego gliubiti dobrotu? lipotu? i glubezan? Zaç ſve ovoſi ti Boxe moy; koliko pravo ſudi, i reçe tvoy Sveti Sluga David, koyi ſczini da tvoye zapovidi bihu velle vechie doſtoyne, i bitti xeline, nego draghi Kamiczi od vellike ſczine, i sladye od meda, i od ſata. I nadodaye yoſc onim ki iſpune te zapovidi, pripravnoye velliko miſto. Caye ovo Goſpodine? Obitaſc yoſchie miſto, i plachiu onim ki obsluxuyu ove tvoye zapovidi, vechie xeline nego Zlato, i slaye nego ſatye Meda? Takoye ù iſto obitaſc plachiu, i plachiu velle vechiu, govorechi Apoſtol tvoy Yakov: *Goſpodinye pripravil yednu Krunu xivota, onim kiga gliube*. I çaye ova Kruna xivota? Yeſt vechie dobro, nego mi moxemo ſmisliti, i xeliti: zaç kako govori Sveti Paval, buduchiſe od Iſaie Iac. 1.

nau-

naučil: *Oko ni vidilo, Vho ni ſliſcalo, ni ù Sarcze çloviçye uzayde, kaye pripravil Bog onim kiga gliube.* Dakle iſtinim naçinom vellikaye plachia ku imayu oni ki obsluxuyu zapovidi Boxye. I. Cor. 2.

I ne ſamo ona parua, i nayvechia zapovid gliubavi Boxye yeſt koriſna, onomu kiyu izpuni, à ne onomu kiyu ſtavglia, dalli yoſchie, i ine zapovidi ſvarſcenaga çine, reſcega, uçega, proſuitgliuyuga, i çinega napokon obilatin naçinom, i napuno dobra, i blaxena. Zato ako niſi preſpametan ò çloviçe yemaſc znati da niſi za ino bil ſtvoren, nego za Slavu Boxyu, i za viçgne ſpaſenye, zaçye ovo tvoy zamirak, ovo tvoye cilo alli centro gdi ima poçinut Duſca tuoya, ovo blago, illi Texor Sarcza tvoga; ako na ovi doſpitak i konacz prideſc bittichieſc blaxen: ako od gnega odpadeſc bittichieſc prineſrichian. Zato ono ſczini, ſamo dattiye koriſno, i dobro kote privede na oui tvoy konacz à ono zloçeſto, i skodno çate od ovoga odvrati. Zgoyenya povoglna, alli neſrichna, i nevoglna; Bogaſtva i Vboſctva, dobro alli zlo zdravye, poſctenya, i pogardyenya, xivot, i ſmart niſu od ſebe po Sudu Mudroga: kaſe imayu xe-

liti i bixati; da ako prude za dobitye Slave Boxye, i viçgnega Blaxenstva yesu dobra, i imayuse mnogo xeliti, da ako skode, i yesu zle imayuse sasvakom pomgnom bixati.

LAVS DEO.

OSMI

OSMI SKALIN

Od promisglienya Duſce razloxite.

GLAVA I.

ADA razmiſlimo, i pro-
czinimo doſtoyanſtvo,
ſczinu, i plemenſtvo Du-
ſce razloxite, s'kom nad-
hodi ſve kolike ſtvari te-
leſne. Onaye Duh, kako tumaçe Sveti
Otczi one riçi Kgnigh od Narodov:
Stvori Goſpodin Bog çlovika od kala Gen. 2.
Zemglie, i udahnu ù Obraz gnegov di-
hanye xivota; I one drughe od Kgnigh
Tobie: *Zapoviy da Duh moy ù miru* Tob. 3.
priyat bude; I one Ekleſiaſtika: *Vvra-* Eccl. 12.
tiſe prah ù ſvoyu Zemgliu, i Duh uvra-
tiſe k'Bogu, ki dade gnega. Da pren ova
riç Duh priſtoyiſe yoſchie Vitru, od
kogaſe govori ù Pſalmu: *Duh naglih* Pſal.
vihar; I ù Vanyelyu: *Duh gdi bochie* Ioan. 5.
duſce, i glas gnegov ſluſcaſe: iaſvim tim

ſtvar-

ſtvarye ſtanovita da Duh naglih Vittar yeſt yedan kip velle tanak, koyi radi ſvoye tançine privelike vechieſe pribli-xa, i priluçuye naravi duhovnoy, ne-go niyedan drughi kip; dalli Duſca çlovika yeſt oſſobitim, i vlaſtitim na-çinom Duh, à ne Kip, ni Tilo, nitiye od niyedne materiye izvoyena, nego ſa-mo od Boga ſtvorena, ſvarhu koye ſtvari, ni niyedna ſumgnia, alli priçan-ye prid Nauçitegli Kattoliczi.

Odoula dakle poçigne plemenſtvo Duſce, i izvarſnoſt, i z Bogom priliç-noſt, zaç Bogye Duh, kako govori oç-çito Spaſitegl, i oni, kimuſe klagnayu, potribuye, da ù Duhu, i ù iſtini kla-gnayuſe. Dalli prem daye Bog Duh, i Duſca gliudska yoſçchieye Duh, ſa, ſvim tim Bogye Duh neſtvoreni, i Stvo-ritegl, Duſca yeſt Duh ſtvoreni, i ſtvo-renye, zato meu Duhom Boxanſtvenim, i gliudskim yeſt razlikoſt, i daleçına neizmirna. Koliko dakle Duſca moxe-ſe slavitti, daye ſabroyena meu ſuchian-ſtvih duhovnih, i zato vechieye pleme-nita, i izuchia ù naravi, negoye Neb-bo, i Zvizde: toliko vechie imaſe po-nixiti, i podloxitiſe povoglno Bogu ſuomu Stvoritegliu, zaçye od niſctar

Ioan. 4.

bil-

billa ſtvorena, i po ſebbi ſamoy, ni drugo, nego niſctar,

GLAVA II.

Z Drughe ſtrane Duſca gliudska, zaçye Duh ſimplicz, illi çiſt, yoſcchieye neumarla, alli nepodloxna ſmarti, zaç nima ù ſebbi niyednu ſtvar, koya moxe bitti raſczignena, alli kamoxe umriti. Da yoſchie od ovoga, koliko razloxito moxeſe slaviti ſuarhu ſvih Duſc od ſvake xivine nerazloxite, koye zayedno s'Tilom skonçayuſe, i umirayu, toliko potribno priſtoyiyoyſe ſctovati, i çuditiſe od izvarſnoſti, i plemenſtva gne Stvoriteglia, koyi neſamoye neumarli, dalli yoſchie viçgni, zaç ù niko uvrime Duſca çloviçya nebiſce, i po ſamoy vogli Boxyoy prialaye bitye; i yoſc da nima ù ſebbi niyedan poçetak, alli uzrok od raſcçigneny a, moglabi po vogli iſtoga Boga povratitiſe ù ſuoye parvo niſctarſtvo. I za to pravo reççe Apoſtol, da ſam Bog yema neumarloſt; zaſcto ni po ſilli, ni po niyednoy protivſchini, ni po niyednomu uzroku moxe bitti skonçan, buduch on 1. Tit. 6.

iſti

isti bitye, isti xivot, i istoçye viçgne, i neumarlost bitya, i xivota.

GLAVA III.

YOschieye Dusca gliudska naresce-na zrakom razuminya, buduchi; da nesamo poznaye, kollure, çaru, vogni, i zvonni, uvruchinu, i studen, tvardo, i meko, i drughe takove stvari; koye k'chiuchienyu telesnomu pristoye, dalli yoschie procziggnuye suchianstva, i stvari, nesamo ossobite, da yoschie, i opchiene, i nesamo gne promiscgliayuchi stvari sadagne, dalli yoschie i doscasne, i razloxechi prohodi, i probiye Nebbesa visoka, proyde ù dubinu propasti, alli Yezera; od uzrokov gre ischiuchi dilla, ka od gnih izhode; i od dillih uvrachiase parvin uzrokon, i poçetkom, i napokon osstrenom pametyu dosixe do istoga Boga, koyi na Nebbu ù suitlosti, koyse nemoxe pristupiti pribiva; i ovoye ona svitlost, od koye govori Sveti Ivan ù Vanyelyu:
Ioan. I. *Bisce svitlost istinija, koya prosvitgliuye svakoga çlovika pribodeçbiega na ovi Svit;* I David ù Psalmih: *Zazla-*
Psal. 4.

menovana, i zapisana yest svarbu nas svitlost Obraza tvoga Gospodine; I drugdi: *Nemoytese uçiniti kako Kogn, i Mazga, koyi nimayu razuminya.* Psal. 31.

Vellikoye ovo posstenye, i uvridnost Dusce, po koyoy çlovikye priliçan Bogu, i razliçan Xivinami: i podoulamoxe, i yema çlovik doyti ù poznanye kolikoye veliko, i izvarsno veliçanstvo, i viscina Gospodina neizmimoga i vikovgnega Stvorcza gne. Dusca yemazrak od razuminya: dalli Bog yest svitlost, i razum isti. Dusca prohodi od uzrokov na gnih dilla, i od dillih nagnihove uzroke, i poçetke, i od togarazloxenya velikon mukon vadi, i dotiçe znanye: Bog s'yednin samin, i çistim poghgliedom sve stvari ù yedno izuchim naçinom poznaye, i zna. Dusca razumi one stvari, ke yesu, i zato znanye, alli uminye gne od stvarih, ke yesu vadi: Bog razumiyuchi stvari çiniyih da yesu, i zato bitye takovih stvarih visi od Boxyega gnih znanya. Dusca domiscgliase sczinechi stvari, ke imayu bitti, koliko boglie moxe: dalli Bog te stvari vidi vazda oççito, kako proscasne, i sadagne. Dusca yema potribbu od mnozih stvarih za izvarsciti moch od

razuminya, kako prave Kgnixniteczi dell'Oggetto, Spetie, & Fantasma, prikazalischia, od prilike, i zamisoglienya, i takovih druzih: Bogu niyedna stvar takova ni potribna, zaç bitye suoye isto sluximu za sve to çaseye reklo, onye sve stvari; paçe isto bitye gnegnovo gnemuye pravo razuminye. Dusca napokon dokle pribiva ù Tilu, nesamo nevidi Boga, dalli ni magne vidi ossobitim naçinom Angele, ni sama sebbe, ni niyedno suchianstvo, illi bitye, yosc daye telesno; ù mnozih se stvarih varrà, mnoghe su stvari ke nezna, od vechiega dila stvarih ima sumgnu, i od velle malloyih vadi pravo uminye: dalli Bog zna sve stvari, niyednamu ni od sumgne, nigdarse neprivarra, sve stuaribosu oççite, i otuorene gnegouimi oççima, kako govori Apostol: *Svakasu oççite i otvorena gnegovim oççima*. Dakle ako çlovik toliko isczini, i uzuiscuye suoye uminye, da kako govori Apostol çini uzoholitiga, *(znanye nadima)*: Koliko yema on çuditise, i uzviscevati znanye svoga Stvoriteglia, koyemu priluçeno nasce uminye, ne uminye, da neuminye, i neznanye moxese zvatti?

Hebr. 4.

GLA-

GLAVA IV.

CEtuartomſe nahodi ù Duſci çloviçyoy niko drugo znaye koye neſtoyi ù ſamomu miſcglienyu, nego ù dillovanyu. Od kudaſu izaſcle mnoghe Kgnighe Mudrih Muxih od kripoſtih, i od zlih chiudih: toliki Zakoni Glavarih, i Poglavicz ki zapovidayu, tolika ſuitovanya Nauçiteglih Zakonov: toliczih Naredbih, i Naukov za doſtignuti dobro, i pohvaglieno xivglienye, ù kihſe vidi yedno çudnovato proſuitglienye razloga gliudskoga, radi koyih ſamo mnogoſu izuarſniyi gliudi, i plemenitiyi od xivine.

Dalli ſue ove ſtuari za niſċtarſe ſczine pri Zakonu viçgnemu, koyi xiue vazda yednak, ù pameti ſuoga Stvorcza, od koga Zakona, kako od priobilata uvrulgka iſteklîſu ſui Zakoni, i toliczi razlozi: pokle kako govori Sveti Yakov ù gnegouoy Kgnizi, ſam Bog yeſt daritegl od Zakonih, i Sudacz: Yedanboye Zakonnoſacz, i Sudacz Bog, onye Iſtina, Pravednoſt, i Mudroſt, po koy kragliuyu i uvladayu Kragli, i Zako-

ko-

konofczi odluçuyu pravedne ſtvari : Onye iſti *po komu Kraglichi kragliuyu, i Zakonoſczi pravedne ſtvari odluçuyu;*

Prov. 8. Zato nigdar nenaydeſe naçin dobra, i blaxena xivglienya, dokle nebudeſc priyat na Skullu Iſſukarſtovu, koyiye

Matt. 13. ſam pravi Nauçitegl ſa ſuoyon riçyu primoguchiom, i priyakim naukom nenauçiſce onu pravednoſt, koya nadhodi, i pridobiye pravednoſt Pijſcacz

Matt. 9. i Fariſeih, i nadodavſci yoſc onu pravednoſt Filoſofih, koye konacz pravednoſti Iſſukarſtove, yeſt Karità, illi

1. Tim. 1. Gliubezan, koya izhodi od Sarcza çiſta od dobre ſuiſti, i od praue Virre.

G.L A V A V.

PEto, Duſca gliudska yema niku trechiu varſt od uminya, koya ſtoyi ù ſagrayenyu ſtuarih mnogo mudrom pametyu. Vmiyu za iſto Pauczi ſnovati gnihove pauçine. Vmiyu Pticze uviti ſuoya ghgnizda. Vmiyu Pçelicze tvoriti Med; i umiyu Liſicze nayti yame kako Kuchicze, dalli ova xiuina; ſnikom potaçyu oſſobitom od naravi, i po yedan iſti naçin yednu ſamu ſtvar çine;

ne;

ne; dalli Dufca çloviçya narefcena razlogom, i proczignenyem iznafclaye hitriyu i naçine prez broya, po koyih fuako ino xivo ukrotti, illi hochie, illi nechie, i gnimi gofpoduye. Ni Pticzam prude krila, ni Riban dubina Vodi, ni Lavon, ni Medvidom gnihova privelika yakoft, Kogniem, ni Mazgam gnihova plahoft, Yelinom, i Kofcutam barzina, pokle yofchie diçicza s'nikimi naçini mnozimi ufillom i mrixami hittayu Pticze, i s'udiczami, i s' varfeami love Ribbe; Gliudi s'uminyem, i hitroftyu nauçilifufe privarrati, i zatyorati Medvide, i Lave u tamnicze guozdene, zançiczom hittati Kofcute, i Yeline, alli ubiyatiyih razliczim guozdenim oruxyem, ukrotiti Kogne, i Mazghe s'uzdom, i na fuoyu voglju çinitiyih poslufcne.

Cachiemo rechi od uminya Mornarih? Kolika zraka, i razum kaxe, i profuitgliuyefe u Dufci gliudskoy, poklefufe navadilli po xitkomu, i punu valov Moru probiyati, i putovati privelike Navi, i driva brimenniti priteskimi karczate, ne famo vesli, kako yednimi dobro ukripglienimi nogami, dalli yofchie s'yidri, kako dabi billi lagahna

na pera, i barza krella za letiti po Moru?

Cachiese rechi od texanya Zemagl, i Poglia? Kose neçudi od razuma gliudskoga, ako razghglieda Poglia razorana, i ureyena, Vinograde perivoye, vartle, yoschie ako razvidi razliçiti Potoczi velle lipe Vode za natopiti vartle, i polivati Poglia s'mudrim uminyem privedeni?

Yosc ça moxemo rechi od hitriye Poglavitih Zidarov? Ko moxe viditi neçudechise Palacze, Crique, Grade, Fortizze, Anfiteatre, Piramide, Guglie? Ostavglian hitriyu Pitturih, koyi s'kolori, illiti s'çarvon na dasczi izvedu Obraze gliudske, i drughe stvari, potli naçin dase prikaxuyu kako xive, i prave, à ne zamirene kolure i neizdillane çinese; ostavglian yosc drughe hitriye, i naçine, koye, alli za potribbu xivglienya, alli za utihu, alli za razkosce iznasclaye pamet gliudska, koyese tolike nahode, dase nemogu tako lasno zbroyti.

Zahvali dakle Dusco moya neizmirnoy dobrotti Boxyoy, damuye toliko ugodno billo staviti toliko veliku razliku meu tvovoy naravi, i meu inom xivi-

vinom: ma dvigni yoſchie oççi tvoye pameti iſtomu Stvoritegliu ù komuye vazda çiſt i biſtar uvruchiak razuma, i mudroſti, kaye od ſvih ſtvarih Nauçiteglnicza, i Stvoriteglnicza. Od toga priobilnoga iſtoçya iſtekloye kolikoye razuminya ù tvoyoy naravi udiglieno; i akote çini çuditiſe mnogo razuminye gliudsko, koyeye umillo podloxiti s'uminyem, i hitriyom pod zapovid, i pod ſuoyu moch xivine nerazborne, da vechie çudo uzrokuye ti veliki Goſpodin Bog; komu sluxe, i dobrovoglnoga posluſcayu ſve ſtvari, ne ſamo ke Duſcu yemayu, dalli yoſchie ſve one ke prezduſcne xivu. I akotiſe vidi velika ſtvar, da çlovik iznayde tolike hitriye probiyati Mora, texati Poglia, ſagraditi Kuchie: Zaç te neçini vech çuditiſe, da Goſpodin Bog s'mudroſtyu ſvoyom ſagradi Nebbeſa, Zemgliu, More, i ſve ono ça ù gnih xive, i pribiva, i da ſve koliko uvlada, ſvemu zapovida, i goſpoduye? I napokon akoſe çudiſc od uminya depingati, i zamiriti na daski, i da od tvardih Mramorih izvadeſe prilike, i Obrazi toliko izvarſni; zaçſe neçudiſc od hitroſti, i razuma tvoga Stuoriteglia, koyi od kala omiſi,

i izvede çluvika pravoga, i xivoga, i od yedne kosti Rebra çloviçyega çudnovatim naçinom izvede Xenu xivu, i pravu? Yoschie ako nadodavsci promislisc, da one stvari, koye gliudi çine, neçineyih prez pomochi, i zayedno dillovanya Boxyega: da one, ke Bog dilluye, po sebiyih samomu dilluye prez pomochi, i prez dilla druzih velle svarsceno.

GLAVA VI.

SCesto, Dusca çloviçya yest spravna, i nadarena slobodnom vogliom, i koyoyye opchieno s'istim Bogom, i s' Angeli, i radi koye ona mnogo nadhodi sve inę xivine. Vellikaye ova plemenschina, i çudnovata ova uvridnost, da tolikoye vechia slobodna voglia Stvoriteglia od svih stvarih, da prikladna, alli priluçena slobodschina Dusce s'onom od Stvoriteglia, çinise pravo daye yedan magliahan osin, alli tigna.

Naypriya slobod voglie gliudske nemochnaye, i mlokava i lasnaye, i prignuta obratti zle stvari, i skodne; slobod isvarsnoga hottinya Boxyega yest

i po-

po ti naçin yaka, i mochna, da za pomagnkati, alli bitti prignuta na zlo, nemoxe po nïyedan naçin. Zaç ako mochi umriti yest slabost i nemoch Tila umarloga, i nemochi umriti yest yakost i zdravye Tila slavnoga; tako yoschie mochi sagrisciti yest slabost i nemoch slobodne voglie, nemochi sagrisciti yest yakost, i kripost, i zdravye iste slobodne voglie. Kada veliki Bog suoyom dobrotom, i milosardyem ù Nebbeskomu, i ù blaxenomu Otaçanstvu, po millosti to nam dattichie ça on po suoyoy naravi vazda uxiva.

Drugo slobodna voglia istinim naçinom yest slobodna, ką moxe hottiti, i moxe nehottiti; i yosc moxe nehottiti, i hottiti, da ni lasna, i moguchia uçiniti ono ça hochie, alli dase neuçini ono ça ona nechie, ni sama ú sebbi, à yosc magne ù innih? Sliscay mallo Apostola, koyise tuxi ù listu k'Rimglianom; *Ya neçinim dokro ko bochiu, da çinim zlo ko nechiu*; i koyiy od nas, koyi nechiuti ù sebbi ovo suaki dan? Ya hochiu çiniti Molitvu Bogu skupnom pametyu, i zapovidam momu zamiscglienyu, alli fantasiyi, da doklestoyim çinechiyu, dase nesvrachia i nu- Rom. 7.

da, i dame ne potegne çiniti drughe stvari, i misliti, i nemoguyu uzdarxati ù tomu çayoy zapovidih, i kad ya magne mislim, nahodimse od toga zamiscglienya privaren, i ostavivsci Molitvu potegneme drughe stvari misliti. Hottilbih nexeliti, i nerasarditise vanka razloga, i po slobodnoy vogli ossobitim naçinom zapovidam mochi, kame sarditi çini, i xeliti, koyesu mochi ù meni, i pravo yemayu razlogu bitti podloxne, da hitro obsluxe i posluscayu zapovid istoga razloga, dase nepusti od chiuchienyih telesnih poyti izuan puta; i sa svim tim zgodise da neposlusca, i da ne ono, ça yabih hottil, da ono ça nebih hottil çestose uçini.

Da ono çaye çudnovato, i zayedno nesrichno, da Dusca zapovida Tilu, i Vdom telesnim, i hitro posluscayu, zapovida Dusca sebbi, i protivise. Odkle ova skazan govori Sveti Agustin: Zapovida Dusca dase ganne ruka, i toliko lasno poslusca, i barzo, i udigle, i Dusca Dusca yest, à ruka Tilo yest: zapovida Dusca da yema hottiti, Dusca nitchiese gannuti, niti to çini, da nechie sasvima, zaç nezapovida sasvima; ni dakle skazan, nego nemoch Dusce, zaç-

Lib. 8. Confess. c. 9.

ye

ye velle pritisnuta od zla obiçaya, nezdvixese sva od istine dvignuta.

Dalli slobod voglie tvoga Gospodina Dusco moya spunim, i izvarsnim moguystvom, yest po ti naçin zdruxena, i syedignena, daye od gne pisano: *Daye stvoril svaka, koyaye bottil*; i drugdi: *Nikorse nenabodi, koyi vogli tvoyoy moxese protivit*. Psal. 113. Esth. 13.

Za to Dusco moya akosi spametna, nemoyse slaviti radi slobodne voglie tvoye, dokle nepridesc na slobodschinu slave Sinov Boxyih, kada Nebbeski Likar sve tvoye slabosti, i nemochi ozdraviti bude, i xegliu tvoyu napuni, i nasiti suakim, i pravim dobrom. Meu to plaçi prez pristanka, i zayedno s'Prorokom ovako govori Gospodinu Bogu, *Budimi Gospodine pomocbnik*, nemoyme ostaviti i nemoy s'nikim dubokim snom, i samo po obiçayu da s'probudyenyem, i sasvim Sarczem prigovaray ono ça sedamkrat nadan govorisc, i ponavgliasc: *Gospodine nastoy na pomocb moyu, Gospodine teczi, teczi pomoxime*. Rom. 8. Ps. 102. Ps. 27. Ps. 69.

GLAVA VII.

DVſca çloviçya yema vogliu razloxitu, koya moxe, neſamo xeliti dobra ſadagna, i oſſobita, i teleſna, kako yedna Xivina xelle dalli yóſchie dobra. Kaſu daleçna, opchiena, i duhovna, koya po put Virre, i razloga prikazana namſu i tako yoſchie privelikо, i neizmirno dobro, kóye Bog iſti, i ovoye ono, koye çini çlovika priſtalla, i moguchia, dotechi velliku kripoſt, i navlaſtito Karità, illi Gliubezan, koyaye Kraglicza, i Matti inih kripoſtih.

Xivina nerazloxita gliube, dalli gliube gliubavyu poxelinya, nebuduchi gliubav od Priateglſtva, po niyedan naçin od gnih poznana, a ti Duſco moya uçignenaſi od Boga priſtalla, i moguchia priyati oni dar, koyiye uvruchiak ſvih darih, i koyi te z'Bogom s'privelikim dobrom naſcim po ti naçin ſyedignuye da on ù tebi pribiva, à ti ù gnemu pribivaſc, toyeſt ù gnemu, kiye neizmirna, i prilipa Gliubezan, alliti Karità, zaç *Bogye gliubav, i ko ſtoyi ù* (1. Ioan. 4.)

gliu-

gliubavi stoyi ù Bogu, à Bog ù gnemu.
Da akoye ovo toliko veliko dobro ù vogli stvorenoy, kòlikochie bitti ono, koyaye punna, i priobilna voglia Stvoriteglia? Samo voglia Boxya yest moguchia ù sebbi yimati neizmimu gliubav, koyom dostoynaye bitti gliubgliena neizmirna dobrotta Boxya; Niti yima potribbu ona voglia od kripostih, ni bitti ispravgliena od razuma; zaç voglia, i razum yednasu ista stvar, kako pren Mudrost, i Gliubezan, alliti Karità ù Bogu yesu yedna ista stvar.

GLAVA VIII.

DVsca gliudska yest ù Tilu gliudskomu, dalli velle razliçito negosu Dusce Xivin nerazboritih ù gnihovih teles, Duscebo gnihove yesu materiali, i toliko obhitayu, kolikose Tilo gnih prostira, toliko da yedan dil Dusce, yest samo ù yednomu dilu Tila, i sva Dusca ù svemu Tilu. Dalli Dusca gliudska buduchi Duh, koyi ne priyimglie razdiglienye yest çudnovatim naçinom sva ù svemu Tilu, i sua ù suakomu dilu istoga Tila, i prem da napugna

ſve Tilo; ſa ſvim tim nezapaçaye niyedno miſto ù gnemu, i kada Tilo reſte; Duſca nereſte, da poçigne bitti gdi pri nebiſce; i akoſe oſiçe, alli uſahne ko Vdo, Duſca neodſiçeſce, niti ſahne, da prez uvridyenya, alli promignenya niyednoga, priſtane bitti, ù onomu miſtu, gdi pri biſce.

Ovoye pravo Zarczalo, ko prikaxuye iſtinito bitye Boxaſtveno ù ſvih ſtvarih ovoga Svita; zaſcto Bogye Duh i nemore bitti razdiglien, i ſa ſvim tim vas Svit, i ſua dila Svita napugnuye, i niyedno miſto zaderxuye, i vaſye ù ſuemu Svitu, i vas ù ſuakomu dilu Svita, i kada yedna ſtvar izvodiſe, illiſe Raya iznova, Bog poçigne bitti ù gnoy, i za to nezgodiſe, daſe Bog gane s'miſta, i kada kogod ſtvorenye raſçiniſe, i umre, Bog nitiſe raſczini, ni umre, da priſtane bitti onde, i zato nepromignuye miſto. Toliko da Bog, i Duſca ſkladayuſe ù reçenih ſtvarih, dalli ù mnozih druzih, kakoye priſtoyno, nadhodiyin, i pritiçe Bog; buduchi da Duſca za da bude ù Tilu, i daga uvlada i ghibglie, i gane, potribbuye, daye ona forma, illi doſpitak, koyaga zaſtavglia, i zayedno s'gnim po ti naçinſe zdruxi

i sku-

i skupi da od Dusce, i od Tila uçinise, i zastavgliase yedan çlovik; Bog nima potribba bitti uçignen forma, alli Dusca Svita, ni da od gnega, i od Svita uçinise skupno yedno suchianstvo sloxeno; dalli on od suoye neizmirnosti ovo yema daye su uda od yedignistva nerazdigliena da bude vas ù svih mistih; od suemoguystva, da sve stvari uvlada, sve uzdarxi, i sve nosi, i sve ghibglie.

Yosc da Dusca govorise daye ù Tilu svemu, sa svim tim ni ossobito, nego ù onih dilih, koye xivu, i yesu duhovate; za to ni ù umorih, ni ù uvlasih, ni ù nohtih, ni ù udih svih, alli martvih, çloviçyih: Bogye prez sumgne ù suih stvarih, i nesamo ù telesnih, da yoschie ù duhovnih, nise moxe uiyedna stvar ukazati ù koy Bog niye sasuima.

Yoschie Dusca, niye, nego ù Tilu suomu, i ono tiskno, i kratko, i ù komusu svi dili, i ùda zayedno suezana, i syedignena, zaç akobi yedan dil od drugoga razluçilse i oczipil, ù onomu nebi mogla po niyedan naçin bitti Dusca: dalli Bog yest vas ù ovoy skupschini, i ù mnosctvu svih stvarih Svita, prem daye priveliko mnosctvo, i ù gne-

go-

govih dilih, prem da nisu zayedno sloxeni, i syedigneni, yosc dase yedna drughe tiççe, i akobi drughi, i drughi novi Svit stvoren bil, i ù svih vazda bi bil sasuima vas Gospodin Bog, buduchi zati uzrok pisano: *Nebbo, i Nebbesa Nebbes neobbitayu tebe;* zaç akobi druga Nebbesa, i drughe Zemglie uçinilise yoschiebi bil ú gnih po oni isti naçin, po kiye yur ù ovih stvorenih; i akobi opet nova Nebbesa, i nove Zemglie nebroyene uçinilese, sue kolike sasuima napunilbi, i gdi Bog nebi biil, niyedna stvar nebi biila.

2. Paral. 6.

GLAVA IX.

OStran svega çasmo rekli, Dusca çloviçya yema yoschie ù sebi priliku niku netoliko bistru od Priboxastvenoga Troystva, zaç yema spomenu plodnu, moch za razumiti, i gliubiti: i yosc zaç, yer pamet s'razuminyem Raya yednu niku suoyu riç od ke, i od pameti izhodi gliubav, zaç ono çaye od pameti poznano, i od riçi kako dobro prikazano: udiglie od voglieye pogliubglieno, i xelino. Dalli s'naçinom

mno-

mnogo vechie vifcim, i Boxaftvenim, Otacz Bog raya riç, toyeft Sina Boga; i Otacz i riç dihayu Duha Svetoga Boga, koyiye xivim naçinom gliubav, i xivi uvruchiak fuake dobre gliubavi; i za ovi uzrok Otayftvo Prifvetoga Troyftva nadhodi naçin narauskoga razuminya, nitiye niyedan Filofof, yofe daye velle nauçen, i od izuchia razuma, koyibi mogal dotechi, alli doyti na poznanye te Svete Troyicze, ako nebi od zgara profuitglien. Zaç Dufca çloviçya izvodi riç i gliubav, koye nifu fuchianftva, nego ça prihodi fuchianftvu, toyeft accidenti, i zato nifu Sobftva, dalli Otacz Bog raya riç, alli Sina, kiye zayedno fcgnim fuchianftvo, i Otacz i riç dihayu Duha Svetoga, kiye zayedno fuchianftvo s'obima, i zato pravo i doftoyno tri Sobftva immenuyufe, Otacz, Sin, i Duh Sveti,

Olifc ovoga Dufca gliudska izvodi yednu riç i voglia izvodi yednu gliubav, koye dugo uvrime nemogu produxiti: da Bog Otacz raya riç viçgnu, i Otaez i riç dihayu Duha Svetoga, kiye toliko-yer viçgni, nemoguchi bitti Bog prez te riçi zgoragne, i prez Duha Svetoga. Napokon Dufca gliudska zyednom famom

mom riçyu, illi missalyu, toyest po- znanyem yednu samu stvar prikaxuye, i zato mnoghe izvodi, nesamo riçi illi misli od pameti, da yoschie od ust; i voglia gliudska yema izvest mnoghi Atti od gliubavi, akochie mnoghe stvari obgliubitti: dalli Bog s'yednom samon riçyu reççe sve stvari istinite, i s' yednim samin dillon gliubavi gliubi sve stvari dobre.

GLAVA X.

NApokon Dusca çloviçya yema ovo ossobito, da dokleye ù Tilu, prem dase nevidi, ni slisca, nise ganne, alli miçe, i yedva poznayese daye tot ona, nise vidi da Tilu magnka niyedna stvar, kadse ona odili: sa svim tim ona daye Tilu sva ona dobra, ka yema, chiuchienye, ganutye, govorenye, svaisceno stanye, Lipost, Yakost, zaç za ki razlog çlovik dokle xive, vidi, slisca, govori, hodi, stoyi na nogah, yakiye, i lip, i gliubak, nego zaçye ù gnemu Dusca? I zaç pokle çlovik umre, nevidi, neslisca, negovori, nemiçese, da lexi gardoban, i za nisctar uvridan, i mar-

i marzak fuakomu, nego zaçfeye odili-
la Dufca, od koye fva ona dobra do-
hodyahu?

Pravo tako Bog, ò Dufco moya, po
gnegovoy Boxaftvenoy millofti xive ù
tebbi, onye uzrok, ki çini da ti vidifc
one ftvari, koye ti Virra kaxe, i oççi-
tuye, da slifcafc ono ça ù tebi govori
Gofpodin, da ghredefc po putu zapovi-
dih k'Nebbeskomu Yerufolimu, da go-
vorifc ù Molitvah Bogu, da ù nagova-
ranyu fvetomu, i nauçenyu davati bu-
defc pomoch iskargnemu, da ftoyifc na
nogah, produxuyuchi ù dobrih dillih,
dafi yaka, i kripka ù arvanyih protiva
nevidinih, i yadovitih Nepriategl, li-
paye, i ugliudna prid oççima pribiftri-
mi nevidinoga Boga, i prid Angeli gne-
govi: da çuvayfe odiliufcife milofti
Boxya, kaye xivot tvoy, ti nekufcafc
skode, koye fobom donofi fmart parva,
od ke budefc potegnuta na drugu fmart,
od koye nedayefe odkupglienye, ni u-
skrifcenye niyedno.

O dabi Gofpodin Bog otuorilti oççi
od pameti, i dabi mogla dobro razui-
diti lipotu izvarfnu, i fuietlinu, skoyom
ye narefcena Dufca ona, kaye ù milofti
Boxyoy, i po Karitadi tisktno fognim

zdru-

zdruxena, i s'koyimi gliubeznivimi oç-
çima Bogyu zaghleda, koliko dostoy-
no, i prikladno misto gnoy pripravglia,
koliko gnoy vessélye, i radost obita,
i s'kolikon xegliom çekayuyu Angeli, i
ini Blaxeni Dussi; za isto nebi mogla
nikako podniti, da tolika lipota bude
naymagnom machiom oskvargnena; i
akobise to po nesrichi kadgodir zgodil-
lo, usilovalobise oçistiti ono pogrub-
glienye, i yosc dabi magliahno billo s'ri-
kom uvruchih, i obilatih suz. Tako
pravo od Svetoga Frane Sveti Bona-
ventura kaxe, koyi zaç dobro znadisce;
da nemogasce naslidovati Yagncza pri-
çistoga prez koyegodi trohe nastoya,
s'obilatim daxyem gorkih suz, koye
svaki dan proliuasce, nastoya oçistiti
Duscu, i opratti sve kolike yosç dabi
bille magliahne, i prilagahne trohe;
i ako po dillu iste millosti Boxye otvo-
riletibise oççi iznutargni, i dabi mogla
razghgliedati kolikoye vellika grubo-
chia Dusce grisçne, kolliko smradni
vogn diha-ta Dusça, koliko smardechia,
i çarugliua marçina ona uçinise, i ko-
liko marzi Gospodin Bog, i Angeli Sve-
ti obrattiti k'gnoy Obraz, prem dabi
billa prilu lipu ugliudno naresçenu, i

oççima gliudskimi ugodna bilabi: prez niyedne ſumgne po ti naçin nenavidilbiyu, i marskoſt noſilbi nagnu, i toliko omrazilatibiſe, da po niyedan naçin dopuſtilabiſe takova uçiniti, i ù onomu toliko neſrichnomu ſtanyu ſtati dugo uvrime, kako ù martvomu ſnu.

LAVS DEO.

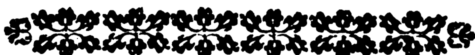
NAÇIN

KAKOSE YEMA STAVITI V DILLO, I V OBICAY SPASENI NAVK OD SKRVSCENYA,

Izvadyen iz yednoga kratka ú vixbanya, i nagovoranya na izvarſcni xivot Karſtianski,

OD

P. Otcza MARK' AN-TONIA OLIVE.

PRIDGOVOR.

OVOMV kratku nauku kaxunamſe lipi razlozi, kinas potiçu, i ſiluyu opchiti çeſto Atti od pokayanya, i skruſcenya.

Drugo, zatim kaxuſe puti, i naçini, s'koyimi lagahno, i barzo ovi bogogliubni, i Sveti nauk, i obiçay moxeſe zaſtaviti, i proſtriti po ſvih Karſtianih.

Trechie, ſtavgliaſe prid oççi naçin, kako moxemo ſtaviti ù dillo ovi Att od skruſcenya zayedno s'iſtumaçenyem, i napunim uvixbanyem toga Atta. I ako S. Paval Apoſtol brez priſtanka ſuoye grihe plaçe odpuſchienemu na karſtienyu, i to S. Auguſtin govori, tolikoyer, i Sveti Petar, i druzi mnozi po vas xivot plakaſce ſvoya pomagnkanya, i nam, koyiſmo ſtavglieni ſvarhu zaſtave Apoſtolov, buduchi vellekrat uvridili

Boga, çanamſe drugo priſtoyi, nego bolitiſe, vapiti, i uzdiſati, zuilechi, i plaçuchi, kako poçita Sveta Criqua ù Molitvi onoy, *Zdrava Kraglicze*; i Sveti Ivan Karſtitegl, i Goſpodin Iſſukarſt iſti, koyi po velikoy ſvoyoy mudroſti znadiſce çaye Sinom Adamovim nay vechie potribno ù poçetak ſvoga pripovidanya zagruſti, i priporuçi onimi riçmi: *Cinite pokoru priblixaloſeye Kragliestvo Nebbesko.*

RAZ-

RAZLOZI

Ki nas potiçu na pokoru gribov, i na skrufcenye.

PArvi yest, da buduchi strah Boxyi poçetak mudrosti, parva, i poglavita stvar na ku nas ovi strah potiçe, yest dase stavimo ù milost Boxyu, à tose çini po skrufcenyu, koyaye poglavito dillo pokore, na kunas Sveta Pisma nagovarayu. Yemamo dakle suaki dan nastoyati, navlastito da çinimo Att od ovoga skrufcenya, ça nay gufchie moremo, buduchi da oni isti kise neçuyu dasu ù grihu smartnomu nisu sasvim stanoviti dasu ù stanyu od milosti Boxye (akoyim nebi bilo ossobito oçitovano) i nikor nebi ima bitti sasvima stanovit, i brez straha daye uçini dobro ù prosasno vrime Atte od skrufcenya, alli od Ispovidi ù Sakramentu Pokore.

Drughiye Razlog, zaç ine Devociuni kadagodir nikim neproczignenyem tolikosu od vechie pohvagliene, da pripro-sti gliudi ostayuchi kako privareni mi-

sle, da ſamo po tih Devotiunih yemayu dotechi viçgne ſpaſenye, i takoſe mallo mare pobogliſati ſvoy xivot, i zle ſvoye chiudi. Dalli ova Devotiun dilla od skruſcenya toliko yeſt potribna, i i koriſtna, da hvalitiyu mnogo, ni tako laſno daſe uçini zalihoſt, buduchi da s'gnom nemoxe grih ſmartni skupa ſtati; paçe potribnoye da kadi produxuye gne çeſto naſtoyanye, tadi, i pobogliſanye xivota nasliduye.

Trechi Razlog, pokle da neznamo çaſa, ni hipa ſmarti naſce, yemayuchi] za ſtanoviti çlan od Virre, da nikor kiye ù ſmartnomu grihu moxe bitti ſahragnen ako nebi yemal parvo skruſcenye s'odlukom iſpoviditiſe na vrime kadaſmo darxani, od tuda ishodi da za uſtanovititi, i ſigurati ovim naçinom naſce ſpaſenye, niyedna ſtvar ninam vechie potribna, nego daſe naydemo skruſceni ù ſvako vrime.

Cetvarti, zaç prem da po nauku od bogoslovacz Sakrament od Iſpovidi pokornika od nedoſpiveno skruſcena; (to yeſt kadſe boli zaçye oskvarnil Duſcu grihom, alli zaçſe ſtraſci muk od pakla) çini doſpiveno skruſcena, toyeſt zaçmu daye miloſt Boxyu, ſaſvim tim ſuakí

ni-

nima vazda vrime, ni prigodno stavlastito na vrime od smarti, priyati ti Sakramēt; i yosc vellekrat zgodise da pokorniczi kad gredu na Ispovid, nesamo gredu napunno skrusceni, to yest zaçsu uvridili dobrotu Boxyu, da nimagne s'onim nedospivenim skrusceny€ koye po reçenomu nauku Nauçiteglih potribno da od nedospiveno skrusceni uçinese dospiveno. Za to yedna stvar yest velle potribna da suaki dan usiluyese svaki s'pomochiu Boxyom uçiniti pravi Att od Skruscenya.

Peti, prem da ti nauk opchieni yest dobar opchienim naçinom, i sigur, sasasvim tim ù yednoy stvari od tolike vridnosti, i potribe, kakovaye od nascega viçgnega spasenya, imalbise çlovik koliko vechie moxe uçinit stanovit, i sigur çineehi pravi Att i dospiveni od skruscenya, s'koyim i s'odlukon ispoviditise na vrime nnredyeno, stvarye stanovita, i istinita kako çlan od Virre dachiese shraniti.

Sesto, yosc (opchienim naçinom govorechi) moglobise zgoditi, od strane Sluxiteglia toga Sakramenta kogodir Pomagnkanye, alli kadabi bil Gluh neslisçausi Pokornika, alli ko godir drugo pomagnkanye, tada pravo Skruscenye

ye Pokornika naknaditichie, i napraviti ſuako pomagnkanye, kobiſe zgodillo prez gnegove krivine, da prez skruſcenya niyedna druga ſtvar doſpivenim naçinom moxe nadoknaditi to pomagnkanye.

Sedmi, toliko da na niyednu ſtvar çlovik vechie, i boglie ima naſtoyati; Koliko pomgniti za imati parvo pravo skruſcenye. I za to kako govori S. Paval buduchi duxnoſt ſtariſcin, i Pripovidavacz, i Iſpovidnikov çiniti ſmiriti Duſce s'Bogom, imalibi ù ovomu dillu ſtaviti ſvu pomgnu, i trud, da Ovçicze gnimi priporuçene budu vazda hoditi prid liczem Boxyim ſvoyin Sarczem iſtinito skruſcenim, zaç tako bitichie udiglé ſmireni s'Bogom.

Oſmi Razlog çinechi Goſpodin Bog vogliu onih kiſe gnega boyuv, i buduchi on bi pripravan proſtiti Sodomi, i Gomori ſamo dabi naſcloſe deſet pravednih ondi, nemoxeſe nikako razloxno ſumgniti, ni dubitati, da gnegova dobrota nechie s'velikim miloſardyem odvratiti takove biççe, i pedipſanya vrimenita. koya meritayu naſci griſi, i udiliti ovaka dobroçinya, i miloſti toliko vrimenite, koliko Duhovne, kebiſ-

bismo mogli xeliti, i uffati, ako suakì dan budemo ispuniti mi isti, i drughih uçiti ovi Sveti, i toliko potriban nauk Boxyoy dobroti toliko ugodan, i priat.

Deveto, zaç za pobolsati, pravim naçinom xivot, za iskoreniti zle chiudi, za pedipsati çesto nasce Tillo, i pokoromga ukrotiti, i za napridouati ù suakoy kriposti, i resti suaki dan ù Gliubavi Boxyoy, i iskargnih i ù harnosti za dare, ke primamo, i za nastoyati na suaku varst dillih od millosardya, i za dostignuti milost Boxyu, i produxiti ù gnoy, i ù suakom dobiu, nemoxese nayti niyedna pomoch, ni potaknutye yaçye, i suarsceniye, nego oui nepristani obiçay za nastoyati sueyer napravo, i suarsceno skruscenye, koyi Duh i obiçay mallo po mallo, i s'velikon slatkostyu dostignutichie oni koyi suakì dan çesto çine ovi Atti. Kako zdrughe strane mnozi od onih kise çignahu dasu uçinili velik napridach ù duscevnomu xiuotu kadgodir pokle mnoga Litta tako xivisce, napokon nepomgnivsi çiniti ovo skruscenye, vratilisuse na gluvotine i nesrichno padose ù grih. I od toga bi uzrok poglauiti, zasçto nerazborno slobodni, i nepomgnivi mallo

po

po mallo gnihouon kriuinom izgubise ovi Duh, i obiçay od skruscenya i straha Boxyega, neobsluxuyuchi svitt Duha Suetoga, hottisce stati prez straha grihov kiyim bise proschieni; za to stvarye velle prudna i korisna ponovgliati suaki dan vellekrat ovimi dilli ovi obiçay prauoga skruscenya.

Puti, i Naçini kakose ima staviti ú obiçay, i po Karstyanih prostriti ova DEVOTIVN.

PArvo, suaki koyi xeli shranitise, odluçi ù sebbi stanovito ispugnevati çesto oui mnogo bogogliubni obiçay naymagne duakrat na dan, toyest Yutro i Veçer, i akobi pomagnkal ù tomu da sam sebbi postaui, i uçini ku god pokoru. A Otczi, i Mattere od obitili gnihovu Diczu, i Mlaysce, i suih od kuchie, yemayu nauçitiyi ti naçin od skruscenya z'dola pisano.

Drugo, yoschie imase nastoyati da Vladavczi vrimeniti, i starifcine Crique çine zapouiditi Mestrom od Skule, da imayu nauçiti gnihoue Vçenike oui spasseni nauk, i onni koyise uçe sctiti, i pisati staue prid oççi çestokrat da ispisuyu, i scte ovi Att, i Naçin z'dola pisani, neka tako ù napridku dobbi gnihoue vazdayim bude upita, i utvardyena ù pameti.

Trechie Plovani, i Pripovidavczi, i Ispouidniczi çesto yemayu ovi obiçay spominati pripovidayuchi; i slifcayuchi Ispovid onin kiyih slifcayu, i kise ispouidayu. Yoschie Ispouidniczi mogu kadgodir datti za pokoru da gouoru za nikoliko dan oui Naçin od Skrufcenya Yutro i Veçer.

Cetvarto, Gospodari ki imayu podloxnike moglibi çiniti stampat suoyimi pinezi mnoghe karte od ouoga Atta od Skrufcenya kako yosc od Iskufcenya Confcienczie, i çinityih razdilit i istumaçit ù kratko priporuçivsci yednu stvar od tolike potribbe.

Peto, Starifcine od opchin, kakosu Generali, i Kapitani od Galiy, Nauih, Soldatih, ramnicz, i inih takouih yemalibi nastoyati da suaki dan Yutro, i Ve-

Veçer poklese da'zlamen od *Ave Marie*, svi skuppa visokin glason uçine ovi Att kakoye ú Naçinu dolli Naredyenu alli drughim dobrin Naçinom.

Sesto, Radovniczi, i ini Criqueni Muxi kad stoye pri onih kisu na smart i yimayu sarçeno nastoyati da kisu na onoy velikoy potribi çine ove Atte od Virre, Vffanya, i Gliubavi, i navlastito od ovoga Skruscenya koliko boglie mogu ispunitiyih, i s'tin uzrokon yimayu naučiti, i nagovarati onih ki okolo stoye, dase nauçe, i stave ù obiçay doklesu zdraui, ovo korisno, i toliko potribno dillo za shranitise. Yoschie mnozi drughi Naçini naytichie oni kisu uxgani ù Gliubavi Boxyoy, i xelinyu spasenya, izkargnih, kakoyinse zgodi ki uzrok svakoga kako boglie mogu, s'kimi puti ovi privridni obiçay mogabise zastaviti po svih Karstianih.

Naçin od Atta Skruscenya.

GOspodine moy Issukarste, istini Boxe, i istini Cloviçe, Stvoriteglíu, i Odkupiteglíu moy, buduchi vi oni ki yeste Poçetak, i Issoçye suakoga do-

dobra, i milosti, i zaç vas gliubin svarhu svih stvarih, bolinse sasvin Sarczen dasan uvridil Boxanstveno vasce veliçanstvo, i stanovito odluçuyen nigdare vechie sagrisciti, i bixati sve uzroke kibime potakli na gnih i ispoviditise czilovato, i ispuniti pokoru kami bude dana, i visce toga prikaxuyen sua moya dilla, sve tughe, i xalosti i vas xivot moy za osvetu, i pokoru grihov moyih. I kako ponixnovas molin, tako i uffan ù dobrotu, i milosardye neizmirno vasce proczignene muke i smarti, dachieremi udiliti vascu milost dase pobolscan, i produxin ù gnoy do smarti. Amen.

Istumaçenye ovoga Atta.

SKruscenye yest stvar toliko vridna, i prizcignena, da oni kiyu istinito ima sasvin daye mnogo texke grihe uçinil svake varsti, udigle dostigne odpuschienye od suakoga uvridyenya, i povrachienamuye milost, i priazan Boxya, dostigne sve kriposti, i Dari Duha Svetoga, koye bisce izgubil po sagriscenyu: I akobise zgodilo da poyde s'ovoga Svita neispovidivsise nimayuchi

pri-

prigode od Iſpovidnika doſtigne ſpaſenye, i slavu vikovgnu. Ovo skruſcenye (yimayuchi pravu, i Katoliçansku Virru ù Iſſukarſta Goſpodina naſcega) naslagnaſe, navlaſtito na Boxyu Gliubav ſuarhu ſvake ſtvari, i ima tri dila oſſobita. Parvo, yednu boleſt ſuarhu ſvih boleſtih kebimuſe mogle zgodit, za buduchi uvridil Boga, zaçye on oni kiye toliko doſtoyan da bude gliubglen, i poſctovan ſvarhu ſvih ſtvarih; koya boleſt, potuardyuyeſe i umnaxaſe ù Duſci çlovika, parvo mislechi ono dobro koye ſvaki ſmartnim grihõ gubimo. Koyeye vechie dobro od ſuakoga inoga, i zato kadaga izgubimo yimamo chiutiti vechiu xaloſt, nego kada izgubimo zdravye, poſctenye, xivot, i ſuaka i na dobra, yoſc daſu ſva skupa ſyedignena. Zdrughe ſtrane reſte, i vechiaſe çini ova boleſt proczignuyuchi zlo, i skodu kunam donoſi ſuaki grih ſmartni poklenas çini Nepriategle Boxye, ſuxgne Diavla paklenoga, gardobne, i grube kakoſu iſti Diavli, oſudyene ù vike, koya zla yeſu vechia od ſvih inih zlih, skod, i muk ovoga xivota yoſc daſu skupa sloxeni. Odkle izhodi, da yedan ſamo grih ſmartni akobiſmoga uçinili, yema nam dat-

datti yoſchie vechie boleſt, koliko vechiu yemalibinam datti kadbiſmoyih vechie uçinili?

Drughi dil Atta Skruſcenya, yeſt yedna ſtanovita odluka nikadar vechie ſagriſciti, toyeſt ni za Gliubav yedinoga dobra, koga ſagriſcivſi mogli biſmo dotechi; ni za ſtrah niyednoga zla, ù koibiſmo neſagriſciuſci mogli upaſt; pokle kakoſeye rekło dobro, koye ſagriſcivſci gubimo vechieye od ſuih inih dobar ovoga Svita zayedno skupglienih, koya ſagriſcuyuchi moglibiſmo dobitti: I zla, i skode ſagriſcenya yeſu vechia od ſvih zlih, i ſchiet alli skod zayedno skupglenih, koya po ſvaki naçin moglibimiſe zgoditi ako neſagriſcin.

V ovoy opchienoy odluci nehtiti nigdar ſagriſciti, yemamo odluçiti uuratiti tuye akoſmo ça duxni, i obsluxiti vas Zakon Boxyi, i ſve one ſtvari keſmo darxani obsluxiti oſſobiton naſcon duxnoſtyu; zatim da odluçimo çuvatiſe ſuakoga uzroka ſagriſcenya, i uçiniti ſvetu Iſpovid na vrime naredyeno; napokon uçinit pokoru kanam bude dana. I za obilatiye zadovoglſtvo za muku uvrimenitu odluçenu od prav-

de Boxye grihon; prisstoise prikazati Bogu vas xivot nasc skupa sasuimi nasçi dilli, i sasuimi dillovanyi, i tarpglienyi na ovomu Svitu.

Trechi dil yest prositi i zayedno uffarti proschienye grihov, i yosc milost za pobolssati, i za mochi produxiti, ù gnoy do smarti, koya proscgna, i uffanye, yemayuse nasloniti, i kripost priati od dobrote, i neizmirna milosardya Boxyega, i od dostoyanstva priczignena karvi, muke, i smarti Issukarsta Gospodina nascega, koye stvari lasnose mogu viditi ù zgora reçenomu naçinu Atta Skruscenya.

Pridavak stumaçenya.

YEmayuse yosc oudi spomenuti nikolike stvari, za boglie razabranye, i za vechiu korist. Parvo, da zgora reçeni naçin Atta od Skruscenya ne stavgliase za çiniti, i govoriti onimi istimi besidami zaçbise mogal s'drughimi riçmi prominiti, i razlogom s'kimbise mogal izrechi ono çase ù gnemu razumi, i uzdarxi.

Drugo, da ako ù koyoy stvari potribu-

buye da razum pomgliuvo proczini, i da voglia priſtane ſuoyim hotinyen, i ganutyem k'onomu çaſe govori. i ça beſide dayu razumit ù ovomu dillu oſſobitin naçinom potribuye nekaſe dobro sklada Sarcze i Voglia s'beſidami tcga reçenoga naçina od Skruſcenya, zaç ne ſuaki ki kadgod proſcti alliga reçe ovi Att, udiglebi uçinil, i izvarſcil pravi Att od Skruſcenya; potribuye dakle razabrati dobro s'pametyon, i Sarczem uvruchin skladatiſe s'onim ça govori.

Trechie, da kakono zapovid gliubiti Boga ſuarhu ſuake ſtvari, razumiſe da nam Bog bude naydraxyi, i da to nay vechie ſcinimo, i ſtimamo, to yeſt da ako ſve ſtvari ovoga Svita ſtavilibiſe ſyedne ſtrane, a zdrughe Gliubav, i Poſſctenye Boxye, yemaſe vechie ova ſciniti i draxyeſe darxati nego ſue te ſtvari ovoga Svita; tako boleſt, i privelika xaloſt daſmoga uvrrdili, ni potriba daſe chiuti ù Tilu ſuzami, i s'uſdazi, i z'druzimi takovimi dilli, (i yoſe daye to velle koriſno i xelino) koyi uzdaſi, i ſuze uzrokuyuſe od xaloſtih velle magnih, kako rekſi kadſmo izgubili Otza, Bratta, i ine dragoſti.

Gervarto, da oni koyisu dobro razumili ù çemu stoyi czilovàto, i pravo skruscenye, kakoseye zgora ù trinh Attih ossobitih istumaçilo; mochichie mnogo ù kratye, alli ustmi govorechi, alli samo! Sàrczem uçiniti ti Att od Skruscenya; ku stvar potribuye zamiriti, za mochiga boglie, i çeschie çiniti, yoscchie kadsmo velle zapriçeni, i okupani i yosc kadnamse nagla ka stvar zgodi, i ù ças nagle smarti, i radi onih istih ki umiru opchieno, i koyi radi nemochi velike nemogu sctiti, ni velle govoriti. Mochichie dakle kiye dobro uvixban, i obiçan çiniti izvarsno ovi Att, uçinitga samo dvvima, alli trima uzdasi ù svoyen Sarczu, ù kihse uzdarxe tri ossobita Atta s'dughimi zgora reçeniml Pridavczi, koye stvari sue, oni kiga çini ima razumiti skupno prem da nebise od svih ossobito dobro spomenul kako po priliczi.

V parvomu uzdahu, alli ganutyu voglie, probuditi ù sebbi yednu bolest (akobi bilo uzmnoxno, neizmirnu) aliyu xeliti, zato zaçsmo uvridili Boxanstvenu dobrotu, za Gliubav koye potribovasce tisuchkrat ùmriti, negoyu uvriditi.

V dru-

V drugomu uzdahu probuditi ù Sarczu iznutargnemu yednu stanovitu odluku naslognenu, i ukripglenu na suemoguchiu kripost milosti Boxye nigdaryu vechie uvriditi.

V trechiemu uzdahu uçiniti yedan Att kripka uffanya dachiemo izprositi proschienye nascih grihov, i pomoch yoschie nesagrisciti ù napridak, i çuuatise od uzrokov sagriscenya, ispouiditise, i uçiniti Pokoru i vratiti tuye. I koibidobro bil nauçan i obiçayan ù ovomu svetomu dillu, yoschie yednim uzdahom, i ganutyem iznutargnim Sarcza mochichie ù yedan hip, uçiniti ovi spaseni Att navlastito kadse zgodi, koyi nagli ças siluyuchise uçinitga sasuima suoyimi dili keye inadą izvarsceva napuno premdase ù yedno od svih nespomene i moxe uçiniti od svega toga na vrime kako yedan pat, i uvit s'Bogom hotechi razumiti, i zatvoriti ù tomu uzdahu sve to çase gori reklo, kako sctimo ù Kgnigah od Kraglev; da Kragl David buduchi pokaran po naredbi Boxyoy od Proroka Natana od veliczih grihov rehsci uxganim Sarczem, ondu spasene riçi, *Sagriscih Gospodinu*, slisca udiglie od istoga Proroka srichni 2. Reg. 12.

 od-

odgovor : *Goſpodintiye proſtil grih tvoy* .

Napokon buduchi da ovi Att od pravoga Skruſcenya izhodi i kripiſe od Gliubavi Boxye s'koyon gliubimo gnegovo Boxaſtveno veliçanſtvo ſvarhu ſvih ſtvarih, i naslagnayuchiſe na tu Gliubav, ona Duſca kaye dobro uvixbana ù izvarſnoſti ovoga Atta, i uxgana xelinyem Gliubavi Boxye, ne ſamo ſvarhu ſvake ſtvari ſcinechi gnegovu dobrotu, dalli yoſchie uxganim, i mnogo yakin chiuchienyem, i dragoſtyu naſtoyati bude s'takovon miſalyu, i intencziunom, alli namignenyem ù Actih ſvarſcenih, i xeſtokih, ù ovoy ſuetoy Gliubavi, yema znati da velle laſno, i slacko pripomaxuchi kripoſt miloſti Boxye, uzdarxatichieſe, i naprilovati, ù nepriſtanu razbornu, i slackomu Duhu Skruſcenya. A ki uſiluyuchiſe razliçimi naçini çiniti bude ovakove Atte koliko boglie umi i moxe, ter ſum nji yelivih dobro uçinil yimaſe utiſciti, i upokoyitiſe s'onim ça meu nje Nauçiteglie govori yedan vridan od gnih, da takovo naſtoyanye yeſt zlamen pravoga Skruſcenya .

Rom. 1. Promisli ſvaki ça Sveti Paval govori piſcuchi Rimgnano n : *Yedali obilnoſt, i bla-*

i blagost dobrote gnegove, i ustarpglienya, i duga podnosenya nehayesse, neeznaduchi, da dobrotinstvo Boxye na pokoru te vodi.

A potvardosti tvoyoy, i nepokornim Sarczem skupgliasc sebbi sarxbu ù dan gniva, i oçitovanya pravednoga suda Boxyega.

Atti za pripravitise priat milost Boxyu, i suaki Sakrament, à navlastito za pripravitise na punat od smarti, ù kihse ù kratko uzdarxi çaye gori pisano od Atta Skruscenya.

Parvi Att od Virre.

YA Gospodine moy tvardo, i stanovitto virruyem sve ono ça virruye, i darxi Sveta Matti Czriqua Katoliçanska; i ossobito ono çase uzdarxi ù Vir-

-rovanyu's i za onu ſuetu Virru pripravanſan datti tiſuchkrat moy xivot kakoſuga S. Muçeniczi dali, i obitan i priſixen na Svete Evanyelye produxiti ù ovoy Virri do koncza xivota.

Drughi Att od Vffanya.

YA Goſpodine uffan ù vaſce miloſardye neizmirno, i ù Karv Goſpodina Iſſukarſta prolitu za me, dachieteni proſtiti ſva uvridyenya kaſan uçinil ſuprotiua vaſcoy dobrotti ſagriſcuyuchi, dachietemi udiliti vaſcu miloſt, i pomochi, da nigdar vechie neſagriſcin, i datimi viggne Blaxenſtvo.

Treti Att od Gliubavi.

CA chiuvam vratiti Goſpodine za toliko dari, kemiſte udilili; à navlaſtitò daſte ùmarli zame na Krixu, datiehiuvam yedan dar od Gliubavi. Evo vileſt veſelin, i raduyen, daſte ſuemoguchi, iſta Lipoſt, iſta Mudroſt, i Dobrota neizmirna: Vechie ſczinim, vaſcu voglin iſpuniti nego ſuako ino

dobro, i za nepristupiti, i neuvriditiyu, pripravansam umriti. Xelim da dobrota vasca bude od svih poznana, sctovana, i gliubgliena, i nastoyatichiu koliko vechie mogu davas svi poznadu, i gliube.

Cetvarti Att od Skruscenya.

KAyense, i bolim Gospodine moy od svega Sarcza moga vechie nego od niyednoga drugoga zla, dasan vas uvridil çinechi vellekrat suprotiva vascoy vogli prisvetoy, i stanovito odluçuyen da nigdar vechie nechiu vas uvrideti, i dachiu sve vasce zapovidi obsluxiti.

Peti Att od Sakramentov.

INekami prostite grihe moye hochiuyih koliko pria ispoviditi, neka primen moch, i kripost nesagriscevati hochiu çesto pokripitise Svetim Sakramentom Tila i Karvi vasce.

Mo-

Molitva.

Cinte Gospodine da svi oni, kise nahode izdihuchi, pripravise na smart dobro s'ovima petimi Atti. Amen.

NA-

NAÇIN

Mnogo koriſtan za potak-
nutti ſan ſebe na

SKRVSCENYE,

I

BOLEST

SVOYIH GRIHOV.

Naçin mnogo koriſtan za potaknutti ſan ſebe na Skruſcenye, i boleſt ſvoyih grihov.

PARVO proſſim millosardye Goſpodina dami da pomoch.

Yaſam Goſpodine oni, koyiſan umil ſagriſciti, i nasladitiſe ù grihu, à ſada ni umin, ni mogu bollitiſe kakobi pravo biilo od moga ſagriſcenya; zato utiçenſe, i mollin vas Goſpodine moy, daſe ſmiluyete name, i raçitemi datti yednu priveliku boleſt od ſvih grihov moyih, toliko da budden vechie xaloſtan daſan vas uvridil, nego od niedne drughe muke, i protivſchine, kabiſe mogla ù ovomu xivotu zgodittimi.

Zato proſſim, i zaklignan vaſcu dobrotu radi doſtoyanſtva priſvete muke Iſſukarſtove, dopuſtitemi tu milloſt

Go-

Gospodine za neizmirnu dobrotu, i miloschiu vascu; i za prisvetu muku vascu, i za priczignenu Karv, koyu zame toliko obilno hottiliste proliti; za sve one prigliube bolesti, koye za moye grihe toliko vesselo hottiste podnitti.

Dostoyansam suakoga pokaranya, i govorim san sebbi. Ca çinisc Dusco moya? Ca moxe bitti da toliko mallo ù Sarçzu chiutisc uvridyenye Stvoriteglia, i Boga tvoga? Dobro kaxesc, da neproczignuyese çaye grih, çaye uvriditi toliku dobrotu, i toliko veliçanstvo.

Ah gdi bisce moya pamet, kada Gospodine vas uvriyevah? Kako bi uzmnoxno ostaviti vas, kiste uvruchiak xive Vode, za zloçestost, i smrad griha. Ah zaçmise nezgodi pria smart, nego mislih uvriditi vas? Smaman, i prespametan ya bih uçinivsci zaminu dobra neizmirna za yedno naslayenye, koye ú yedan ças prohodi? O neharniyi od ittih xivih, zaç yemah vogliu, i ruke za uvriditi toliko velika Dobroçincza, od koga priah xivot, i suako dobro ko uxivan.

Pravoye dase sramuyen, i osuadin san sebbe. Ah zloçesti grisciniçe reczimi

mal-

mallo, koyi plod ſada yemaſc od tvo-
yih grihov nego ſamo zaſramglienye, ,
ſmetenye, i uzrok da gorko plaçeſc,
dokle yemaſc yednu urru xivglienya?
Catiſe çini, kiſi dobitak uçinil, budu-
chi izgubil Goſpodina Boga, i dobil vi-
kovgnu muku? Koti zlo uçini Bog
tvoy nikadar? Zaç hottilſi uvridittiga?
Yeda zaçtiye daroval xivot, koyi brez
gnega nemogaſce imatti? Alli zaç uçi-
nivſciſe ti gnegov Nepriategl izaggnan
iz Raya, hotti on prolitti ſvu Karv od
ſvoga xivota, za dattiti xivot da budeſc
umiren s'Otczem viççnim, i uveſtite
ù Blaxenſtvo, koye biſce izgubil? Re-
çimi nevirniçe, ku ſtvar nepravu nayde
ovomu Goſpodinu Bogu tvomu, koga
ti pogardi, i odiliſe od gnega? O Kra-
gliu priviſoki kakoſi ti podnoſſil toliko
uvrime yedno ſtvorenye toliko nehar-
no? Kako od yednoga neçiſta tam-
gniaka niſi ukazal oſvetu? Yeli uz-
mnoxno Goſpodine da ſtoyechi ya vas
uvriyuyuchi, vi ſtahore dayuchimi xi-
vot, i mochi, koye obrachiah ſuproti-
va vaſcemu Boxanſtvu? Ciſtoſe vidi, i
poznaye, da dobrota, i uſtarpglienye
vaſce yeſt prez mirre, i koncza. Yoſc-
ye veliko çuddo da Sveti Angeli mogo-
ſce-

sceese uzdarxati da me nepedipsasce radi Gliubaui vascega posstenya, videchi dase ya tako opaçno nosim suprotiua-snihovu Gospodinu: yoschie kako Diavli, kisu Boye, i Spunitegli vasce-pravde, nepovukosceme tisuchkrat dolli ù Pakal za zgorritime; kako dostoyahu moya dilla.

Poznayem Gospodine moyu duxnost. Pravoye dakle Gospodine moy, da ovi oççi nebuddu nigdar zatvoreni, nego vazda zlovoglni, uçinese potoczi suz, i plaçça, zaç vas uvridih, nebuduchi dostoyan duignutiyih k'Nebbu.

Plaççi dakle nesrichna Dusco moya, uzdisci, zaç yemasc velik uzrok, paçe-akoye uzmnoxno dvigni, i scagli glase, i uzdahe tchia do Nebbes; yurre Gospodine po vascoy millosti poçignem-poznatti, dá svako pedipsanye, i pokoru, kubivan bilo drago dattimi, dostoynoye podnitimi; nitimise moxe-zgoditti nevoglia, alli protivschina, od koye bihse yemal tuxiti.

Odluçuyem dakle sueyer nevogliti, i pedipsati ovu zallu, i neçistu putt, pokorom, i svakon osstrinom za uçiniti osuettu, i pedipsanye za moya uvriyenya kavan uçinih. Prauoye zaisto, da-

oni

oni kiseye naslayeval uvriditi suoga Stvoriteglia, dase naymagne ovako boli, i kaye. Da svarhu svega odluçuyem ù napridak, pria izgubiti xivot, nego vas nikadar uvriditi, ni pristupiti ù koy zamiritoy stvari vascu vogliu listo da vi Gospodine pomoxeteme vascom milostyu. Koyi s'Otczem, i s'Duhom Svetim xivete, i kragliuyete po sve vike vikov. Amen.

Duhovna Molitvicza za rechi ù suako Yutro.

Y Avanse klagnam Boxe moy Prisveto Troystvo, i ponixuyemese tchia do dna Zemglie, i dubinnu Pakla pod oblast, i zapovid vascega velliçanstva. Virruyem, i Ispovidam vas tvardo, i stanovito za moga pravoga Boga, i stavilbih ne yedan xivot, da tissucchiaih za svidokovati i potuardititi sue ono, çastese raçili obyaviti Svetoy Czriqui, i çinitime poznati po vascemu Svetomu Pismu. Postavglian sve moye uffanye ù vas koliko mogu, i umin xeliti od stvarih uvrimenitih, i duhovnih,

alli ù ovom alli ù drugomu xivotu, koliko dobra mogalbih imatti ù sadagne uvrime, i ù vike neçekan od inuda priati ni xelim, ni uffam, nego od vas Boxe moy, suako dobro moye, kisi yedino Vffanye moye. Vami danaska, i vasda pridayem Tilo i Duscu moyu, sve mochi moye, spomenu, razum, i vogliu, i sva chiuchienya, i uda moya, i stanovito odluçuyem, da nepristayem, ni nigdar yeman pristati kolikoye ù meni na niyednu stvar, kabi bila od naymagnega uvridyenya vascega veliçanstva, i sa svim Sarczem hochiu postaviti sve bitye moye, na slavu, i sluxbu vascu. Pripravansam priati suaku muku, kami od ruke vasce doyde za van zgoditi.

Xelim svu kolsku moyu moch vazda pridati, i stratiti; neka vasce veliçanstvo bi bilo sluxeno, i gliubglieno od svih gliudih na ovom Svitu. Dragomiye, i vessellimse sasuim Sarczem daste vi toliko proslavglieni na Nebbu, i na Zemgli, i neizmirnim naçinom naslaguyense suarhu svega daste Blaxeni ù vike. I yosc dabih yemal bitti osudyen, kako dostoye moye gardobne grihe, gliubim vascu dobrotu sasvon dragostyu. sasvin moyin Sarczen, i sasvon

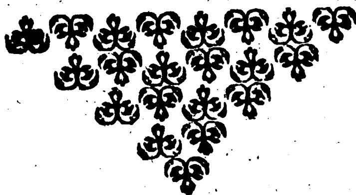
mochiu Dusce moye, i Tila moga, i hottilbih imati Gliubav, kusu imali svi Sveti, i Priblaxena Divicza Maria, i çloviçanstvo Prisueto Issukarstovo, i akobi bilo uzmnoxno hottilbih immatti gliubav neizmirnu s'koyon vi gliubite samoga sebbe. S'ovom gliubavyu, i s' onom od svih Blaxenih ya syedignugem gliubav moyu mnogo nesvarsçenu, i s'dostoyanstvom Svetih, i Priblaxene Divicze, i Issukarsta Gospodina nasçega prikaxuyem vasçemu veliçanstvu dilla moya vazda, i kropinyih, i posuechiuyem s'Karvyu Priçistoga Yagncza. Yeman odluku priati sva proschienya, kabih mogal dostignuti ù dillovanyu momu danasçgnemu, i prikazatiyih za Dusçe, kesu ù Purgatoriu, i za Pokoru, i za dovoglstvo moyih grihov, s'koyimi uvridih vas Boxe moy brez konçanu dobrotu, i privellese bolim svarhu suakoga zla radi gnih, i pitam ponixen proschienye, i odluçuyen stanovito nigdar vas uvriditi. Poznayuchise zato velle potriban od ossobite pomochi za ispuniti sve kolike odluke zgor reçene, pridayen Tilo, i Duscu van Gospodarom, i velliczim Obranitegliem ISSVS, i MARIA, dame çuvate kako vascu

ſtvar. Poſtavglianſe ù vaſce Ranne, ISSVSE, obraniteme ù nutra ù gnih danas, i vazda, doklemi dopuſtite viditi, i gliubiti vas ù vike. Amen.

Moxeſe reçhi na parvo naskoçenye napaſti:

Yaſan ISSVSOV, i MARIYIN,
koyin vazda Sarcze, i Duſcu moyu
daruyen. Amen.

LAVS DEO.

DRVXBA,

I OPCHIENYE DVHOVNO

Posctovanoga Otcza

DOMINIKA JESV MARIA

Druxbe Karmelitanske Bosohodechih.

GARGVR PAPA XV.
Na vikovgnu ſpomenu.

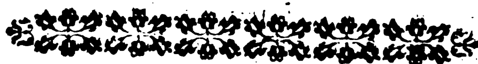
ICGNEGA Paſtira, koyi za ſvoga ſtada ſpaſenye boti na Oltaru Krixa prikazati-ſe; Mi prem da ne doſtoyni Namiſtniczi buduchi na Zemgli, ſvever od ſpaſenya Ovçicz nam priporuçenih miſlechi, one ſtvari, koye na ſpaſenye Duſc virnih bogogliubno buduchi namiſcgliene, i iznaſcaſte Paſtirskom miloſcbion primamo, i iſte virne dayih izvarſce, i iſpune potiçemo, dilechiyim proſcbienye, i odriſcenye gribov koliko vidimo ù Goſpodinu daye doſtoyno i ſpaſeno. Buduchi dakle kakoſmo razumili pogliubglieni Sin Dominik Ieſu Maria Reda Fratar Karmalitanskih Boſobodih dal na ſvitlo yedne Kgnighe Duhovne beſidechi od triuh putih izvarſnoga xivota, to yeſt od onih kiſe poçigniu oçiſcbievati, i od onih kiſe proſvitglievati napriduyu, i kiſe izvarſno ù gliubavi z'Bo-

gom ſyedignuyu, potaknut uruchim Bogogliubſtvon, i uxgan xeglion poſctenya Boxyega, i napridka duſcevnoga ſazda, i piſate Kgnighe nam vele ugodne, na doſpitku koyih ſtavglia bogogliubno, i koriſno uvixbanye, izvarſnoy Gliubavi, i ſpaſenyu Duſc virnih, vele prudno, koye naziva Druxbu, *alli* Opchinu Duhovnu: *Mi zato za uzmnoxati bogoſctovye i ſpaſenye Duſc Nebeskim blagom Crique kakonas gliubezam Boxya potiçe, ſvim koliczim, i ſvakoy Muxskoy glavi, i Xenskoy, koy Duhovnu ovu Druxbu, ſada i ù naprid primu naſc blagoslov, i napuno proſcbienye gribov miloſtivo dopuſcbiuyemo parvoç akoſe ſpravim naçinom kayucbiſe od gribov ſvetim priçeſchienyem pokripeſe, i za uſviſcenye Svete Matere Crique, i gne potribe, i za izkorenutye Poluvirſtva, i za Poglaviçz Karſtianskih ſyedignenye bogogliubno Goſpodina Boga budu molili, i tolikoyer ſvakomu od ove Druxbe naçaſc gnihove ſmarti dopuſcbiuyemo naſc blagoslov, i napuno proſcbienye ſvih gnihovih gribov, i odriſcenye, ako ſprave pokayuſe, iſpovide, i priçeſte, alli kad nebi mogli to uçinit, libor skruſceni imenuyu I S S V S M A R I A uſtmi*

mi ako mogu, akoli ne bogogliubnim Sarczem. I pokle meu ine ſtvari ke yemayu iſpugnevati, nayparvaye da virni ù toy Druxbi yednoç, nay magne ſvaki Miſecz Sveti Sakrament Tila Iſſukarſtova primu; zato neka ovo uvruchbie izvarſce ſvim koliczim, i ſvakomu, ki Sveti Sacrament yednoç na Miſecz prime, kakoſeye gori reklo, i moliti bude, kakoſeye reklo, na puno proſchienye od ſvih gribov miloſardno ù Goſpodinu darivamo, koye proſchienye mogu za Duſce od Purgatoria naminiti: niſctar nemoguchbi ſve ine ſtvari ſuprotiva ovomu nareyenyu.

Dano ù Rimu pod peçatom Ribara pri Svetomu Petru na 27. Gienara 1623. naſcega Papavſtva godiſchie drugo.

N A-

NAGOVARANYE Bogogliubnu Stioczu.

NAGOVARAM ſve virne i Karſtiane opchienſim naçinom da ovu drüxbu, skupſchinu, i opchinu duhovnu primu, i obgliube, zaçchie biti od privelike Duſi gnihovih korifti i utihe, i za ſue gnihoue potribe, i nevoglie lik velle dobar, za daſe ſuaki od gnih obogati i napuni duhovnimi blagodaryi opchiechiſe ù gnemu i iſpugnuyuchi gliubezan izuarſna od Karitadi; koyiu Goſpodin Iſſukarſt toliko xeli nam, i priporuçuye, i koyaye vlaſchia, i oſſobita pravih Vçenikov gnegovih. Staugliena ye oua skupſchina pod zazchichienyem i krilō Blaxene Divicze Marie, i nitiſu velle teske, ni muçne ſtuari, kenam ſtauglia, i priporuçuye da çinimo; kakochieſe ſad moch viditi, i rehſi ù kratko triſu ſtuari oueke yema çiniti yedan za drugoga.

Par-

Paruaye, ſuaki dan govoriti, *Zdrava Kraglicze*, i petkrat *Otçenaſc*, i *Zdrava Maria*, za pet potrib, kechieſe ſad ù drugomu puntu iztumaçit.

Drugo, ſuaku petnadeſte dan alli naymagne ſuaki Miſecz iſpoviditiſe, i priçeſtit.

Tretye, ſuako Godiſchie çiniti profeſſiun alli iſpouidanye Virre naymagne dvakrat, akoyu neumi uçinit, rechi çeſto, *Virruyu ù Boga*.

Oue tri ſtuari nebrane ina dobra dilla koyabi hotil kigodir nadodati za reçene potribe, toliko vridna i koriſtna za dobro xiuiti, i dobro umriti; kako rehſi gouoriti ſuaki dan *Letanie G. B. od Loreta*, ça yur mnozi çine, çiniti gouoriti Miſſe za ti iſti konacz, ça tolikoyer çine nikoliczi dogouoriuſciſe meuſobon, priçeſtitiſe ſuaku oſan dan.

Dalli neka oua druxba bude vechie opchiena, ſamoſu tri vechie ſtvari ſtavgliene gori poçitane za ſuih, i yeſu temegli, i zaſtaua od ouoga ugrayenya duhounoga, to yeſt oue druxbe.

Od

Od pet zlih poglavitih, alli teskih potrib, za koye izliçiti zaſtavilaſeye ova Druxba, i Opchina Duhovna.

PEtye neuogl teskih, i potrib nayvechih, koye tarpimo ſui Sini Adamoui po vas xiuot naſc na Smarti i po Smarti. Zatobi prauo bilo da ſuaki çlovik procziniuſciyih ſmiluyeſe na ſamoga ſebe, i da s'prauoga Sarcza radi, i naſtoyi za iſpunit Zakon od Karitadi pomochi ſebe, i inih izkargnih, buduchi da Goſpodin naſc toliko xeli da prauagliubaui bude meu gnegouimi Vçeniczi.

Ouu pet zlih, i potrib yeſu oue keslide.

Parua yeſt pericul alli poghibil, ù komu xiuu ſui prauedni, i kiſu ù miloſti Boxyoy, to yeſt pericul da padu ù grih.

Druga, yeſt ſtanye neſrichno od griha, ù koyemu toliczi ſtoye, i toliko laſno ù grih padayu. A k'tinſe yoſc pri-

dru-

druxuyu oni nesrichni, ki stoye ú tminah vanka krila Suete Matere Czrique.

Trechia, uzdarsci sue potribe telesne i duhoune, iznutargne, i izuanske, opchiene, i ossobite, koye mnozimi naçini muçé; i neuoglie suako varst gliudih.

Cetuarta ye ona koyu na oni strascni punat od Smarti suaki nas tarpi.

Peta, stanye onih nebozih Dusc, ke su muçene ù Purgatoriy.

Za neka suaki sebe sarçeno pomoxe i tolikoyer druzih, dobrobi bilo nayti, yedan put i naçin, po kibi suaki stauil na sridu çagodir od suoga, za uçiniti yedan skup, i kavidal tolik, dabi moga bit od toga suaki pomoxen, ù suoyih reçenih potribah, i tobise moglo zuati yedno opchieno blago, i kako yedan munat od Milosardya, illi Pietadi, alli skup duhouni ù koyi ima suaki stauit suoy dilak, i od toga skupa suakomu, kibi od sebe suoy dilak staui, moglobise za gnegoue potribe prouiditi, odkle suakomubi plodilo za ono malo çabi stauil, ne samo sto, da i tisuchia, i yosc uechie za yedan. Zaç od onoga mala dilka, kibi onda na sridu, biobi dionik od mnozih dobar, zaçbi mnozi brez broya, kisu yur ù puoy

Drux-

Druxbi moliliza gnega, i ouose zoue sklad illi Druxba duhouna za lik, i rimediy pet reçenih potrib, ù ki skup od suakoga stauitise yema ù tri stuari.

Paruo, Molitua, ku suaki yema çiniti velle sarçeno za suih onih, ki ù ovu skupschinu vlizu prikaxuyuchiyih Gospodinu, i pet gnigouih potrib, i uvruchie molechi za lik, i pomoch gnihovu.

Drugaye, da suakim dilouanyem dobrin, ko suaki od oue skupschine spomochiu milosti Boxye uçini, xeli izprositi od Boga onu pomoch, od ke ovi, kisu ù Braschini vechiu potribu yemayu, i nato dayih ossobito na mignuye çesto, ponavgliayuchi tu vogliu i odluku, sczinechise kako sluga od suih tih skupglienih, za koyese velle ossobito trudi.

Trechie, da suako ono dobro dillo çlovika pravedna ko dostoyi satisfacziun illi plachiu niku, i zadovoglstvo s'kinse plachia za muke vrimenite kesu grihon ispovidgnenin odluçene, i za ke nij pravdi Boxyoy zadovoglno uçigneno; Zato za onih od Braschine yema namignevati suaki ovu plachiu, neka Dusce onih, kesu bile ù ovon skupu, alli Druxbi

bi budu oslobodyene od muk od Purgatoria zaçye to yedno dillo od velike Gliubezni, alli Karitadi velle ugodno Gospodinu Bogu, koye on dobro plachia, i one Dusce od gnega pomoxene pak mole zagn ù Rayu.

Osoboyno dakle bitichie ova Brasschina pod krilom i zaschichienyem Blaxene Divicze Marie nasce Gospoye i Odvitnicze, i tako svaki dan govoritichie *Salve Regina*, alli *Zdrava Kraglicze*, pozdravgliayuchiyu na ime svih inih, i molechiyu za dobar napridak te Druxbe, i za sve potribe s'gora reçene svakoga, kise ù gnoy nahodi, i za Nevirne, kisu vanka Svete Czrique.

Drugo, yemase govoriti svaki dan pet *Otçenasscih*, i pet *Zdravih Mariy*, za pet zgora reçenih potrib svakoga od onih, kisu ù Druxbi, i akobise kad zabili, alli nemogli rechi çichia nemochi; ne zato izgubitichie proschienye inih dobrih dilih onih, ki zagn mole.

Trechie, yemayuse priçeschievati svaku petnadeste dan, alli yednoç nay magne na Misecz, i priçestitise, i to ossobito za svih onih, kisu ù Druxbi, i za reçene gnihove potribe, i t'kobi bil zapriçen, alli impedin nemoguchise

pri-

priçeſtiti, da yemaſe iſpoviditi, i duhovnim naçinom priçeſtiti; i akoſe nebi ni iſpoviditi mogal, daliſe yema skruſciti pravim skruſcenyem, i odluçiti, koliko pria iſpovidatiſe, i priçeſtiti, na ovi konacz, inaminu.

Cetvarto, yema ſuaki na Litto duakrat çiniti profeſſiun, illi iſpouidanye Virre ſam po ſebi, i ako nebi umil ſctiti, nekayu çini prid ſobon proſctiti, à da on ſve to potvardi kako virniKarſtianin, i ako nebi yemal, komu proſcti, rekſi vruchim Sarczem duakrat, *Virruyu ù Boga*.

Peto, na poçetak kad vlize ù ovu Druxbu nepotribuye drugo, nego daſe iſpouidi, i priçeſti za dobar napridak Druxbe, i da uçini iſpovidanye Virre kakoſeye reklo, i da prikaxe namignenye. Molitav iſproſcenyih, i zadovoglſtuih kakoſeye zgora reklo, za onih kiſu ù gnoy, i kichie biti.

Ova intentiun, alli namignenye yemaſe çeſto ponaugliati, navlaſtito kadſe priçeſtimo, i kadſe bude gouoriti; *Zdrava Kraglicze*, alli *Salve Regina*, i pet *Otçenaſcib*, i *Zdravih Mariy*. I za toſee oude doli ſtavil yedan naçin toga namignenya, kinchieſe mochi sluxiti

P ko

ko htit bude, alli drughim naçinom, kako vechiu chiutiti bude devotiun, alli ovakovi riçmi, alli priliçnikovim, alli samo Sarezen.

Oua skupschina nestiska pod grih smartni, alli prostni, samo oni koyi pomagnka hotechi, i prez dobra razloga, ù zgora reçenih stuarih, za onada nechie biti dionik dobar duhovnih, kase od Druxbe na oui konacz prikaxuyu ouim ossobitim naçinom, nise zato brani priporuçeuati druzih nascih iskargnih, i onih kinsmo darxani. Paçechie biti sveta stvar nastoyati to uçiniti vazdakrat kadse bude moliti za onih, kisu ù Druxbi, rasciruyuchi ovo namignenye, alli intentiun za suaku inu varst gliudih, i tako to dillo bude od vechie plachie, i vechie moguchie isprositi, i ti takovi vechichie dobitak uçiniti. Tolikoyer nezabragnuyese namigneuati, ù kugod prigodu, i za ki god uzrok dilak kigodir tih dillih, kimise zadovoglno çini Bogu za grihe, za kegodir Dusce od Purgatoria, yosc da nisu od one Druxbe.

Mo-

Molitva, i namignenye, ko yema uçinit ſvaki virni Karſtianin, kad vlize ù ovu Druxbu, i yemaſe vechiekrat na godiſchie rechi. oſſobito na vrime od ſvetoga priçeſchienya.

BOxe viçgni Goſpodine naſc zahvàglianti ſa ſvon hitgnom moga Sarcza za neizmimnu vaſcu dobrotu, koyu nepriſtano opchite, i udiluyete vaſcinu virnim, i za mnoghe pute i naçine koye nam providate za naſc duhovnī napridak, à ſada oſſobito blagoslivlyan vas za ono naredyenye ove ſvete Druxbe, i skupſchine duhovne pod krilon Blaxene Divicze Marię, koyu Druxbu, i skupſchinu opet priman prikaxuyuchi ſue moye uboſtvo, to yeſt ona dobra dilla, koya ſpomochiu milosti vaſce çinitichiu, i ſve ono çabih timi dilli moga

ga izprositi, koya od sada dayen, i namignuyen ossobito za svih onih kisu ù ovoy svetoy Druxbi, xelechi, i molechivas dayih prim?te za gnihove potribe, dayih vascon desniczom zaschitete, i çuvate nekayas neuvride; i akobi po gnihovoy nesrichi, ù grih pali; dase raçite koliko pria iz gnegayih izuaditi, i tolikoyer dati prosuitglienye i pomoch svin onin, kisu ú tminah privareni, kisu vanka krila Svete Matere Czrique, da iz gnih izaydu. Takoyer budivan ugodno prostriti vascu pomoch svarhu svih onih ovoga skupa ù gnigovih ossobitih potribah duhovnih, i telesnih, iznutargnih, i izvagnskih; opchienih i ossobitih od kihsu nevogleni, i navlastito na ças od smarti, i tolikoyer za Dusce, kesu bile ù Druxbi ovoy, i kechie biti, akosu ù Purgatoriu; za koye prikaxuyenvam sue zadovoglstvo, ko po vascoy milosti mochi budu dobiti od dobrih dillih, ka s'vascon pomochiu iman dillouati, neka budu iz onih muk koliko pri oslobodyene, za oui konacz, i s ouon misaliyu odluçuyen, gouoriti suaki dan petkrat *Otçenasc*, i *Zdrava Maria*, i *Zdrava Kraglicze*, i priçestitise nay magne yednoç na Mi-

ſecz; hotechi ſuakoç prikazativam zgora reçene ſtvari, i ponavgliati ovu moyu vogliu, i namignenye za napridak ſvih onih, kiſu ù ouoy skupſchini pod krilon vaſce Priſvete Mayke, koyuchiu pozdraugliat ſuaki dan na gnihouo i moye ime govorechiyoy *Salve Regina*, alli *Zdrava Kraglicze*, molechiyu, kako i ſada molim da nas ſuih prime za Sine, i da çini napridouat ovu ſuetu duhounu Druxbu ù broyu, ù meritih, i zasluxenyih, i ù plodu obilatu. za ſuih onih kiſu ù gnu vlizli, i ki vlizu. Molim vas yoſchie Goſpoye, da prem ako bih ya zabil ponouiti ovu moyu odluku oſſobitim naçinom, dauanyu prikaxe, moy Straxacz Angel ù ſuakomu momu dobru çignenyu, i ſui Angeli onih kiſu ù ovoy Druxbi duhounoy ù ſuakoy potribi, i prigodi gnihouoy, i navlaſtito ù neuogliah, i potribah zgora reçenih. Blagoslovite Goſpodine Boxe moy ſvih gnih; blagoslovite vaſcu Czriquu Katoliçansku s'gne Paſtiron, i vaſcin Namiſnikon, i ſuakoga od vaſcih virnih, za doſtoyanſtvo, molbe, i iſproſcenya onih kiſu ù ouoy ſuetoy skupſchini; dayteyim Goſpodine vaſc ſueti blagoslov, i yemayte miloſardye, i ſmilovan-

vanye fuarhu mene ù xiuotu i ù smarti, i po smarti moyoy, i xiuite slavan i blàxen po sue vike vikov. Amen.

Ispovidanye, alli opchieno svidokovanye od Virre, koye yemayu çinit nikolikrat na godischie oni ki vlizu ù ovu duhovnu skupschinu.

YA N. stanovito i tuardo virruyen, i ispovidan sue, i suaki od onih çlanih od Virrouanya ko Sueta Rimska Czriqua darxi, i ispouida.

Virruyen ù Boga Otcza svemoguchiega, Stvoriteglia Neba i Zemglie: i ù Isukarsta Sina gnegova yedinoga, Gospodina nasçega; koyi bi zaçet od Duha Svetoga, royen od Marie Dive, muçen pod Pontion Pilaton, propet, martav, i pokopan; sayde na Pakal; trechi dan uskarsnu od martvih; uzayde na Nebesa, sidi na desnu Boga Otcza svemoguchiega; od tuda yema priti, suditi xivih,

vib, i martvib. Virruyu ù Duba Svetoga; Svetu Czriqvu Katoliçansku, opcbienye Svetib; odpuſcbienye gribov; Teles uskriſcenye; Xivot viçgni. Amen.

Ya priman priſtanouito ſve Apoſtolske, i Czriquene traditiuni: to yeſt pridauanya od poçala, pridane, i ſve ine naredbe i nauke ke obsluxuye iſta ſveta Czriqua.

Yoſchie priman Sveto Piſmo, po onomu razuminyu, i tumaçenyu, koyeye uzdarxala i uzdarxi Sveta Matti Czriqua koyoyſe priſtoyi ſuditi, i odluçiti kakouo yema bit razuminye, i iſtumaçenye Svetih Piſan, niti chiu ga nigdar priati, nego po yedinomu, i skladnomu chiuchienyu i razuminyu Svetih Otacz.

Iſpouidan tolikoyer daye ſedan pravin i iſtinim naçinō Sacramenat Nouoga Zakona od Goſpodina Iſſukarſta nareyenil za ſpaſenye naroda çlouiçanskoga; prem da ſui niſu ſuakomu potribni, à tiſu Karſtienye, Krizmanye, Eukariſtia, to yeſt Tilo Iſſukarſtouo, Iſpovid, Nayzadgne Pomazanye, Red, i Matrimoniy, illi Xenidba. I da ſui koliczi dayu miloſt, i yoſc da tri od gnih nemoguſe duakrat priati prez griha, i ſakrilegia: à tiſu Karſtienye, Krizmanye, i Red ſveti. Yoſc-

Yoſchie priman ſve naçine, i Cetimoniye, illi çaſtno sluxenye, keſu obiçayne obsluxeuatiſe od Suete Czrique Katoliçanske ù opchienomu sluxenyu i dauanyu reçenih Sacramenat.

Priman yoſchie pohualiuſci, i potuardyuyen ſuaku od onih ſtuarih, keſu bile odluçene, i iſtumaçene od Suetoga Zbora Tridentinskoga od griha iſtoçnoga, i od opraudanya, alli oçiſchienya, ça zovu iuſtificatiun.

Iſpovidan takoyer daſe ù Miſſi prikaxuye Goſpodinu Bogu prauo, i iſtinito poſuetiliſchie, na pomoch, i ſmilovanye za xiue, i za martue, i da ù Priſuetomu Sacramentu od Oltara yeſt prauin, i iſtinitim, i ſuchianſtvin naçinom Tilo i Karv skupa s'Duſcon, i z'Boxanſtvon naſcega Goſpodina Iſſukarſta, i daſe çini priobrachienye ſuega bitya Kruha ù Tilo, i Vina ù Karv, koye obrachienye ſueta Czriqua Katoliçanska naziua priobraçhienye ſuchianſtveno, to yeſt Tranſubſtancziacziun.

I yoſchye iſpouidan da ù ſuakoy od duiuh prilikov, illi obliçyih, to yeſt pod prilikom Kruha i Vina primaſe vas Iſſukarſt, i vas Sacrament.

Priſtanovito yoſc iſpouidan daye

Pur-

Purgatoriy, i da Dusce toti uždarxane, pomagayuse s'molbami virnih Karstianih; i yosc ispovidan da Sveti koyi kragliuyu yur na Nebu s'Issukarston yemayuse posstovati, i priziuati na pomoch, i da Gosp. Bogu prikaxuyu sve molbe nasce za nas, i tolikoyer dase yema nositi gnihovim Reliquiam çast i posstenye.

Potvarduyem prez niedne sumgne, da prilike Gospodina nascega Issukarsta, Blaxene Divicze, i inih Svetih, yemayuse darxati, i çinitiyinse yosc dostoyno posstenye i çast.

Yosc darxin stanouito, daye ù Svetoy Criqui oblast dopuschievati proschienya, ostaugliena od Issukarsta, i da davati, i primati ta proschienya yest mnogo spaseno suemu puku Karstiarskomu.

Poznayem Svetu, i Katoliçansku Rimsku Czriquu za Mater i Nauçiteglniczu svih Czrikav, i obitam, i prisixem davati praui posluh Papi Rimskomu Namisniku Svetoga Petra, Glave Apostolov, i Vicariyu Issukarstovu.

Yosc primati sve ono ça od Svetih Zakonih Czriquenih, toyest Kanonih, i od Zborih opchienih, i navlastito, od Tridentinskoga, namye navischieno, odluçeno, i istumaçeno, i sve to prez

sum-

ſumgne ſpovidan, i ono çaye gnemu protivno, i Poluvirſtuo ſuake varſti koye od te Czrique oſuyeno, odvarſeno, i prokleto, i ya oſuyuyen, odmichien, i proklignan.

Ovaye praua, i Katoliçanska Virra, vanka koye nikor nemoxe biti shragnen, koyu ſada douoglno ſpovidan, i tu iſtu dilovatu, neporuçnu iſtinito darxin do nayzadgnega dihanya xivota moga, i to velle tvardo s'pomochiu Boxyon ya N. zgora reçeni obitan zaviruyen, i priſixen dachiuyu uzdarxati, i ſpovidati, i naſtoyati koliko mochi budu, da tu iſtu uzdarxe, i iſpovidayu uçe, i pripovidayu oni, kiſu pod moyon oblaſtyu, i od kih darxan budu imati pomgniv, takome Bog pomozi.

Oblaſt, i dopuſchienye potvaryenye, i koriſt ove skupſchine, alli opchine duhovne.

OVa skupſchina duhovna viyenaye i iskuſçena od velle vridnih Muxih

xih ù posctenyu, i nauku, i ù duscevnomu napridku, i od gnihve bila potvardyena, i fezignena, dachie bit velike prudna, i korisna Duscan, i od mnozih bilaye priata, za neka budu dioni zi toliczih dobar duhovnih. Kese ù gnoy uzdarxe.

I yosc Sveti Otacz Papa Gargur XV. buduchimu skazano i pomignano od ove Druxbe duhovne, za samo xelinye ko ù sebi uzdarxi od slave Boxye, i i xeglie vechiega napridka Dusc, kotioye dopustiti na pohualu i pomoch iste Druxbe yedan list stavglien ù poçetku koyiu ù skup uzdarxi ovo ça slidi.

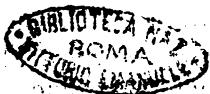
Parvo dopuschiuye, potuardyuye, i huali ù tomu listu ovo duhovno naredyenye, daye Bogoglinbno, prudno, i korisno na spasenye Dusc virnih. Drugo, dopuschiuye svim onim; kiyu primu ispovidivscise, i priçestivscise i molechi kako ù gnemue, da parvoç kadse stave ù gnu dobudu napuno proschienye svih grihov, i gnegov sveti blagoslov. Trechie, dopuschiuye svim, ki budu priali, i vlizu ù ovu Druxbu, ispovidese, i priçeste yednoç na Misecz, da dobudu napuno proschienye, koye moxese naminiti za Dusce ù Purgatoria.

Ce-

Cetvarto, svim od ove Druxbe duhovne na punat od gnihove smarti, kayuchise oni od grihov i ispoviyeni, i komunikani, alli to nemoguchi skrusceni zazovu Prisveto ime ISSVSA, i MARIE samo Sarczem nemoguchi usti, da dobudu napuno proschienye od svih svoyih grihov, i dayeyim svoy sveti blagoslov.
Napokon, za dobiti reçena proschienya yemase moliti za uzviscenye, illi potribe Svete Çrique, iskorenye Poluviraçz, mir, i yedinstvo Karstianske Gospode kakoye zgora ù listu.

SVARHA.

KA-

KAZALISCCHIE CLANIH SYMBOLA APOSTOLSKOGA.

Gla-

Du-

